

Narodna banka na Republ i ka Makedonija

Kvartalen izveštaj

II / 2005

septemvri, 2005 godi na

S O D R @ I N A

Makroekonomski dvi`ewa vo Republ i ka Makedonija vo vtori ot kvartal od 2005 godi na	3
Pozna~ajni ekonomski nastani i promeni vo zakonskata regulativa vo vtori ot kvartal od 2005 godi na	5
1. Ceni	7
2. Ekonomska akti vnost	12
3. Vrabotenost i plati	19
4. Monetarna pol i ti ka	20
5. Bankarski sektor	25
5.1. Depozi ti kaj banki te	25
5.2. Plasmani i kamatni stapki na banki te	31
6. Fi nansi ski pazari	33
6.1. Berza	33
6.2. Pazar na trezorski zapisi	35
7. Bi l ans na pl a}awa	39
8. Devizni dvi`ewa	56
9. Javni fi nansi i	62
Statisti~ki prilog	65

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo vtoriot kvartal od 2005 godina

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina, pozitivnite ostvaruvawa na industrijata, trgovijata i zemjodelstvoto, kako i zgolemenata vrednost na transakciite realizirani vo platniot promet uka`uvaat na natamo{no intenzivirawe na ekonomskata aktivnost. Pritoa, ekonomskata aktivnost e soodvetno poddr`ana so dovolno koli`estvo na pari za nepre-eno izvr{uvawe na platniot promet i preku natamo{noto zgolemuvawe na kreditnata poddr{ka na privatniot sektor od strana na bankite. Vo soglasnost so dvi`ewata na raspolo`livate makroekonomski indikator, vo vtoriot kvartal od godinata se o`ekuwa ostvaruvawe na godi{na stapka na realen porast na BDP od 4,4%.

Trendot na porast na proizvodstvenata aktivnost registriran vo prviot kvartal od 2005 godina, prodol`i i vo vtoriot kvartal od godinata. Taka, vo prvata polovina na 2005 godina fizi`kiot obem na industrijsko proizvodstvo ostvari porast od 9,3%, vo najgolem del determiniran od zgolemenoto proizvodstvo na osnovni metali, metalni proizvodi vo metaloprera`uvawata faza i drugi nemetalni minerali. Intenziviranata ekonomska aktivnost vo vtoriot kvartal se odvi`a e vo ambient na stabilni cenovni o`ekuvawa. I meno, vo vtoriot kvartal od godinata be{e registrirana prose`na stapka na inflacija od 0,9%, koja vo celost go neutralizira e efektot od ostvarenata stapka na deflacija vo prviot kvartal. Sl edstveno, prose`nata stapka na inflacija vo prvata polovina od 2005 godina e pozitivna i iznesuva 0,2%. Taa se dol`i na porastot na tro{ocite vo kategorijata soobra}ajni sredstva i uslugi (soglasno zgolemuvaweto na cenata na rafineriskite i maloproda`nite ceni na nafenite derivati) i kategorijata tutun i pijalaci, koi celosno go neutraliziraa padot na tro{ocite za ishrana. Bazi`nata stapka na inflacija, koja ne go zema predvid efektot od ishranata i energijata, vo prvata polovina od 2005 godina e povi soka i iznesuva 1,66%¹.

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina bea registrirani povolni ostvaruvawa vo eksterni ot sektor izrazeni preku relativno povi soki ot godi{en porast na izvozot vo odnos na uvozot na stoki (za 37,8% i 20,8%, soodvetno). Ovie dvi`ewa determiniraa realizacija na neto-otkup na devizi od strana na NBRM i vo vtoriot kvartal od 2005 godina pri donesoaa odr`uvawe na stabilen devizen kurs na denarot.

Na 25.04.2005 godina, so postavuvaweto na regulativnata ramka i obezbeduvaweto na tehni`kite i institucionalnite preduslovi, zapo`na da funkcionira pazarot preku {alter (over the counter market). Vospostavuvaweto na pazarot preku {alter}e vlijae vo nasoka na pobolshuvawe na upravuvaweto so likvidnosta i namaluvawe na transakciiskite tro{oci vo sistemot, {to vo krajna linija}e rezultiraa so zgolemuvawe na efikasnosta na transmissijata na monetarnata politika preku kanal ot na kamatni stapki.

¹ Presmetkata e napravena vo Direkcijata za istra`uvawe na NBRM, spored sopstvena metodologija.

Pozitivne dvi`ewa vo bankarskiot sektor manifestirani preku porast na depozitniot potencial na bankarskiot sistem i porastot na kreditnata aktivnost se zadr`aa i vo вториот kvartal od 2005 godina. Taka, vkupniot depoziten potencial na bankarskiot sistem na kvartalna osnova be`e povisok za 8,8%, reflektiraj`i go povisokoto nivo na kratkoro~ni i na dolgoro~ni depoziti (za 9,1% i 5,5%, soodvetno). Trendot na porast na depozitniot potencial vo bankarskiot sektor, vo uslovi na re~isi nepromeneta kamatna politika na bankite rezultira`e so ponatamo`no intenzivnawe na kreditnata aktivnost na bankite vo doma`na i vo stranska valuta. Taka, na krajot na juni vo odnos na krajot na mart, vkupnite plasmani na bankite kon privatniot sektor se povisoki za 4,5%, dodeka na godi`na osnova (juni 2005 godina / juni 2004 godina), vkupnite plasmani na bankite kaj privatniot sektor se povisoki za 23,2%. Od sektorski aspekt, вториот kvartal od 2005 godina se karakterizira`e so intenzivnawe kreditna poddr`ka na naseleni eto od strana na bankite. I meno, vkupnite plasmani na bankite kaj naseleni eto, na kvartalna osnova se zgol emija za 12,8%, pri `eto najintenzivno be`e dolgoro~noto kreditirawe na naseleni eto vo doma`na valuta (kvartalen porast od 14%), kako dopolnitelen stimulu vo pottiknuvaweto na pobaruva~kata i posredno na investicionata aktivnost vo ekonomijata.

Pozna~ajni ekonomski nastani i promeni vo zakonskata regulati va vo vtori ot kvartal od 2005 godi na

- ❖ Na 8 april, bankarskat a grupacija Prva pokojninska dru`ba A.D. Qubqana zaedno so Komercijalna banka A.D. Skopje, kako i bankarskat a grupacija Nova Qubqanska banka A.D. Qubqana zaedno so Tut unska banka A.D. Skopje, ofi cijalno dobi ja dozvoli za osnovawena dru{tva koi }e upravuvaat so dvat a privatni penziski fonda za zadol`itelno kapi t al no penzisko osi guruvawe, koe se o-ekuva da zapo~ne vo 2006 godi na.
- ❖ Na 8 april, pret prijatiet o za proizvodstvo na prirodni sokovi „Frukt al-mak“, ja pu{t i vo upot reba novat a proizvodnalini ja za polnewe na ovo{ni si rupi, vo vrednost od 2 miliona evra.
- ❖ Na 11 april se odr`a prvata godi{na Konferencija za unapreduvawe na izvozot na Republika Makedonija, vo ramkite na Proektot za usoglasuvawe so Svet skata t rgovska organizacija, organizirana od st rana na Minist erstvo za ekonomija i Amerikanskata a agencija za me|unaroden razvoj (USAID), so cel pot tiknuvawe na izvozot i negovo di namizirawe.
- ❖ Na 25 april st art uva{e Pazarot preku {alter (Over the Counter Market - OTC) - sekundaren pazar na hartii od vrednost, po pret hodno vospostavenata pravna ramka i obezbeduvaweto na neophodni tehni~ki i inst itucionalni preduslovi. Vo po~et nat a faza od razvojt na Pazarot preku {alter }e se t rguva so krat koro~nite dr`avni zapisi.
- ❖ Na 27 april Vladite na Republika Makedonija i Turcija pot pi{aa Protokol za sorabot ka so cel razvoj na ekonomskata i t rgovskata sorabot ka pome|u dvet e zemji.
- ❖ Na 28 april Vladata na Republika Makedonija i Holandija pot pi{aa Memorandum za ekonomska sorabot ka, so cel da se pot tikne povrzuvaweto na firmi od dvet e zemji za zaedni~ko proizvodstvo vo Republika Makedonija, nameneto za izvoz na evropskite pazari.
- ❖ Na 4 maj, zapo~naa ofi cijalnite pregovori pome|u Vladata na Republika Makedonija i Misijata na Svet skata banka za sklu~uvawe na nov t rigodi{en Zaem za razvojni polit iki (PDPL) vo vkupna vrednost od 90 milioni SAD dolari, ~ija cel e realizirawe na reformi vo sudst vot o, na pazarot na rabot na sila i vo finansiski ot sektor, kako i podobruvawe na biznisklimata.
- ❖ Na 6 maj, rudnikot za bakar „Bum“, po prevzemaweto od st rana na st ranski invest it ore pu{t en vo redovna rabot a, po dvei pol godi{en zast oj.
- ❖ Na 20 maj NBRM donese Upat st vo spored koe kot iraweto i kupoproda`bat a na devizi pome|u ovlast enite banki }e se vr{i preku informativni ot sist em Tenfore Banking Package. Ova upat st vo st api na sila od 01.06.2005 („Slu`ben vesnik na RM“ br.36/2005 godi na).
- ❖ Na 25 maj zavr{i ja pregovorit e me|u Vladata na Republika Makedonija i Misijata na MMF za t rigodi{en Stand-by arn`man, so naglasen st rukt uren karakter. Odobruvaweto na aran`manot od st rana na Bordot na MMF e dogovoreno za vo avgust .
- ❖ Na 27 maj NBRM i ja odzede dozvolata za osnovawe i rabot ewe na banka na Radobank AD Skopje.
- ❖ Od 1 juni Eurost andard banka st ana nov sopst venik na dominant ni ot paket na akcii od 66,66% vo Po{t enska banka, vrz osnova na naplata na pobaruwawa od firmite „Noel“ i „Evropa 92“, kako dot oga{ni dominant ni sopst venici.
- ❖ Na 2 juni Makedonija i Srbija i Crna Gora go pot pi{aa Dogovorot za slobodna t rgovija, koj predviduva celosna liberalizacija na razmenata na st oki pome|u dvet e zemji. Dogovorot se o-ekuva da st api vo sila do krajot na 2005 godi na.

- ❖ Na 14 juni Vlada na Republika Makedonija i ruska naftena kompanija „Lukoil“ potpisala Dogovor za saradnja i investicije, so koj „Lukoil“ se obvezuje da vlozi 50 milioni SAD dolara u izgradnja mreza od 40 benzinski pumpi i skladišta za nafta u Makedonija. Dogovorot je zajakne ekonomskata saradnja pomeju Republika Makedonija i Ruska Federacija i se otekuva da pridonese za privlekuвање na strani investicije.
- ❖ Na 15 juni Slovenkata firma „Turboinstitut“ i Ministarstvo za ekonomija potpisala protokola za projektot za izgradnja 20 malih hidrocentrali na pomalite reki u Makedonija (u vrednost od 100 miliona evra), koji je bidat dade pod koncesija za period od 30 godina, a potpuno bez nikakvog nadomesta ne bi dade otpravna.
- ❖ Na 21 juni, u funkcija na namožen razvoj na pazarot na dravni hartii od vrednost, beže održana privatna aukcija na 12-mesežni dravni zapisi, na koja pobaruvala beže dvojno pogolema od ponudata, pri čto ponderirana kamata na stopa iznesuvala 11,08%.
- ❖ Na 21 juni, Bordot na direktori na Svetka banka odobri zaem od 8,8 miliona evra za Projektot za reformi u delovni otambijent i instiucionalno zajaknuвање (BERI S) za Makedonija. Projektot ima za celopodobruвање na delovna klima i olesnet pristap na domaćinit i strani te investicije.
- ❖ Na 22 juni, Vlada na RM donese odluka za ukidnuвање na carinite za repromat erjalite za zemjodelstvo, tekstilna i industrija i mašinita koje se proizvedu uat u zemlja (Služen vesnik na RM br.53/2005), so celopodobruвање na ekonomski otambijent u zemlja i pogolema konkurentnost na domaćinit i proizvodit eli. Odlukata je se primenuva od 01.07.2005 godina do 31.12.2005 godina, odnosno u meuperiodot do stapuavanje u sila na novi ot carinski zakon (od potet okot na 2006 godina), so koj se predvideni brojni carinski olesnuva.
- ❖ Uotkot na vtari ot kvartal od 2005 godina, Regulat ornat a komisija za energetika gi donese slednite Odluka za opredeluvawe najvisoki ceni na oddelni nafteni derivati, utvrđeni soglasno Met odologija:
 - na 4 april, Odluka spored koja maloprodanite i rafineriskite ceni na naftenite derivati, u proseku, se zgolemuvala za 0,5% i 1,06%, soodvetno, kako rezulatat na porast na referentnite ceni na naftenite derivati na svetki ot pazar („Služen vesnik na RM“ br. 21/2005 godina);
 - na 18 april, Odluka za namaluvawe na maloprodanite ceni na naftenite derivati, u proseku za 0,23% i zgolemuvawe na rafineriskite ceni na naftenite derivati, u proseku za 0,2% („Služen vesnik na RM“ br. 25/2005 godina);
 - na 4 maj, Odluka so koja maloprodanite i rafineriskite ceni na naftenite derivati se namaluvaa u proseku za 2,52% i 2,61%, soodvetno („Služen vesnik na RM“ br. 29/2005 godina);
 - na 16 maj, Odluka za namaluvawe na maloprodanite ceni i rafineriskite ceni na naftenite derivati, u proseku za 1,73% i 3,46% („Služen vesnik na RM“ br. 34/2005 godina);
 - na 13 juni, Odluka so koja rafineriskite i maloprodanite ceni na naftenite derivati se zgolemuvala u proseku za 9,05% i 5,36%, soodvetno („Služen vesnik na RM“ br. 44/2005 godina);
 - na 27 juni, Odluka za zgolemuvawe na rafineriskite i maloprodanite ceni na naftenite derivati u proseku za 9,57% i 5,53%, soodvetno („Služen vesnik na RM“ br.50/2005). Efektot od ovaa odluka vrz opčt ot otivo na ceni te je dojde do izraz u prvi ot mesec od sledni ot kvartal, soglasno karakt erot na statistiki ~koto sni mawe na ceni te.

1.

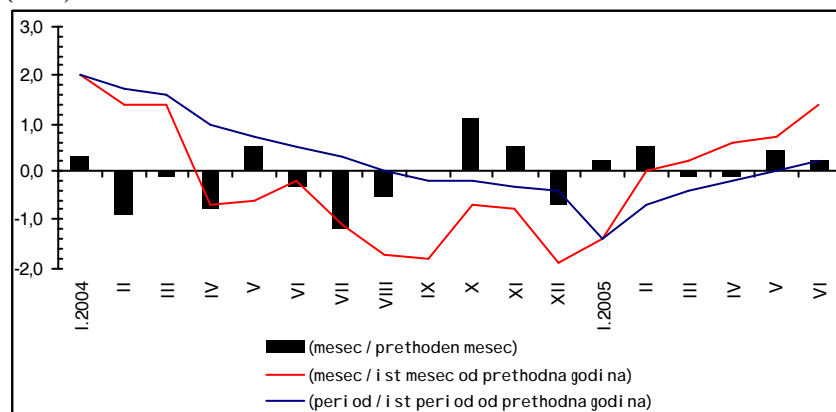
Ceni

Vo prvata polovina od 2005 godina prose~nata stapka na inflacija iznesuva 0,2%...

...pri {to bazi~nata stapka na inflacija iznesuva 1,66%

Vo prvata polovina od 2005 godina, prose~nata stapka na inflacija iznesuva 0,2%. Pri toa, zna~ajno e da se istakne deka vo vtoriot kvartal od 2005 godina, ekonomijata postepeno ja napu{ti zonata na niski negativni stapki na inflacija, kako rezultat na divergentnite dvi`ewa na kategorijate vo strukturata na indeksot na tro{ocite na `ivotot². Imeno, porastot vo kategorijata soobrajajni sredstva i usluzi i kategorijata tutun i pijalaci, vo celost go neutralizira{e padot na tro{ocite za ishrana³, kako dominantna kategorija, koja determinira{e deflacija vo periodot januari - april 2005 godina. Pri toa, najgolem pri dones za porastot vo ramkite na kategorijata soobrajajni sredstva i usluzi (4,4%) imaat povi sokite ceni na PTT usluzi te, poradi niskata sporedbena osnova od prethodnata godina (ceni te na PTT usluzi te vo prvata polovina od 2005 godina se zadr`ani na nivoto od juli 2004 godina, koga be{e izvr{eno nivno zgolemuwawe) i povi sokite ceni na te~nite goriva, soglasno pove}ekratnoto zgolemuwawe na maloproda`nite ceni na naftenite derivati od strana na Regulatornata komisija za energetika (pri porast na cenite na surovata naf ta na svetskite pazari). Porastot vo kategorijata tutun i pijalaci (6,1%) proi zleguva od povi sokata cena na cigari te, soglasno zgolemuwaweto na akcizata (vo januari 2005 godina, zaradi nejzi no usoglasuwawe so Direktivite na EU). Soodveten pri dones za prose~nata stapka na inflacija ima i porastot na cenite vo kategorijata obleka i obuvki (3,1%), {to proi zleguva od povi sokite ceni na obuvkite. Divergentnoto dvi`ewe na tro{ocite po poodelni kategorii, determinira{e porast na tro{ocite za usluzi (za 2,4%, glavno poradi cenite na PTT usluzi te) i pad na tro{ocite za stoki (za 0,3%). Bazi~nata stapka na inflacija, koja go iskl u~uva efektot od ishranata i energijata, vo prvata polovina od 2005 godina iznesuva 1,66%⁴.

Grafikon 1
Tro{oci na `ivot
(vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

² Od januari 2005 godina, Dr`avniot zavod za statistika primenuva nova struktura na ponderi i so dr`ina na indeksnata lista, koja vo soglasnost so metodologijata se revidi ra na sekoj pet godini.

³ Padot na tro{ocite za ishrana go odrazuva efektot od namaluwaweto na carinite na zemjodelskite i prehranbenite proizvodi, vo soglasnost so `lenstvoto na Republika Makedonija vo STO.

⁴ Presmetkata e napravena vo Direkcijata za istra`uwawe na NBRM, spored sopstvena metodologija.

Dvi `ewa na svetski te berzi na naf ta

Vo odgovor na konti nui rani ot porast na svetski te ceni na surovata naf ta vo prvi ot kvartal od 2005 godina, od sredinata na mart zemjite ~lenki na OPEK go zgolemi ja dnevnoto proizvodstvo na surova naf ta, { to pridonese za namal uvawe na pritisocite vo svetski ramki i postepeno namal uvawe na cenata na surovata naf ta. Taka, prose~nata cena na surovata naf ta na svetski te berzi vo apri l iznesuva{ e 52,1 SAD dolari za barel (53,1 SAD dolari vo mart). Nadol ni ot trend prodol `i i vo maj, koga prose~nata cena na surovata naf ta se svede na ni vo od 48,5 SAD dol ari za barel .

Graf i kon 2

Prose~ni ceni na naf tata na svetski te berzi ("brent", SAD dol ari za barel)

I zvor: The Energy Information Administration (EIA) - statistical agency of the U.S. Department of Energy

Sepak, vo juni cenite na naf tata zabele `aa rapiden porast, dosti gnuvaj}i prose~no ni vo od 54,8 SAD dolari za barel (i stori ski najvisoko nivo od 58,5 SAD dolari za barel e registri rano na 27.06.2005 godina). Raste~ki ot trend na cenite be{ e zadr `an i pokraj odlukata na zemjite~lenki na OPEK od 15 juni za zgolemu vawe na dnevnoto proizvodstvena kvota za dopol ni tel ni 0,5 milioni bareli (so { to bi dostignala 28 milioni bareli dnevno, po~nuvaj}i od 1 juli).

Kako rezul tat na vakvite dvi `ewa, prose~nata cena na surovata naf ta vo vtori ot kvartal od 2005 godi na dosti gna 51,8 SAD dolari za barel , { to e za 46,1% pove}e vo sporedba so isti ot peri od od 2004 godi na. Regi stri rani ot porast na cenite na naf tata se dol `i na: a) namal ena ponuda na naf ta (namal uvawe na nivoto na naf teni rezervi vo SAD poradi sezonski zgolemenoto proizvodstvo na motorni benzi ni vo ameri kanski te naf teni raf inerii i namal uvawe na dnevnoto proi zvodstvo na naf ta vo Norve{ ka za edna tretina poradi { trajk na naf teni te rabotni ci) i b) { pekul ati vni f aktori (opasnosta od po~etok na sezonata na uragani vo meksi kanski ot zal i v i preventi vnata evakuacija na rabotni ci te koi rabotat za ameri kanski te naf teni te kompani i vo zonata na zal i vot, kako i stravot od teroristi~ki napadi vo Nigerija, kako najgol em proi zvoditel na naf ta vo Af ri ka).

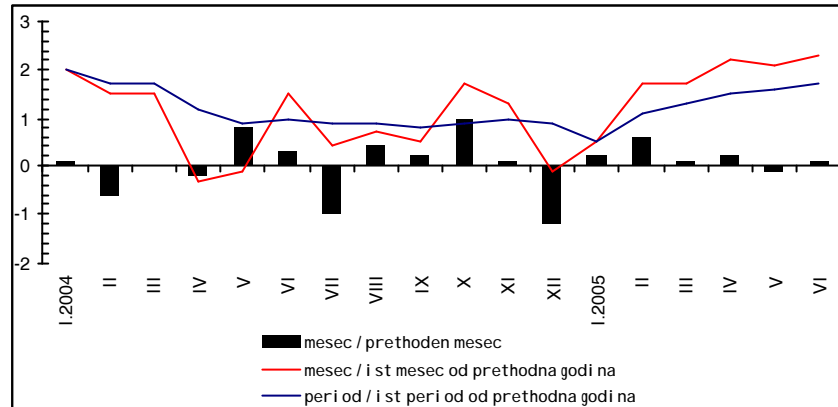
Od aspekt na mese~nata di nami ka, vo vtori ot kvartal od 2005 godina bea registri rani niski mese~ni stapki na porast na tro{ ocite na `ivotot, osven vo apri l, koga tie bea re~isi nepromeneti. Mese~noto zgol emuvawe vo maj (0,4%) korespondi ra so povi soki te ceni na sve `i ot zel en~uk, dodeka porastot vo juni (0,2%)

Prose~en porast na ceni te na malo vo privat a polov i na od 2005 god i na od 1,7%

glavno se dol` i na povi soki te ceni na sve` oto ovo{ je. I denti ~na mese~na di nami ka e registri rana i kaj ceni te na malo, so i sklu~ok na mesec maj (-0,1%), koga vrz ceni te na malo domi ni ra{ e ef ektot od poniski te ceni na nafteni te derivati. Vo prosek, vo prvata polov i na od 2005 god i na ceni te na malo ostvari ja pointenzi ven porast vo odnos na tro{ oci te na ` i votot (1,7%), { to se dol` i na poi zrazi ni ot ef ekt od povi soki te ceni na gori vata koi se opf ateni vo kategori jata neprehranbeni i industri ski proi zvod i.

Graf i kon 3
Ceni na malo
(vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za statisti ka na Republ i ka Makedoni ja.

I nf laci jata vo Evro-zonata vo vtori ot kvartal od 2005 god i na

Prose~nata stapka na inflaci ja vo Evro-zonata, merena preku Harmoni zira ni ot indeks na potro{ uva~ki ceni (HICP), vo vtori ot kvartal od 2005 god i na i znesuva 2%, pri poi zrazen porast na ceni te na usl ugi te vo odnos na porastot na ceni te na stoki te. Vo ramki te na kategori jata stoki, najgol em pri dones za registri ranata stapka na i nf laci jata i ma porastot na ceni te na energi jata, determi ni ran od dvi ` eweto na svetski te ceni na naf tata.

Tabel a 1
I nf laci ja vo Evro-zonata
(na god i { no ni vo, vo%)

	U~estvo vo %	2004	Q1 2005 / Q1 2004	IV.2005	V.2005	VI.2005	Q2 2005 / Q2 2004
Harmoni zira ni indeks na potro{ uva~ki ceni (HICP)	100	2,1	2,0	2,1	2,0	2,1	2,0
Stoki (vkupno)	59	2,3	1,8	2,1	1,6	1,9	1,8
Energija	8,6	4,5	7,6	10,2	6,9	9,4	8,8
Neprerabotena hrana	7,6	0,6	0,5	0,8	1,0	0,6	0,8
Prerabotena hrana	12	3,4	2,4	1,7	1,5	1,5	1,6
I ndustri ski proi zvod i osven energi ja	30,8	0,8	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Usl ugi (vkupno)	41	2,6	2,4	2,2	2,5	2,2	2,3

I zvor: Eurostat i Evropska central na banka

Nabqduvano po meseci, god i { nata stapka na i nf laci ja vo tekot na vtori ot kvartal be{ e relati vno stabi lna odr` uvaj}i se na ni vo od okolu 2%. Pri toa, najgol ema vari jabil nost e registri rana kaj ceni te na energi jata i ceni te na sve` ata (neprerabotena) hrana, dodeka ceni te vo ostanati te kategori i vo ramki te na HICP se relati vno stabi lni.

Bazi~nata godi{na stapka na inflacija vo Evro-zonata, iskluvaj}igi ceni te na energijata i neprerabotenata hrana, vo vtirotkvartal od 2005 godina se dvi`e{e vo interval od 1,4% (vo april i juni) do 1,6% (vo maj), vo zavisnost od dvi`eweto na ceni te na usluge te.

Prose~nata godi{na stapka na inflacija vo Evro-zonata vo prvata polovina od 2005 godina iznesuva 2%.

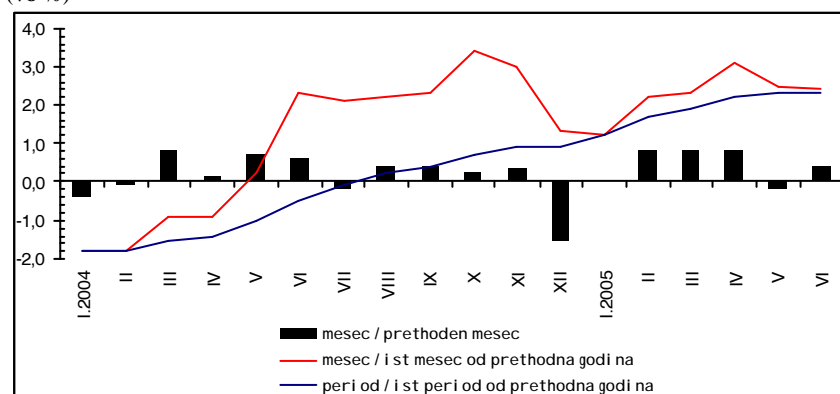
Ceni te na proizvodelite na industri ski proizvodi vo prvata polovina od 2005 godina vo prosek se povi soki za 2,3%

Ceni te na proizvodelite na industri ski proizvodi vo prvata polovina od 2005 godina registriraa prose~en porast od 2,3%, koj vo najgolem del proizleguva od porastot na ceni te na proizvodelite na nafteni derivati (21,6%). Nivniot porast korespondira so pove}ekratното zgolemuвање na rafineriskite ceni na naftenite derivati vo tekot na prvata polovina od 2005 godina od strana na Regulatornata komisi ja za energeti ka, soglasno kontinuiraniot porast na ceni te na naftata na svetski te berzi. Pozna~aen pridones za porastot na ceni te na proizvodelite na industri ski proizvodi imaati povi soki te ceni na proizvodelite na elektri~ni ma{ini i aparati (6,3%). Sprotiven efekt vrz op{toto ni vo na proizvodstveni te ceni i ma namal uvaweto na ceni te na proizvodelite na prehranbeni proizvodi i pijalaci (za 0,7%), soglasno namal uvaweto na carinite so vlezot vo STO (poef tini surovini i poniski uvozni ceni na konkurentski proizvodi). Analizirano po grupi na proizvodi, porastot na ceni te na proizvodelite na nafteni derivati determinira{e povi soki ni vo na ceni na proizvodelite na energija (za 7,5%), dodeka porastot na ceni te na proizvodelite na elektri~ni ma{ini i aparati se reflektira kaj ceni te na proizvodelite na intermedijarni proizvodi, osven energija (za 1,5%).

Nabqduvavano po sektori, zgolemuвање na vkupniot indeks na ceni te na proizvodelite na industri ski proizvodi vo prvata polovina od 2005 godina korespondira so porastot na ceni te na proizvodelite vo prerabotuvaka industri ja, kako dominanten sektor, so ogle d na nepromenetoto ni vo na ceni vo sektorot "snabduвање so elektri~na energija, gas i voda" i minimalniot porast vo sektorot "vadewe na rudi i kamen".

Mese~nata dinamika na proizvodstveni te ceni vo vtirotkvartal od 2005 godina be{e determinirana od promenata na rafineriskite ceni na naftenite derivati: mese~en porast e registriran vo april (0,8%) i juni (0,4%), dodeka vo maj tie zabel`aa pad na mese~na osnova.

Grafikon 4
Ceni na proizvodelite na industri ski proizvodi
(vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Analizata na vlijaniето na doma{ nata potro{ uva~ka⁵ vrz inflacijata vo Republika Makedonija ne uka`uva na nejzina jasna povrzanost so ostvarenata stapka na inflacija vo prviот kvartal od 2005 godina.

Javnata potro{ uva~ka vo prviот kvartal od 2005 godina⁶, vo odnos na istiот period od prethodnata godina, ostvari nominalen porast od 4,3%. Se procenuva deka *individualnata potro{ uva~ka* isto taka bele`i porast vo nabquduvaniот period, zaradi godi{niот porast na indikativnite kategorii: plati (za 2,9%), trgovija na malo (za 17,8%), krediti na naseleniето (za 61,3%) i uvoz na potro{ni dobra (za 9,31%), dodeka kaj prihodi te od danokot na dodadena vrednost e registriran godi{en pad od 5,9%. Soglasno registriraniот porast na javnata potro{ uva~ka i procenkata za porast na individualnata potro{ uva~ka, se pretpostavuva deka e zgolemena i *finalnata potro{ uva~ka*.

Procenkata na dvi`eweto na *bruto investiciite* vo prviот kvartal od 2005 godina e ote`nato, poradi divergentnoto dvi`ewe na indikativnite kategorii. I meno, *investiciite vo ma{ini i oprema* (koi objasnuvaat edna tretina od bruto investiciite) vo prviот kvartal od 2005 godina se povi soki za 5,7%, pri istovremen porast na uvozot na kapitalni dobra (za 21,3%) i krediti te odobreni na pretprijatijata (za 16,5%). Od druga strana, doma{noto proizvodstvo na kapitalni proizvodi i izvr{eni te grade`ni raboti bele`at namaluvawe (za 1,4% i 35,2%, soodvetno), indici rajji namalena investicijska aktivnost. Neto promenata na bruto investiciite vo analiziraniот period e uslovena od stepenot na neutralizacija na divergentnite dvi`ewa kaj navedenite kategorii. Pretpostavka e deka vo nabquduvaniот kvartal bruto investiciite ostanale nepromeneti.

Vo otsustvo na adekvatni podatoci, pridonesot na poodelnite komponenti za dvi`eweto na doma{ nata potro{ uva~ka ne mo`e precizno da se kvantificira. Sepak, soglasno procenki te za porast na finalnata potro{ uva~ka i nepromeneto nivo na bruto investiciite, pretpostavuvame porast na *doma{ nata potro{ uva~ka* vo prviот kvartal od 2005 godina (imajji predvid deka najgolem del od doma{ nata potro{ uva~ka, ili okolu 80% otpa|aat na finalnata potro{ uva~ka). Ocenetiот porast na doma{ nata potro{ uva~ka ne ja objasnuva ostvarenata prose~na stapka na deflacija vo nabquduvaniот period (-0,4%), {to i ponatamu naveduva na zaklu~ok za eventualnoto poi zrazeno vlijani e na stabilnite inflatorni o~ekuvawa, soglasno stabilniот devizen kurs na denarot.

Vo prviот kvartal od 2005 godina e registriran neto uvoz na stoki i usluzi, koj e zna~itelno poni zok vo sporedba so neto uvozot vo istiот period od 2004 godina (za 28,1%). Toa e rezultat na pointenzivniот porast na izvozot na stoki i usluzi (23,6%), vo sporedba so porastot na uvozot na stoki i usluzi (4,6%). Sepak, ostvareniот neto uvoz, vo uslovi na namaluvawe na uvozni te ceni kaj pogolem broj na zemjodelski i prehranbeni proizvodi ({to

⁵ Finalna potro{ uva~ka i bruto investicii. DZS ne publikuva kompletен podatok za rashodnata strana na BDP na kvartalna osnova, odnosno nedostasuvaat podatocite za individualnata (li~na) potro{ uva~ka, investiciite vo grade`ni objekti i promenata na zalihite. Sledstveno, analize te koi se napraveni vo ovoj kontekst na kvartalna osnova bazi raat na procenki vrz baza na raspolo`livite podatoci za drugi kategorii od indikativno zna~ewe i treba da se zemat so golema pretpazlivost.

⁶ Posleden raspolo`liv podatok od DZS.

proizleguva od namaluvaweto na carinite soglasno barawata na STO i direktivite na EU) i pri zna~itelno u~estvo na ni vni te ceni vo indeksot na tro{oci na `ivot vo golema merka ja objasnuva deflacijata vo prvi ot kvartal od 2005 godina.

Tabela 2
Rashodni agregati na BDP
(nominalni stapki na porast)

	I kv.2005* / I kv.2004
Javna potro{uva~ka	4,3
Investiciji vo ma{ini i oprema	5,7
Izvoz na stoki i uslugi	23,6
Uvoz na stoki i uslugi	4,6

*Prethodni podatoci na Dr`aven zavod za statistika.

Vo vtorigot kvartal od 2005 godina e ostvarena prose~na stapka na inflacija od 0,9%. Porastot na platite i povi{kiot iznos na krediti odobreni na naselenieto, kako i zgolemeni ot promet vo trgovijata na malo, povi{kite prihodi od danokot na dodadena vrednost i porastot na uvozot na potro{ni dobra i ndiciraat porast na *Li~nata potro{uva~ka* vo vtorigot kvartal od 2005 godina, vo odnos na isti ot period od 2004 godina. Od druga strana, namalenite tekovni rashodi na buxetot vo analizirani ot period uka`uvaat na namalena *javna potro{uva~ka*. Divergentnite dvi`ewa na indikatori te na investicionata aktivnost vo vtorigot kvartal od 2005 godina (porast na uvozot na kapitalni dobra i na kreditite odobreni na pretprijatijata, nasproti padot na izvr{enite raboti vo grade`ni{tvoto i na proizvodstvoto na kapitalni proizvodi) ne davaat jasna slika za dvi`eweto na bruto investiciite i nivnoto vlijanie vrz inflacijata. Pritoa, prodol`eva trendot na namaluvawe na uvoznite ceni, vo uslovi na ostvaren neto uvoz na stoki i pri povolni trendovi na pointenziven porast na izvozot vo sporedba so porastot na uvozot. I maj}i ja predvid registri ranata pozitivna stapka na inflacija, treba da se napomene deka efektot od namaleni te uvoznite ceni na prehranbenite proizvodi ne is~eznuva vo ovoj period, tuku e neutraliziran od vlijanieto na faktori od doma{en karakter (porast na PTT uslugite) i od porastot na uvoznite ceni na nafata i nafteni derivati soglasno nepovolnite dvi`ewa na svetski te berzi.⁷

2.

Ekonomska aktivnost

Realen porast na BDP vo prvi ot kvartal od 2005 godi na od 2,7%

Vo prvi ot kvartal od 2005 godina⁸ be{ e registri ran realen godi{en porast na bruto doma{ni ot proizvod (BDP) od 2,7%, kako rezultat na prodol`uvawe na pozitivnite trendovi i sledstveno zgolemenata ekonomska aktivnost vo sporedba so isti ot period od 2004 godina. Pritoa, porast e registri ran vo site sektori, osven vo sektorot grade`ni{tvo (pad od 9,6%), pri {to ne se zabele`ani poznajni strukturni pomestuvawa. Najgol em prido nes za realizirani ot ekonomski porast ima zgolemenata aktivnost vo industrijata, trgovijata, soobra}ajot i zemjodelstvoto (porast od 4,7%, 6,4%, 5,6% i 2,5%, soodvetno). Ostvareni ot ekonomski rast vo

⁷ Spored poslednite raspolo`livi podatoci za poodelnite indikatori.

⁸ Prethoden podatok od Dr`avni ot zavod za statistika. Analizata na BDP se odnesuva na prethodni ot kvartal zaradi voobi~aenoto docnewe vo objavuvaweto na ovoj podatok od starna na DZS, dodeka za BDP vo tekovni ot kvartal se dava procenka vrz osnova na dvi`ewata na indikativni te kategorii.

prvi ot kvartal e vo ramki na proekti ranata real na stapka na rast na BDP od 3%.

Tabela 3
Proizvodstvena strana na BDP
(realni godi { ni stapki na promena, vo %)

	2004				2004/2003	2005	I kv. 2004	I kv. 2005
	I kv. 2004 / I kv. 2003	II kv. 2004 / II kv. 2003	III kv. 2004 / III kv. 2003	IV kv. 2004 / IV kv. 2003				
	(stapki na rast, vo %)							
Bruto doma{ en proizvod	2,4	3,6	3,4	2,2	2,9	2,7		
<i>Zemjodelstvo</i>	3,5	4,6	4,6	4,9	4,4	2,5	10,0	10,0
<i>Industrija</i>	-0,6	-0,7	-0,1	-6,3	-2,1	4,7	22,5	23,0
<i>Grade` ni { t vo</i>	4,0	11,4	7,9	10,0	8,7	-9,6	4,3	3,8
<i>Trgovija na spleto i mlo, popravka na motorni vozila, motorski i predmeti za li-na upotreba i za domjinstva</i>	5,1	6,7	8,2	9,2	7,4	6,4	11,9	12,3
<i>Hoteli i restorani</i>	5,4	8,7	1,8	5,9	5,3	2,5	1,9	1,9
<i>Soobrajaj, skladi{awe i vrski</i>	2,2	5,0	5,3	8,1	5,2	5,6	8,1	8,3
<i>Finansijsko posredovanje; Aktivnost i vo vr{ka so me{di` enimot, iznajmawawe i delovni aktivnosti</i>	2,2	3,0	2,6	2,0	2,5	0,2	13,4	13,1
<i>socijalna za{titaw; Obrazovanje; Zdravstvo i socijalna rabota i Eksteritorijalni organizacii i tela</i>	2,4	2,1	1,1	1,6	1,8	0,5	15,7	15,3

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija. Prethodni podatoci.

Vrz osnova na raspolo`livite indikatori na ekonomskata aktivnost, vo vtiroto kvartal od 2005 godina se o~ekuva realen porast na BDP vo sporedba so isti ot period od 2004 godina, vo soglasnost so porastot vo industrijata, trgovijata i zemjodelstvoto (isklu~ok pretstavuva namalenata aktivnost vo grade`ni { t vo). Vo priloga o~ekuvawata za rast na BDP e i zgolemenata vrednost na transakciji te realizirani vo platni ot promet vo vtiroto kvartal od 2005 godina, vo sporedba so isti ot period od 2004 godina (za 2,8%). Pri toa, zgolemenata ekonomska aktivnost be{e soodvetno poddr`ana so dovolno kol i ~estvo na pari za nepre~eno izvr{ uvawe na platni ot promet, soglasno namalenata brzina na optek na pari te (od 7,6 vo vtiroto kvartal od 2004 godina na 6,5 vo isti ot period od 2005 godina). Vo soglasnost so projekciji te za 2005 godina, vo vtiroto kvartal od 2005 godina se o~ekuva realna godi { na stapka na porast na BDP od 4,4%.

Analiza na proizvodstvenata strana na BDP

Makedonskata ekonomija generalno se odlikuva so visok stepen na koncentracija na proizvodstvoto, { to soodvetno rezultira so visoka koncentriranost na izvozot na stoki. So cel da se sogleda zna~eweto na oddelni te dejnosti za dvi`eweto na BDP vo RM, napravena e statisti~ka i ekonometrijska analiza na proizvodstvenata strana za periodot 1997-2004 godina, so koristeawe na kvartalni podatoci.

Statisti~ka analiza na delovni te ciklusi

Vo ramki na statisti~kata analiza, presmetani se osnovni te statisti~ki pokazатели za komponentite na BDP od proizvodstvenata strana, pri { to promenlivite se analizirani individualno so cel da se istaknat nivni te karakteristiki⁹. Vo analizirani ot period kaj bruto doma{ni ot proizvod e utvrden prose~en realen porast od okolu 1%, so zna~itelna standardna devijacija (5,95), { to uka`ewa na faktot deka na kvartalno ni vo

⁹ Pri analizata se koristeneni raspolo`livite kvartalni podatoci za BDP.

fluktuaacii te na delovnite ciklusi vo Makedonija vo golema mera zavisiat od sezonskite i drugi ekonomski i neekonomski faktori. Toa podetalno mo`e da se nabqduva preku analiza na proizvodstvenite komponenti. Industrijata, kako najzastapen sektor, bele`i prose~en realen porast od 1,7% so relativno golema standardna devijacija (13,14), pri {to pri~inata za vakvata dinami~nost se locira vo nekonstantnoto rabotewe na prerabotuvaki te kapaciteti i rudarstvoto (prestruktuirawe i reformi vo tranzicioni ot period). Visokot koeficient na korelacija (0,87) ukauva na industrijata kako najzna~aen faktor koj vlijae vrz dvi`eweto na delovnite ciklusi.

Spored strukturnoto u~estvo vo BDP, me|u najvljatelni te granki e i javnata uprava i odbrana so prose~en realen porast od 0,44% i relativno niska standardna devijacija (2,47). Sektorot na finansii te ukauva na relativno nizok sreden porast od 0,03%, a voedno i najmala standardna devijacija (1,17). I pokraj toa {to toj zna~ajno u~estvuva vo strukturata na BDP, nezavr{eni ot proces na struktuirawe i reformi pri donesuva za niska korelacija (-0,06) i nepostoe~kata cikli~nost so delovnite ciklusi. Od druga strana, trgovijata bele`i visoka korelacija vo odnos na BDP (od 0,84) so {to se istaknuva kako zna~ajna promenлива vo dvi`eweto na ekonomskata aktivnost. Srednata vrednost na realniot porast iznesuva 1,87% so relativno zna~itelna standardna devijacija (9,75) pri {to prometot vo trgovijata pretstavuva zna~aen indikator za potro{uwa~ite. Zemjodelstvoto bele`i prose~en porast od 0,14% so mala standardna devijacija (od 2,58) i pri toa se karakterizira so slaba cikli~nost vo odnos na BDP (nezna~itelni te promeni na realni te ceni i outputot).

Tabela 4
Osnovni statisti~ki pokazateli za realni te promeni na BDP i negovite komponenti od proizvodstvenata strana

BDP so komponenti te	Broj na observacii	Sredna vrednost na stapkite na realna promena	Standardna devijacija vo odnos na srednata vrednost	Korelacija vo odnos na BDP	Cikli~nost vo odnos BDP
1. BDP	31	0,98	5,95	/	/
2. Zemjodelstvo, lov, {umarstvo i ribarstvo	31	0,14	2,58	0,22	Slaba cikli~nost
Vadewe rudi i kamen, prerabotuvaka i industrija i snabduvawe so elek.enrgija, gas i voda	31	1,70	13,41	0,87	Cikli~no dvi`ewe vo ista nasoka
4. Grade`ni {tvo	31	6,67	33,12	0,64	Cikli~no dvi`ewe vo ista nasoka
5. Trgovija na golemo i trgovija na malo	31	1,87	9,75	0,84	Cikli~no dvi`ewe vo ista nasoka
6. Hoteli i restorani	31	3,14	14,62	0,27	Slaba cikli~nost
7. Soobrajaj, skladi rawe i vrski	31	2,06	5,92	0,63	Cikli~no dvi`ewe vo ista nasoka
8. Finansisko posreduvawe	31	0,03	1,17	-0,06	Nepostoe~ka cikli~nost
9. Javna uprava i odbrana	31	0,44	2,47	0,25	Slaba cikli~nost

Ekonometri ska analiza na elasti~nosta¹⁰

Analizata na elasti~nosta na proizvodstvenata strana na BDP go poka`uva vlijanieto na procentualna promena na komponenti te vrz BDP soglasno dobi eni te rezultati, taka {to, ako industrijata se zgolemi za 1%, bruto doma{niot proizvod }e se zgolemi za 0,24%. Industrijata ima najgolem pri dones vo BDP, so {to u{te edna{ se potvrduva nejzinoto zna~ewe za vkupnata ekonomska aktivnost. Poseben problem e visokata koncentriranost na oddelni industriski granki, odnosno postoeve na eden ili nekolku krupni kapaciteti vo nose~kite granki (metalna, i industrija na nafta i nafteni derivati i dr.), ~ii performansi zna~itelno se odrazuvaat na ostvaruvawata vo industrijata i nejziniot pri dones vo BDP.

¹⁰ Za analiza na elasti~nosta e pri menet OLS (Ordinary least squares) metodot so 95% ni vo na doverba.

Od aspekt na ostanati te dejnosti, osven javnata uprava (1% porast, predi zvi kuva 0,19% porast na BDP), zna~ajni se i koef i ci enti te na dejnosti te f i nansi sko posreduvawe (1% promena }e predi zvi ka 0,14% promena vo BDP), soobra}aj i vrski (1% porast predi zvi kuva 0,12% porast kaj BDP), trgovija na gol emo i malo (1% porast predi zvi kuva 0,16% porast na BDP), { to uka`uva na zna~eweto na usl`ni ot sektor vo ekonomijata (tabel a 4).

Tabel a 5
Regresi ona anal i za na el asti ~nosta na komponenti te vo odnos na BDP

Regresori na BDP	Regresi onen koef i cient	Standardna Gre{ ka	t-stati sti ka	Verojatnost (p-value)
1. Zemodilstvo, lov, {umarstvo i ribarstvo	0,08	0,04	1,85	0,078
2. Vadewe rudi i kamen, prerabotuva-ka i industrija i snabduvawe so elek.enrgija, gas i voda	0,24	0,01	24,22	0,000
3. Grade`ni{tvo	0,05	0,00	10,82	0,000
4. Trgovija na gol emo i trgovija na malo	0,16	0,01	12,03	0,000
5. Hotel i i restorani	0,03	0,01	4,29	0,000
6. Soobra}aj, skladi rawe i vrski	0,12	0,02	6,95	0,000
7. F i nansi sko posreduvawe	0,14	0,08	1,87	0,075
8. Javna uprava i odbrana	0,19	0,03	5,70	0,000
Broj na observaci i = 31				R ² =0,99

Tabel a 5
Pri dones na poodel ni te kategori i za porast na i ndustri skoto proi zvodstvo vo prvata pol ovi na od 2005 godi na

	struktura	I-VI.2005 I-VI.2004	pri dones za rastot vo %
Vkupno	100,0	93	100
Energija	21,8	3,5	8,24
I ntermedi jarni proi zvod i, osven energija	33,8	20,0	72,58
Kapi tal ni proi zvod i	4,8	-1,9	-0,99
Trajni proi zvod i za { i roka potro{ uva-ka	1,4	-5,8	-0,87
Netrajni proi zvod i za { i roka potro{ uva-ka	38,1	5,1	21,04
Vadewe rudi i kamen	1,8	1,2	0,24
Prerabot uva-ka i ndustri ja	79,4	11,5	97,98
Proi zvodstvo na prehranbeni proi zvod i i pijal aci	20,0	2,2	4,66
Proi zvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe na krzno	8,6	8,3	7,69
Proi zvodstvo na koks, deri vati na naf ta i nukl earno gori vo	3,0	13,8	4,44
Proi zvodstvo na proi zvod i od drugi nemetal ni mi neral i	8,1	15,6	13,61
Proi zvodstvo na osnovni metal i	6,0	87,9	56,74
Proi zvodstvo na metal ni proi zvod i vo metal oprerabotuva~kata f aza, osven ma{ i ni i uredi	3,8	30,3	12,37
Proi zvodstvo na elektri ~ni ma{ i ni i aparati	3,2	22,0	7,58
Snabduvawe so elekt ri ~na energija, gas i voda	18,8	2,0	4,00

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedonija.

I nt enzi vi rawe na porast ot na i ndustri skoto proi zvodst vo vo vt ori ot kvart al od 2005 godi na...

Trendot na porast na proi zvodstvenata akti vnost regi stri ran vo prvi ot kvartal od 2005 godi na, so zna~i tel no pogol em intenzi tet prodol `i i vo vt ori ot kvartal od godi nata. Sledstveno, vo prvata pol ovi na na 2005 godi na, f i zi ~ki ot obem na i ndustri skoto proi zvodstvo ostvari kumul ati ven porast od 9,3% vo odnos na i sti ot period od 2004 godina. Porastot proizleguva od zgolemenoto proi zvodstvo na osnovni metal i, metalni proi zvod i vo

metaloprera botuva~kata faza, drugi nemetalni minerali i elektri~ni ma{ini i aparati, koi imaat najgolem pridones za porastot na vkupnoto proizvodstvo. Sledstveno, grupata intermedijarni proizvodi (osven energija), vo koja spajaat spomenatite industrijski dejnosti ostvari kumulativen porast od 20% i so toa najmnogu pridonese za porastot na vkupnoto industrijsko proizvodstvo. Pritoa, treba da se ima predvid deka registriranite dvi`ewa kaj proizvodstvoto na osnovni metali (pridones vo rastot od 56,74%) delumno proizleguvaat od niskata sporedbena osnova od prvata polovina od minatata godina, koga ne rabote{e eden od pogolemita metalurgiski kapaciteti. Od druga strana, natamo{niot porast na cenite na nikelot na svetskite berzi, determiniran od zgolemenata globalna pobaruva~ka, imaa pozitivno vlijanie vrz intenzitetot na proizvodstvo na osnovni metali i vrz vkupniot izvoz.

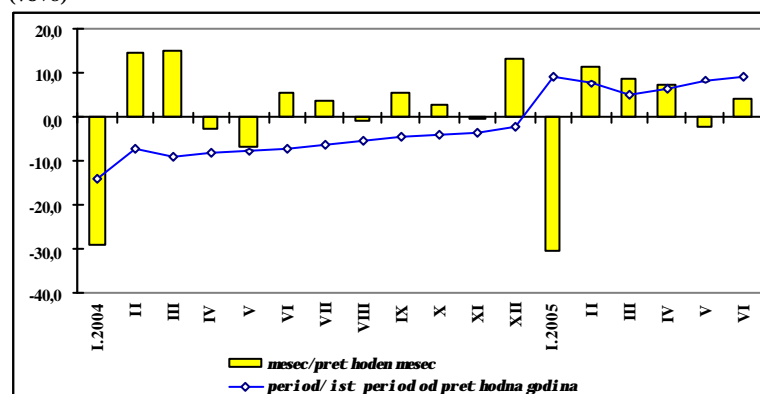
Tabela 7
Ceni na metali te na svetskite berzi

	jan-dek. 2004	jan-mart 2005	april 2005	maj 2005	juni 2005	april-juni 2005
SAD dolari za unca						
Zlato	409,2	427,1	427,3	421,9	430,7	427,3
SAD dolari za unca						
Srebro	6,69	7,00	7,18	7,05	7,34	7,18
SAD dolari za edinica suv metri~ki ton						
@el ezna ruda	0,38	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
SAD dolar za metri~ki ton						
Nikel	13823	15348,4	16411,0	16931,5	16159,5	16411,0

I zvor: Svetska banka.

Zgolemenoto proizvodstvo na obleka i na prehranbeni proizvodi i pijalaci, uslovi zna~aen porast vo grupata netrajni proizvodi za {iroka potro{uva~ka (5,1%). Pridones za vkupniot porast na industrijskoto proizvodstvo ima i zgolemenoto proizvodstvo na energija (proizvodstvo i distribucija na elektri~na energija i proizvodstvo na nafteni derivati), determinirano od intenziviranata proizvodstvena aktivnost vo nabqduvaniot period. Od aspekt na pooddelnite sektori, najzna~aen pridones za porastot na industrijskoto proizvodstvo ima prerabotuva~kata i industrija, kako dominanten sektor.

Grafikon 5
Dinamika na industrijskoto proizvodstvo
(vo%)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Ivo tekot na vtoriot kvartal od 2005 godina, mese~nite dvi`ewa na industrijskoto proizvodstvo ne otstapija od voobi~aenata dinamika, registriraj{i porast vo april i juni, a pad vo maj (padot vo celoste determiniran od namaleniot obem na proizvodstvoto vo sektorot "snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda"). Indikator za intenziviranata industrijska aktivnost vo

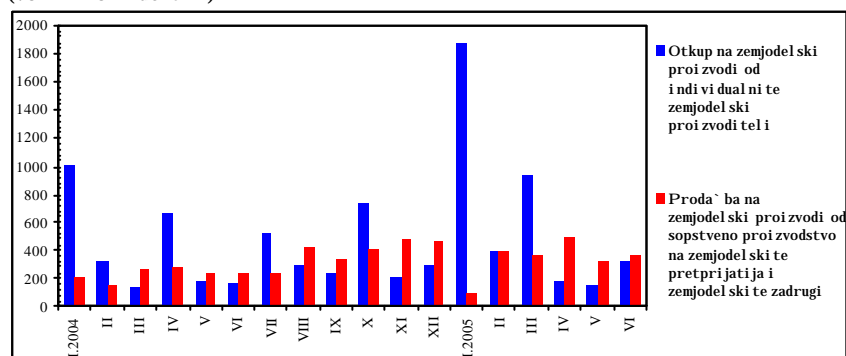
vtori ot kvartal e zgolemeni ot uvoz na naf ta, naf teni derivati i elektri -na energija.

Spored anketata za delovni tendenci i vo prerabotuva-kata industrija od juni 2005 godina¹¹, prose~noto iskoristuvawe na kapacitetite na pretprijatijata iznesuva 63% od normalnoto iskoristuvawe, { to pretstavuva podobruvawe vo odnos na sostojbata na krajot od prvi ot kvartal (60,7%). Od aspekt na ograni ~uva~ki te faktori za zgolemuvawe na proizvodstvoto, nedovolnata doma{ na pobaruva~ka i natamu se istaknuva kako najgol em probl em. Pri toa, dadeni se optimisti ~ki o~ekuvawa za obemot na proizvodstvo i pesimisti ~ki o~ekuvawa za dvi `eweto na prod a` nite ceni na gotovi te proi zvod i vo naredni ot kvartal .

...pridru` en so poziti vni t rendovi vo zemjodelst vot o...

Pozitivnite trendovi vo sferata na zemjodelstvoto prodol `ija i vo vtiri ot kvartal od 2005 godina, { to rezult ira{ e so zgolemen intenzi tet na zemjodel ska akti vnost vo prvata pol ovi na od godinata. Taka, vkupnata vrednost na prodadene te zemjodel ski proi zvod i od sopstveno proi zvodstvo na zemjodel ski te pretprijati ja i zadrugi vo periodot januari - juni 2005 godina iznesuva 2.003 milioni denari, { to vo odnos na isti ot period od prethodnata godina pretstavuva porast od 47,6%. Toa e rezultat na povi sokata prod a` ba na `itni i gradinarski raste nija, alkoholni pijal aci i dobitok. Pri toa, 57,7% od vkupnata prod a` ba vo analizirani ot peri ode realizirana vo vtiri ot kvartal. Vkupnata vrednost na otkupeni zemjodel ski proi zvod i od individualni te zemjodel ski proizvo diteli vo prvata polovina od 2005 godina iznesuva 3.840 milioni denari i e za 57,7% povi soka vo odnos na isti ot peri ode od 2004 godina. Najgol em pridones za porastot imaat zgolemeni ot otkup na i ndustri ski raste nija (otkup na tutunot), `itni raste nija i mleko i mle~ni proi zvod i. Pri toa, mnogu pomal del, odnosno samo 16,8% dl vkupni ot otkup vo nabqduvani ot peri ode ostvaren vo vtiri ot kvartal, { to se dol `i na pomali ot otkup na i ndustri ski raste nija sogl asno negovi ot sezonski karakter i koncentri ranost vo prvi te tri meseci od godinata.

Grafikon 6
Prod a` ba i otkup na zemjodel ski proi zvod i
(vo milioni denari)

I zvor: Dr `aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

...i zgolemena t rgovska akti vnost

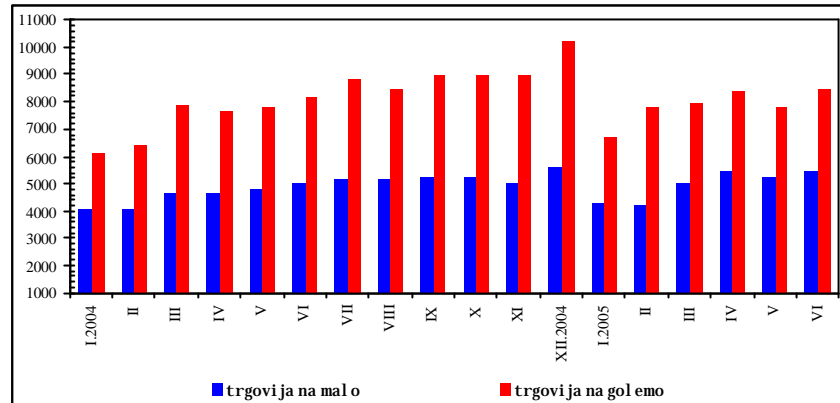
Vkupni ot promet vo trgovijata vo vtiri ot kvartal od 2005 godina iznesuva 40.726 milioni denari, pri { to pogol em del (60,5%) se odnesuva na trgovijata na golemo. Vo odnos na isti ot peri ode od 2004 godina, vkupni ot promet vo trgovijata e povi sok za 7,2%, pri pointenzi ven porast na trgovijata na malo (11,8%) vo odnos na porastot na trgovijata na golemo (za 4,5%). Vkupni ot promet vo trgovijata vo prvoto polugodie od 2005 godina registri ra{ e

¹¹ I zvor: Dr `aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

kumulativen porast od 7,8% vo odnos na istiot period od 2004 godina, pri istovremen porast na trgovijata na malo i trgovijata na golemo (8,7% i 7,2%, soodvetno).

Grafikon 7
Promet vo trgovija
(vo milioni denari)

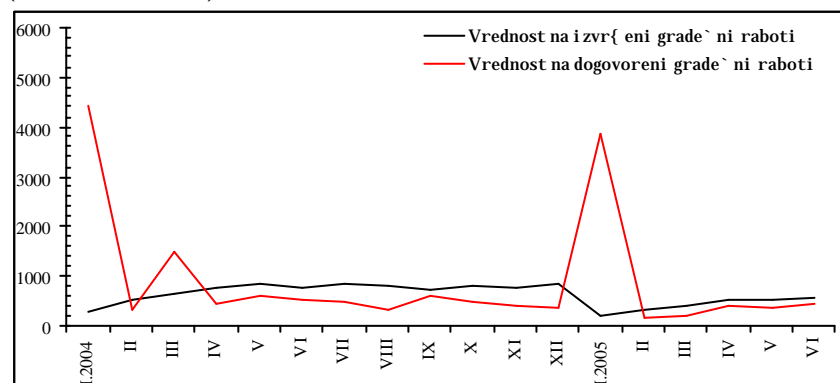

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Kontrollirana aktivnost na gradbeni

Kako kontinuitet na dvi`ewata vo prviot kvartal, vo vtoriot kvartal od 2005 godina grade`nite aktivnosti povtorno zabele`aa kumulativno namaluvawe. Vrednosta na izvr`enite grade`ni raboti vo periodot april-juni 2005 godina, vo odnos na istiot period od 2004 godina, e poniska za 29,7% i iznesuva 1.604 milioni denari. Pritoa, re`isi podednakov iznos na grade`ni raboti se izvr`eni vo trite meseci od nabqduvaniot period. Vrednosta na dogovorenite grade`ni raboti vo istiot period od godinata bele`i pad od 25,7% i iznesuva 1.175 milioni denari (najgolem iznos na dogovoreni raboti e registriran vo juni). Vo prvata polovina od 2005 godina, vrednosta na izvr`enite i dogovorenite grade`ni raboti e namalena za 31,8% i 30,5%, soodvetno, vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina.

Grafikon 8
Dogovoreni i izvr`eni grade`ni raboti
(vo milioni denari)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

3.

Vrabotenost i plati**Vrabotenost a se namali za 3,7%**

Vo prvi te { est meseci od 2005 godi na vraboteni bea 252.455 lica¹², odnosno vrabotenosta vo isti ot peri od od mi natata godi na se namali za 3,7%, reflekti raj}i go namaluvaweto na vrabotenosta vo site tri sektori. Pritoa, vo zemjodelstvoto i vo industrijata namaluvaweto na vrabotenosta be{ e poi ntenzi vno (za 7,4% i 5,2%, soodvetno), dodeka vo uslu` ni ot sektor brojot na vraboteni lica se namali za 1,9%.

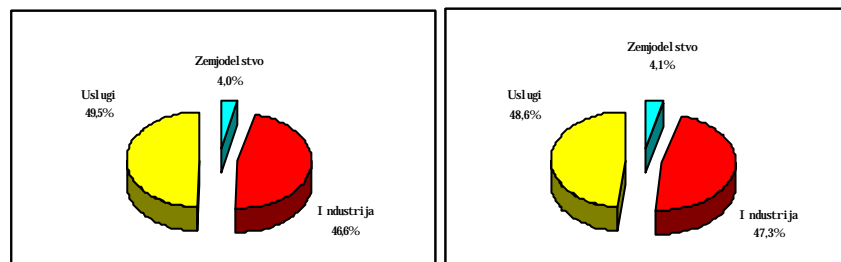
Vo ramki na industriskiot sektor, vo prerabotuva~kata industrija, prose~ni ot broj na vraboteni vo prvi te { est meseci od godi nata be{ e ponizok za 3,9%. Vo uslu` ni ot sektor, vo periodot januari-juni e registri rano namaluvawe na vrabotenosta vo site podgrupi, so i sklu~ok na dejnosta {akti vnosti vo vrska so nedvi` eni mot, i znajmuvawe i delovni akti vnosti" i vo obrazovani eto (porast od 1% i 0,8%, soodvetno). Pritoa, vrabotenosta vo trgovijata na golemo i malo i vo dejnostite {soobra}aj, skladi rawe i vrski", {javna uprava i odbrana, zadol`itelna socijalna za{tita" i {zdravstvo i socijalna rabota" (zaedni~ko strukturno u~estvo vo ukupnata vrabotenost od 28,1%) se namali za 0,3%, 10%, 0,2% i 2,3%, soodvetno. Namaluvaweto na vrabotenosta vo zemjodelstvoto e determinirana od istovremeno, poniski ot broj na vraboteni vo dejnosta {zemjodelstvo, lov i {umarstvo" i vo ribarstvoto (za 7% i 26,1%, soodvetno).

Graf i kon 9

U~estvo na sektori te vo vkupni ot broj vraboteni lica (vo %)

I - VI 2005 godi na

I - VI 2004 godi na

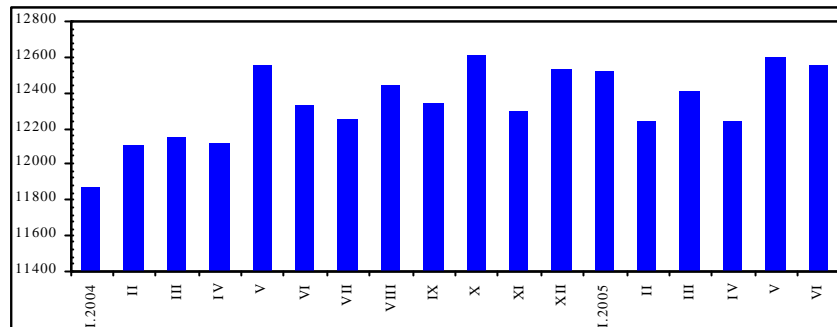
Nominalen i realen porast na prose~nata neto plata po rabotnik vo prvi te { est meseci od 2005 godi na...

Nominalnata prose~nata neto plata po rabotnik vo Republ i ka Makedonija vo prvi te { est meseci od 2005 godi na iznesuva 12.427 denari, { to vo sporedba so isti ot peri od od prethodnata godi na pretstavuva porast od 2%. Vo usluvi na povisoka prose~nata stapka na inflacija (0,2% vo periodot januari-juni), prose~ni ot porast na realnata neto plata iznesuva{ e 1,8%. Najintenziven porast na nominalnata prose~nata neto plata be{ e registri ran vo zemjodelstvoto (za 20,1%), pri poumeren porast vo sektorite {industrija" i {uslugi" (za 3% i 3,8%, soodvetno). Analizirano po dejnosti, najvisok prose~en porast na nominalnata plata be{ e zabele` an vo ribarstvoto (za 36,7%), dodeka vo ostanati te dejnosti nominalnata prose~nata neto plata raste so poumereno tempo. Pri toa, najvisoka prose~nata plata e isplatena vo dejnosta {finansisko posreduvawe" (25.767 denari). Pad na nominalni te plati vo peri odot januari-juni e registri ran edinstveno vo prerabotuva~kata industrija (za 2,5%), kade se vraboteni 32,7% od vkupni ot broj na vraboteni lica.

¹² I ZVOR: Dr`aven zavod za statistika

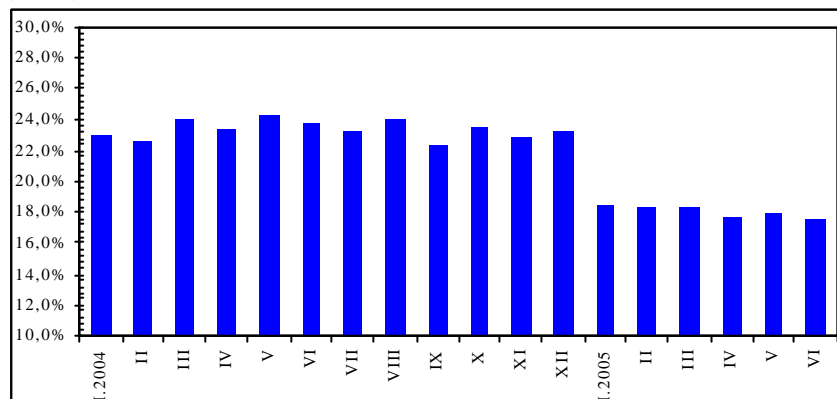
Grafikon 10
Prose~na neto-plata po rabotnik
(vo denari)

I zvor: Dr`aven zavod za stati stika na Republ i ka Makedoni ja.

Vo prvite { est meseci od 2005 godi na, plata za tekovni ot mesec vo prosek ne primile 18,1% od vkupni ot broj na vraboteni lica, { to vo odnos na isti ot period od 2004 godi na, pretstavuva namal uvawe¹³ od 5,4 procentni poeni .

Grafikon 11
U-estvo na vraboteni lica koi ne primi le plata vo vkupni ot broj na vraboteni
(vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za stati stika na Republ i ka Makedoni ja.

4.

Monetarna poli tika

Podobrenite ostvaruvawa vo eksterni ot sektor koi determiniraa realizacija na neto-otkup na devizi od strana na NBRM, vo kombinacija so instrumentite na monetarnata poli tika, pridoesoa za odr` uvawe na stabilen devizen kurs na denarot i niska stapka na inflacija vo vtori ot kvartal od 2005 godi na. Vo vrska so vodeweto na monetarnata poli tika, na 25.04.2005 godi na, so postavuvaweto na regulativnata ramka i obezbeduvaweto na tehni -ki te i insti tucional ni te preduslovi, za prv pat zapo-~ na da funkcionira pazarot preku { alter (over the counter market). Vospostavuvaweto na pazarot preku { alter } e vlijae vo nasoka na podobruvawe na upravuvaweto so likvidnosta i namal uvawe na transakciskite tro{ oci vo sistemot, { to vo krajna linija } e rezultira so natamo{ no zgolemuvawe na efikasnosta na

¹³ Namal uvaweto glavno se dol ` i na promena (namal uvawe) na primerokot, kako rezultat na iskl u-uvawe od evidencija na vraboteni te lica vo firmi koi se zatvoreni, so cel zgolemuvawe na kvali tetot i to-nosta na dobi eni te podatoci.

transmisijata na monetarnata politika preku kanalot na kamatni stapki.

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina, avtonomnite faktori i instrumentite na monetarnata politika rezultiraa so kvartalen neto porast na likvidnosta vo bankarskiot sistem od 844 milioni denari. Dominanten faktor koj deluva{ e vo nasoka na kreirawe likvidnost se deviznite transakcii na NBRM koi vo vkupno kreiranata likvidnost (2.755 milioni denari) u-estvuvaa so 97,2%. Najgolem del od kreiranata likvidnost be{ e steriliziran preku neto doma{ nata aktiva (so pridones vo vkupno povle-enata likvidnost od 89,4%). Pritoa, vo uslovi na namaluvawe na denarskite depoziti na dr` avata i kreirawe likvidnost vrz taa osnova, povlekuvaweto likvidnost e ostvareno preku ostanatite komponenti na neto doma{ nata aktiva (glavno kursni razliki). Vo ovaa nasoka deluvaa i gotovite pari vo optek i aukciite na blagajni~ki zapisi na NBRM koi vo vkupno povle-enata likvidnost vo vtoriot kvartal (od 1.911 milioni denari) u-estvuvaa so 9,6% i 1%, soodvetno.

Tabela 8
Kreirawe i povlekuvawe likvidnost
(vo milioni denari)

	31.03.2005 godina	Promeni po meseci				30.06.2005 godina	Pridones vo kreirawe/ povlekuvawe vo %
		april	maj	juni	Vkupno		
Likvidnost na bankite*	3.847	-4	1.524	-676	844	4.691	
Kreirawe likvidnost					2.755		
1. Neto devizna aktiva	43.139	408	528	1.742	2.678	45.817	97,2
2. Ostanato	121	72	3	2	77	44	2,8
Povlekuvawe likvidnost					-1.911		
1. Neto doma{ na aktiva	-19.930	-148	-561	-1.000	-1.709	-21.639	89,4
od koi : Depoziti na dr` avata (vo denari)	-5.060	138	-230	278	186	-4.874	
Ostanati stavki, neto	-8.503	-76	-512	-568	-1.156	-9.659	
2. Blagajni~ki zapisi na NBRM	6.034	648	449	-1.116	-19	6.053	1,0
3. Gotovi pari vo optek	13207	-984	1105	-304	-183	13.390	9,6

* Vkl u- uva smetka na bankite kaj NBRM i gotovinata vo blagajna na bankite.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

**Povisoka prose-na
dnevna likvidnost na
bankite vo vtoriot
kvartal od 2005 godina**

Prose-nata dnevna likvidnost¹⁴ na bankarskiot sistem vo vtoriot kvartal od 2005 godina iznesuva 5.183 milioni denari i vo odnos na prethodniot kvartal zabele` a zgolemuvawe od 543 milioni denari, ili za 11,7%. Porastot se dol` i na deluvaweto na avtonomnite faktori (osobeno deviznite transakcii). Kreiranata likvidnost preku avtonomnite faktori be{ e soodvetno sterilizirana preku instrumentite na monetarnata politika - blagajni~kite zapisi na NBRM, koi vo analiziraniot period se zadr` aa na povi soko prose-no ni vo. Dinami~ki analizirano, vo april 2005 godina, prose-noto dnevno nivo na likvidnost se zgolemi za 9,4% i dostigna 5.134 milioni denari, odrazuvaj}i go efektot od neto-otkupot na devizi od devizniot pazar i vo prosek poniskoto nivo na blagajni~ki zapisi. Najviskoto nivo na prose-na likvidnost vo vtoriot kvartal be{ e registirano vo maj (5.272,9 milioni denari), kako rezultat na neto-otkupot na devizi od strana na NBRM, vo prosek namalenata pobaruva~ka za gotovi pari (iscrpuvawe na efektot od veligdenskite i prvomajskite praznici) i vo prosek poniski ot interes za vlo` uvawe vo blagajni~ki zapisi. Vo juni 2005 godina, i pokraj deluvaweto na avtonomnite faktori vo nasoka na kreirawe na likvidnost, vo prosek povi sokoto nivo na blagajni~ki zapisi rezultiraa{ e so mese-en pad na likvidnosta, pri { to taa iznesuva{ e 5.138,9 milioni denari. Vo odnos na vtoriot kvartal od 2004 godina, sredstvata na bankite na smetkate kaj NBRM i gotovinata vo blagajna se povisoki za 46,8%, zaradi efektot od

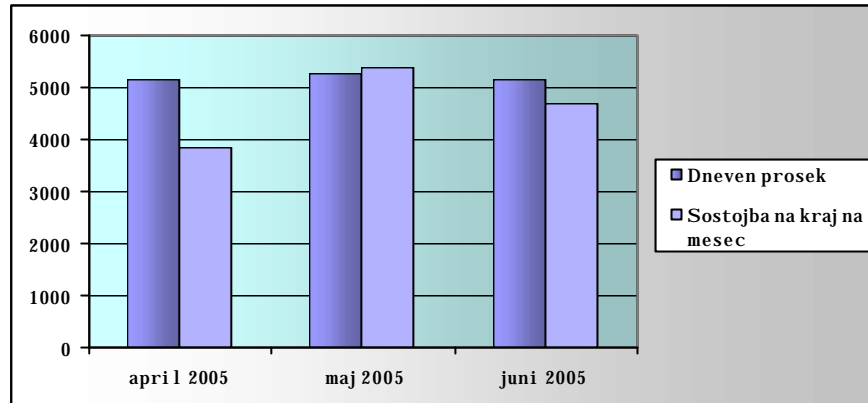
¹⁴ Ja vkl u- uva prose-nata dnevna sostojba na smetkata na bankite kaj NBRM i gotovinata vo blagajna na bankite.

povisokata stopka na izdvojuvawe na zadol`itelna rezerva od po~etokot na 2005 godi na.

Grafikon 12

Prose~na dnevna likvidnost i likvidnost na bankite na krajot na mesecot

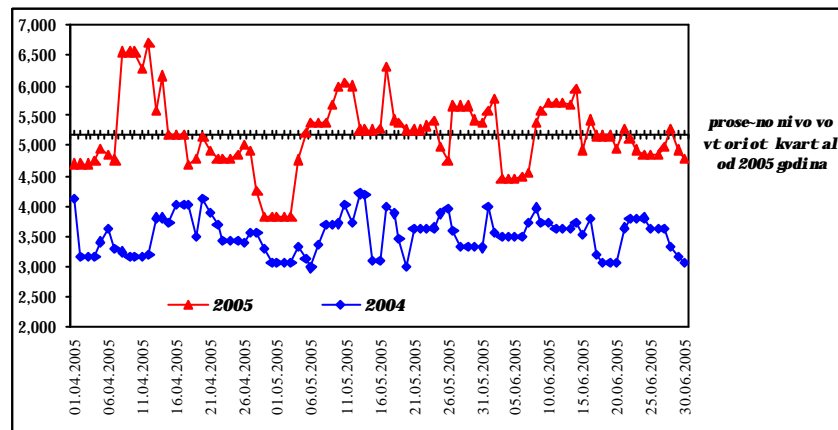

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vi{okot na likvidni sredstva nad obvrskata za izdvojuvawe na zadol`itelna rezerva (vo denari)¹⁵ vo vtorig kvartal od 2005 godi na vo prosek i znesuva 8,6% i e za eden procenten poen pomal vo odnos na prvot kvartal od 2005 godi na. Pritoa, vo maj be{e registri rano povi sokoni vo nalikvidni sredstva od prosekot (11,6% nad obvrskata), dodeka vo april i juni vi{okot na likvidnost be{e pod prosekot i i znesuva{e 8% i 6,1%, soodvetno.

Grafikon 13

Dnevna dinamika na likvidnosta na bankite (vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Promenata na monetarnite instrumenti na po~etokot na godi nata (povisoka stopka na zadol`itelna rezerva), kako i podobrenite performansi vo stokovnata razmena so stranstvo ovozmo`ija otpo~nuvawe na povolni dvi`ewa na devizniot pazar od krajot na 2004 godi na. Vtorig kvartal od 2005 godi na e kontinui tet na povolni te dvi`ewa od po~etokot na godi nata. I meno, vo uslovi na kontinui rano povi soka ponuda od pobaruva~ka za devizi na segmentot banki-NBRM, centralnata banka na devizniot pazar

**Kreirawe na likvidnost
preku neto-otkup na
devizi od strana na
NBRM na devizniot
pazar...**

¹⁵ Period na odr`uvawe (ispolnuvawe) na obvrskata za zadol`itelna rezerva na bankite se smeta periodot od 11-ti vo tekovniot mesec do 10-ti vo sledniot mesec.

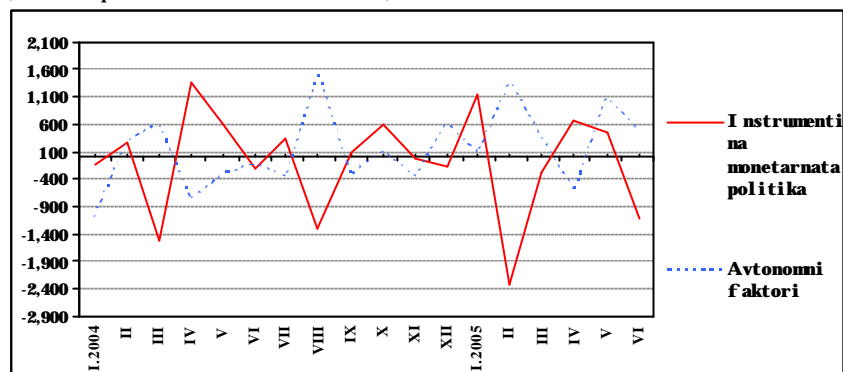
realizira{ e neto-otkup na devizi, { to pretstavuva tek na krei rawe likvidnost.

...i namaluvawe na denarski te depozi ti na dr` avata kaj NBRM

Vo vtorigot kvartal od 2005 godina, denarski te depozi ti na dr` avata kaj NBRM na kvartal na osnova se namalija za 3,7% so { to pretstavuvaa tek na krei rawe likvidnost vo bankarski ot sistem. Vo tekot na kvartalot, bea odr` ani sedum aukcii na dr` avni kratkoro-ni hartii od vrednost, pri { to dopolnitelno bea mobilizirani 940 milioni denari. Na 21.06.2005 godina za prv pat bea trguvani dr` avni zapisi so rok na dostasuvawe od dvanaeset meseci. Pritoa, pobaruva~kata za ovie hartii od vrednost ja nadmi na ponudata za 2,7 pati, dodeka kamatnata stapka i znesuva{ e 11,08%.

Grafikon 14

Instrumenti za monetarno regulirawe i avtonomni faktori na krei rawe i povlekuvawe na likvidnost* (mese-ni promeni vo milioni denari)

*Pozi tivna promena-krei rawe na likvidnost; negativna promena-povlekuvawe na likvidnost.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Aukcii te na blagajni~ki zapisi na NBRM deluvaa vo nasoka na povlekuvawe likvidnost

Vo vtorigot kvartal od 2005 godina, aukcii te na blagajni~ki zapisi deluvaa vo nasoka na povlekuvawe likvidnost, vo iznos od 19 milioni denari, { to vo celost se dol` i na povi sokoto nivo na blagajni~ki zapisi ostvareno vo juni 2005 godina (zgolemuvawe na blagajni~kite zapisi od 1.116 milioni denari¹⁶). Vo april i maj vrz osnova na povlekuvawe na blagajni~ki zapisi be{ e kreirana likvidnost, pri { to nivnoto nivo na mese-na osnova se namalija za 648 milioni denari i 449 milioni denari, soodvetno. Pritoa, kamatni te stapki i ro-nosta na blagajni~kite zapisi vo vtorigot kvartal ostanaa nepromeneti (kamatna stapka od 10% i rok na dostasuvawe od 28 dena).

Intenzivirana aktivnost na institucionaliziraniot pazar na pari

Na institucionaliziraniot pazar na pari vo vtorigot kvartal od godinata be{ e ostvaren prose-en mese-en promet od 470,6 milioni denari, { to na kvartal na osnova pretstavuva zgolemuvawe za 1,5 pati. Pritoa, vo prosek povi sokata pobaruva~ka od ponuda vo vtorigot kvartal determinira{ e blag porast na prose-nata kamatna stapka, so { to taa dostigna 8,6% (nasproti 8,2% vo prviot kvartal od godinata). Istovremeno, registrirano e namaluvawe na bilateralno trguvawe na bankite (neinstitutionaliziran pazar na pari), pri { to ostvareniot mese-en promet vo vtorigot kvartal vo prosek iznesuva{ e 900,7 milioni denari (kvartal en pad za 1,8 pati). Prose-nata ponderirana kamatna stapka na pazarot na pari na dvata pazarni segmenti vo

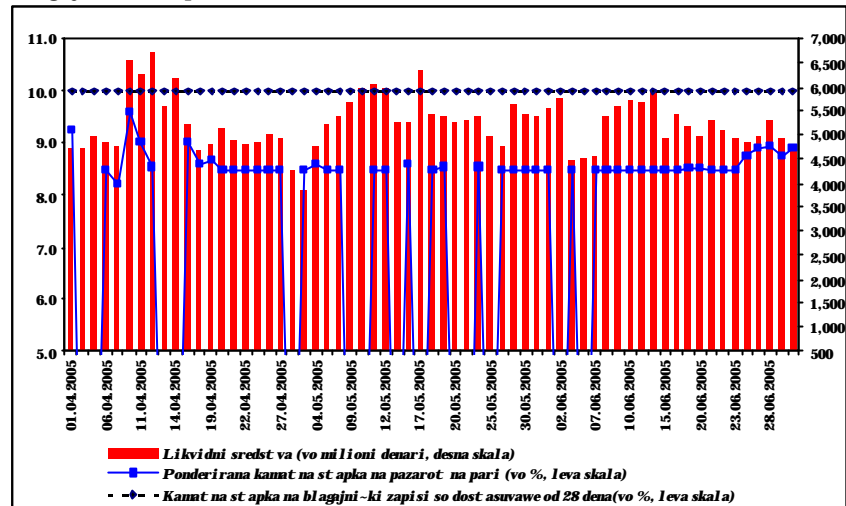
¹⁶ Zgolemiot iznos na blagajni~ki zapisi vo juni glavno go odrazuva privremenoto vlo`uvawe na edna banka vrz osnova na depozit od edno pretprijatie, do isplatata na divi denda.

vtori ot kvartal, vo prosek, iznesuva{ e 8,3% (porast vo odnos na prethodni ot kvartal od 0,2 procentni poeni).

Grafikon 15

Dvi`ewe na kamatnite stapki na pazarot na pari, aukciite na blagajni~ki zapisi i likvidnite sredstva na bankite*

Vo opredeleni denovi od mesecot na pazarot na pari ne se registriрани transakcii i kamatna stapka.

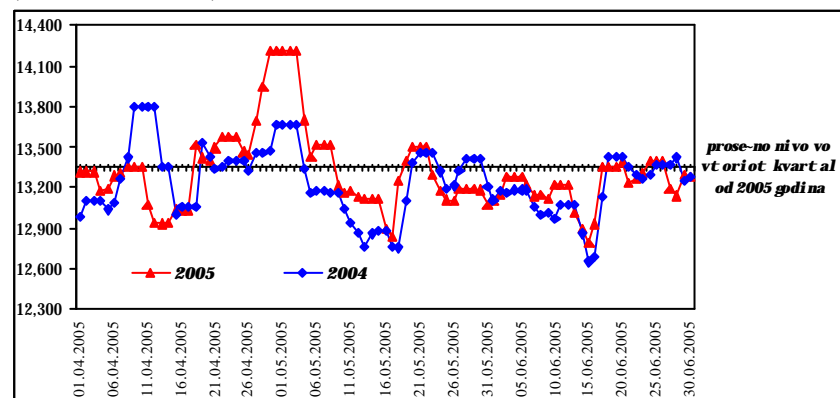
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Povisoka pobaruva~ka za gotovi pari

Gotovi te pari vo optek, vo vtori ot kvartal od 2005 godi na se povi soki za 1,4%, so { to na krajot na juni dosti gnaa 13.390 mi li oni denari . Pri toa, vo tekot na kvartal ot, pobruva~kata za gotovi pari zabele`a divergentni dvi`ewa. I meno, vo april gotovite pari zabele`aa visok mese~en rast od 984 mi li oni denari, vo presret na vel igdenski te i prvomajski te prazni ci. Visoki ot porast vo april be{ e neutral izi ran vo maj, koga ovoj ef ekt be{ e iscrpen, dodeka vo juni pobaruva~kata za gotovi pari povtorno se intenzi vi ra{ e. Od aspekt na prose~nata dnevna sostojba, ni voto na gotovite pari vo optek vo tekot na vtori ot kvartal be{ e relativno stabil no so voobi ~eni dnevni fl uktuaci . Pri toa, soglasno pri sutni ot sezonski ef ekt, najvi soko prose~no dnevno ni vo na gotovite pari vo optek e regi stri rano vo april (13.385 mi li oni denari).

Grafikon 16

Dnevna di nami ka na gotovi te pari vo optek (vo mi li oni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

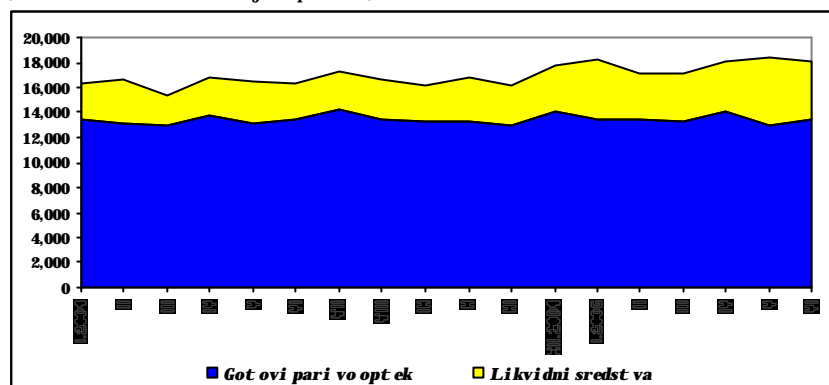
Primarni te pari se povi soki vo odnos na pret hodni ot kvartal

Povisokata likvidnost na bankarski ot sistem i intenzi vi ranata pobaruva~ka za gotovi pari vo vtori ot vo odnos na prvi ot kvartal od 2005 godina rezultiraa so povisoko nivo na primarni pari. Taka, primarni te pari na krajot od juni 2005 godina iznesuvaa 18.081 milioni denari i vo odnos na prethodni ot kvartal se povi soki za 6%. Na godi { na osnova, pri marni te pari se povi soki za 10,7%.

Grafikon 17

Primarni pari

(vo milioni denari, kraj na peri od)

* Likvidni te sredstva na banki te ja opfa}aat smetkata na banki te kaj NBRM i gotovinata vo blagajna na banki te.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

5.

Bankarski sektor

5.1. Depoziti kaj banki te

Vo vtori ot kvartal od 2005 godina, vo uslovi na zgolesena pobaruva~ka za gotovi pari, re~isi nepromeneto nivo na transakci skite depoziti i porast na { tedeweto vo bankarski ot sistem, monetarni te agregati zabel e` aa porast.

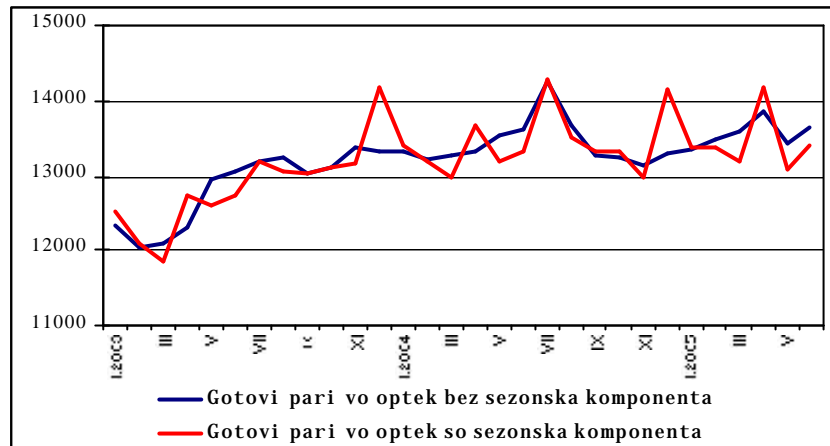
Kvartalen porast na pari~nat a masa M1

Gotovi te pari vo optek na krajot na vtori ot kvartal od 2005 godina vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal se povi soki za 1,4%. Analizirano po meseci, po visoki ot sezonski porast na gotovi te pari vo optek na krajot na april 2005 godina (determi ni ran od preferenci te na naseleni eto za raspolagawe so gotovi na pred Vel igdenski te i Prvomajski te prazni ci), vo maj be{ e ostvarena normalizacija na nivoto, koga voedno e registri ran i nivni ot istoriski najgolem sezonski pad. Po iscrpuvaweto na sezonski te efekti, vo juni 2005 godina, gotovi te pari vo optek povtorno se zgolesija. Nivoto na transakci ski te depoziti, na kvartal na osnova e re~isi nepromeneto (porast od 0,1%), vo uslovi na porast na transakci skite depoziti na naseleni eto, pri istovremeno nivno namal uvawe kaj korporati vni ot sektor. Soglasno vakvi te dvi `ewa, monetarni ot agregat M1 zabel e` a umeren kvartalen porast od 0,7%. Od aspekt na godi { nata di namika (juni 2005 godina / juni 2004 godina), vo uslovi na nezna~itel na promena na gotovi te pari vo optek, monetarni ot agregat M1 ostvari godi { en porast od 3,4%, kako rezul tat na porastot na depozitni te pari (6,3%).

Grafikon 18

Gotovi pari vo optek so i bez sezonska komponenta
(vo milioni denari)

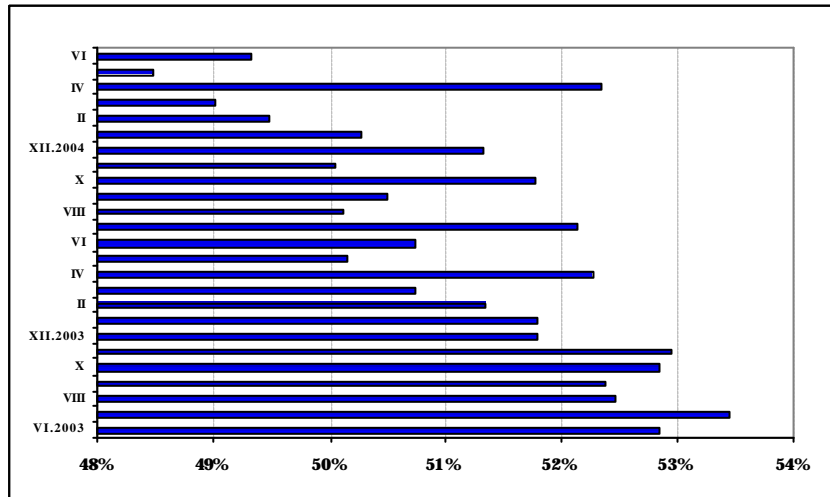

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vo vtiori ot kvartal od 2005 godi na, prose~n oto u~estvo na gotovite pari vo optek vo pari~nata masa M1 i znesuva e 50,1%, to pretstavuva zgolemuвање od 0,5 procentni poeni vo odnos na prethodni ot kvartal. Vo odnos na isti ot kvartal od 2004 godi na, prose~n oto u~estvo na gotovite pari vo optek e ponisko za 1 procenten poen. Pointenzivni ot porast na primarnite pari, nasproti porastot na pari~nata masa M1 predi zvika zabavuvawe na procesot na monetarna multiplikacija, pri to prose~ni ot monetaren multiplikator na pari~nata masa M1 vo vtiori ot kvartal od 2005 godi na iznesuva e 1,49 (nasproti 1,54 vo prethodni ot kvartal i 1,59 vo vtiori ot kvartal od 2004 godi na).

Grafikon 19

U~estvo na gotovite pari vo optek vo pari~nata masa M1

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Po{ irokite monetarni agregati, M2 i M4, vo vtiori ot kvartal od 2005 godina zabele`aa identi~en kvartalen porast (od 6,6%), generiran pred s` od zna~itelno to pro{iruvawe na depozitnata baza na bankite. I meno, vo tekot na kvartalot, vkupnite depoziti na bankite¹⁷ kontinuirano rastea i na krajot na

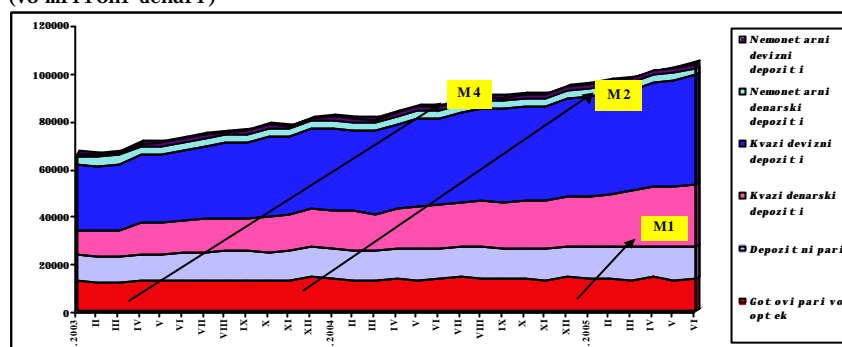
Povisoko nivo na po{ irokite monetarni agregati na kvartal na i godi na osnova

¹⁷ Vkupnite depoziti na ndr`avni ot sektor opfa}aat kratkoro~ni i dolgoro~ni (denarski i devizni) depoziti na ekonomskite subjekti (bez depozitni te pari).

juni 2005 vo odnos na krajot na mart bea povi soki za 8,8%. I sto taka, monetarnite agregati M2 i M4 zabele`aa pozitivna godi{ na dinamika (porast od 22,1% i 21,4%, soodvetno), vo uslovi na intenziven porast na kratkoro~noto { tedewe (31,1%) i umereno zgolemuwawe na dolgoro~niot depoziten potencijal (8,2%). Zna~itelnoto pro{ iruwawe na depozitnata baza na bankite, kako glavna determinanta na monetarniot rast vo vtivot kvartal od 2005 godina, pridonese za zajaknuwawe na procesot na monetarna multiplikacija. Taka, prose~nite monetarni multiplikatori na pari~nata masa M2 i M4 vo vtivot kvartal iznesuvaa 5,34 i 5,61, soodvetno, sporedeno so 5,24 i 5,51, soodvetno vo prethodniot kvartal (vo vtivot kvartal od 2004 godina ti e i znesuvaa 4,84 i 5,13, soodvetno).

Grafikon 20

Komponenti na monetarnite agregati
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Efekt od vlo`uvawata vo dr`avni zapisi vrz pari~nata masa

Soglasno standardnata definicija¹⁸, pari~nata masa gi opfa}a obvrskite na finansiskite institucii (bankite) prema nefinansiskiot sektor vo ekonomijata. Naj~esto stanuva zbor za slednive kategorii: gotovi pari vo optek (kako obvraska na monetarnata vlast kon nefinansiskiot sektor), transakciski depoziti, oro~eni depoziti i drugi vidovi na depoziti na nefinansiskiot sektor kaj bankite, kako i razni vidovi na hartii od vrednost izdadeni od strana na bankite (komercijalni hartii od vrednost, depozitni sertifikati). Sepak, pokraj navedenite finansiski instrumenti koi se del od bilansi te na bankite, postojat i drugi alternativni za investirawe vo koi ekonomskite subjekti mo`at da gi investiraat raspolo`livi te finansiski sredstva, kako { to se: hartii od vrednost izdadeni od dr`avata, akcii i drugi vidovi na hartii od vrednost izdadeni od privatni finansiski i nefinansiski institucii. Sledstveno, so razvojot na finansiskite pazari se pro{ iruvaat alternativite za vlo`uvawe na raspolo`livi te pari~ni sredstva na nefinansiskite subjekti, a koi ne se opfateni vo pari~nata masa.

Definicijata na naj{irokata pari~na masa M4 vo monetarnata statistika na NBRM e usoglasena so standardnata definicija i sledstveno vku~uva: gotovi pari vo optek, transakciski depoziti, oro~eni depoziti vo doma{na i stranska valuta. Pokraj ovie osnovni komponenti, edinstveno vo tekot na 2000 godina, pari~nata masa vku~uva{e i depozitni sertifikati izdadeni od strana na edna banka. Pokraj ova, kako alternativni

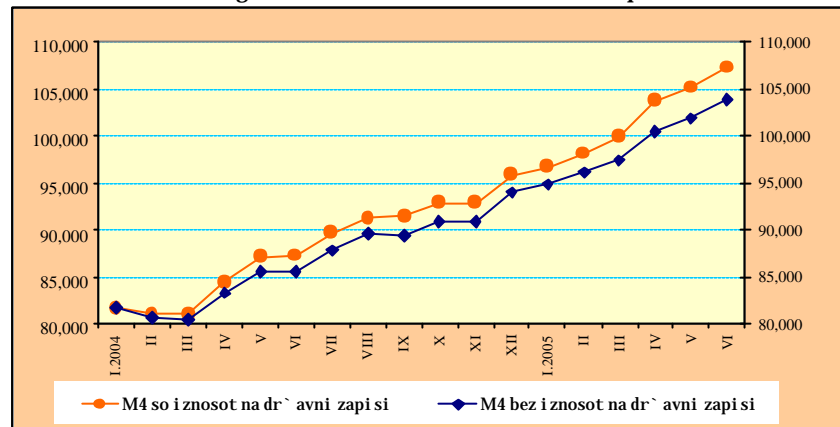
¹⁸ Pri ra~nik za monetarna i finansiska statistika na Me|unarodniot monetaren fond.

investicioni možnosti za ekonomski subjekti vo makedonskata ekonomija se i akcii i dr`avnite hartii od vrednost so koi se trguva na berzata¹⁹. Pritoa, treba da se ima predvid deka investiraweto vo akcii i na~inot na vlo`uvawe (vo procesot na privatizacija ili potoa) te{ko mo`e da se sledat, a dr`avnite hartii od vrednost vo najgolem del se izdadeni zaradi otplata na stari obvrski na dr`avata po razli~ni osnovi (staro devizno {tedewe, denacionalizacija, za propadnatite {tedilnici). Edinstveno dr`avnite zapisi, koi po~naa da se emitiraat od po~etokot na 2004 godina, se nameneti za finansirawe na kratkoro~nite potrebi na buxetot i kako takvi pretstavuvaat alternativen finansiski instrument. Sledstveno, vlo`uwata na nefinansiski ot sektor vo kratkoro~ni dr`avni zapisi mo`at da se koristat kako korektiven faktor so cel dobivawe na pocelosen podatok za raspolo`livite pari~ni sredstva kaj nefinansiski ot sektor.

Grafikon 21

Pari~na masa koregirana za iznosot na dr`avni zapisi

I zvor: NBRM i Ministarstvo za finansii.

Soglasno kontinuiraniot porast na iznosot na emitirani kratkoro~ni dr`avni zapisi, pari~nata masa M4 "koregirana" za iznosot investiran vo ovie dr`avni hartii od vrednost, kontinuirano e povisoka od pari~nata masa spored oficijalната monetarnata statistika. Na 30.06.2005 godina, ovie dve kategorii se razlikuvaa za 3.435 milioni denari, ili za 3,3%. Koregiraniot iznos na pari~nata masa pretstavuva poprecizen indikator za raspolo`livite pari~ni sredstva kaj nefinansiski ot sektor.

Kratkoro~nite depoziti so dominanten pri dones za porastot na vkupnite depoziti

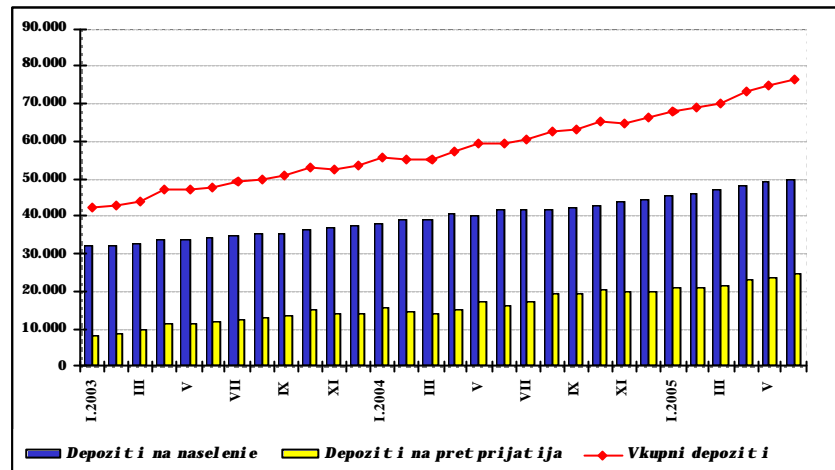
Analizata na ro~nata struktura na depozitite ukauva na dominanten pri dones na kratkoro~nite depoziti od 95,8% za kvartal noto zgol emuvawe na vkupnite depoziti, i maj{i go predvid nivnoto prose~no struktarno u~estvo od 93,5% vo kvartal ot. I meno, kratkoro~nite depoziti, na kvartal na osnova se povi soki za 9,1%, pri istovremen porast na denarskite i deviznite depoziti (za 12,9% i 7%, soodvetno). Od druga strana, pozitivnata dinamika na dolgoro~nite depoziti (porast od 5,6%), vo celost e determinirana od zgol emuvaweto na nivnata devizna komponenta (za 18%). Od aspekt na valutnata struktura, depozitite vo doma{na i stranska valuta ostvarija zna~itel en kvartalen porast (od 11,3% i 7,4%, soodvetno), {to rezultira{e so re~isi identit~en pri dones na

¹⁹ Kako iskluk, vo krizniot period vo tekot na 2001 godina na nefinansiskite subjekti im be{e dozvoleno da kupuvaat blagajni~ki zapisi na NBRM, zaradi vonrednite uslovi i potrebite od sterilizirawe na likvidnosta vo ekonomijata. So normalizacijata na sostojbata takvata mo`nost be{e ukinata.

denarski te i devizni te depoziti vo porastot na vkupni te depoziti (47,8% i 52,1%, soodvetno). Na krajot na juni 2005 godina vo odnos na isti ot mesec od prethodnata godina, vkupni te depoziti se povi soki za 29,4%, { to glavno se dol ` i na vi soki ot porast na kratkoro-ni te depoziti (31,1%).

Grafikon 22
Dinamika na depozitite
(vo milioni denari)

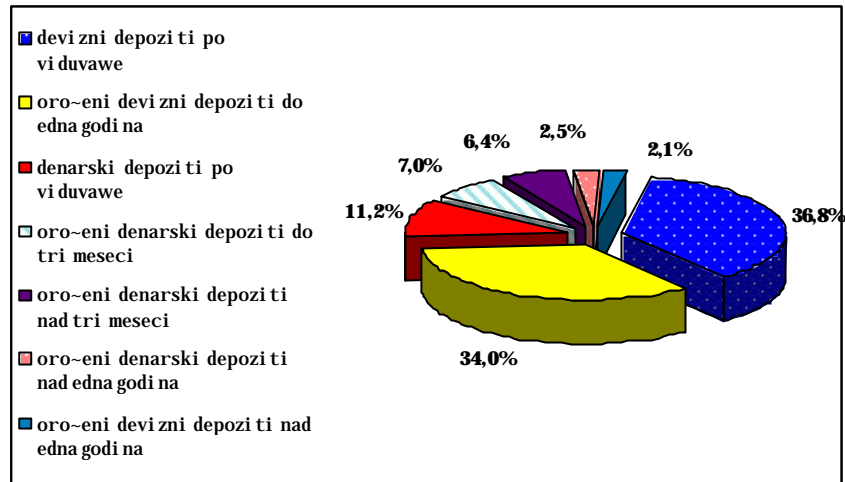
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vkupni te depoziti na naseleni eto na krajot na juni vo odnos na prethodni ot kvartal se povi soki za 6%, kako rezultat na porastot na kratkoro-ni te i dolgoro-ni te depoziti vo doma{ na i stranska valuta. Pri toa, pozi tivnata promena na vkupni te depoziti kaj sektorot naselenie delumno e generirana od dopolnitelni te prilivi na smetki te na naseleni eto od isplatata na obvrski te na dr ` avata vrz osnova na obvrzni cata za staroto devizno { tedewe vo april. Od aspekt na ro-nosta, kratkoro-ni te depoziti na naseleni eto se zgolemija za 6%, reflektiraj}i go porastot na depozitite po viduvawe vo doma{na i stranska valuta. Dolgoro-noto { tedewe na naseleni eto (-ie prose-no u-estvo vo vkupni te depoziti na naseleni eto vo vtorigo kvartal iznesuva 4,6%) se zgol emi za 4,9% i glavno e determinirano od povi soki te devizni depoziti. Od valuten aspekt, denarski te i devizni te depoziti na naseleni eto se zgol emija za 8,3% i 5,1%, soodvetno, pri { to najintenziven porast e registriran kaj devizni te depoziti oro-ni do edna godina. Na godi { na osnova, vkupni te depoziti na naseleni eto se povi soki za 20,5%.

Kvartalen porast na depozitite na naseleni eto...

Grafikon 23
Struktura na depozitite na naseleni eto
(prosečno učešće vo prvi ot kvartal od 2005 godi na)

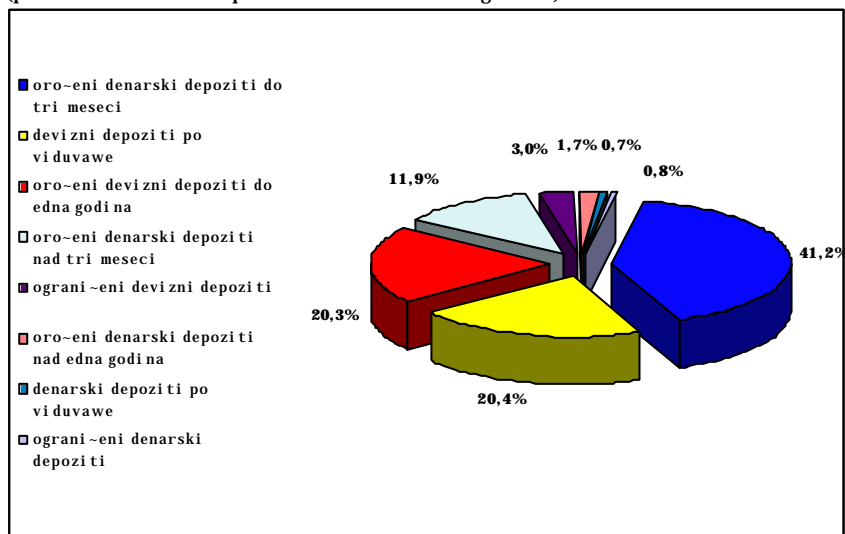

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

...pri ist ovremen porast na depozit ite na pret prijat ijat a

Kvartalen porast e zabele`an i kaj depozitite na pretpri jat ijata, koi na krajot na vtori ot kvartal vo odnos na prethodni ot kvartal se povisoki za 16%. Od ro`en aspekt, kratkoro`nite depoziti (kako dominantna kategorija vo vkupni te depoziti na pretpri jat ijata so prose`no u`estvo od 94,5% vo vtori ot kvartal) na kvartal na osnova se povisoki za 15,7%. Vakvata dinamika na kratkoro`nite depoziti proizleguva od povisoki ot iznos na denarski depoziti do tri meseci, depoziti po vi duvawe vo stranska valuta i devizni depoziti do edna godi na. Dolgoro`nite depoziti se zgolemi ja za zna`itelni 22,2%, kako rezultat na porastot na ograni`eni te devizni depoziti. Od aspekt na valutnata struktura, kvartalen porast ostvari ja i denarskite i devizni te depoziti (za 15,5% i 16,8%, soodvetno). Godi`nata stapka na porast na depoziti te na pretpri jat ijata i znesuva 51,3%.

Grafikon 24
Struktura na depoziti te na pretpri jat ijata
(prosečno učešće vo prvi ot kvartal od 2005 godi na)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

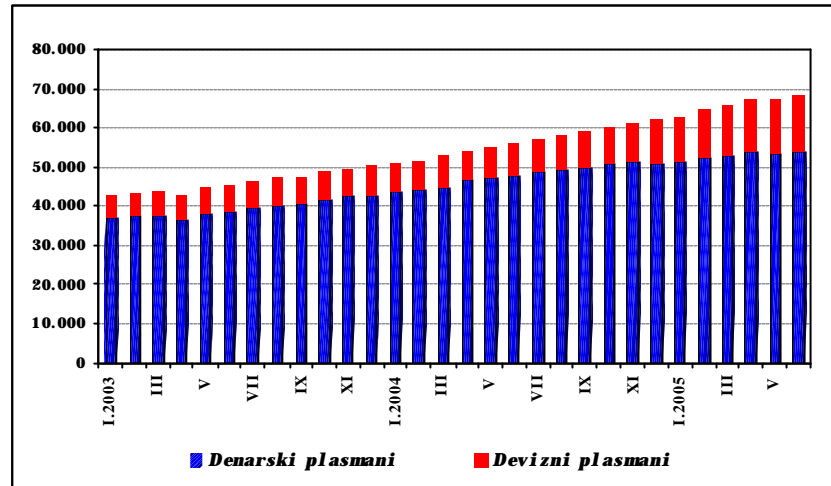
5.2. Plasmani i kamatni stapki na bankite

Zadr`an trendot na porast na plasmanite na bankite

Vo tekot na vtiroto kvartal od 2005 godina, registrirano e natamo{no intenzivirawena kreditiraweto na privatniot sektor od strana na bankite vo doma{na i stranska valuta. Na krajot na juni 2005 godina, vkupnite plasmani na bankite dostignaa 63.007 milioni denari, {to vo odnos na prethodniot kvartal pretstavuva porast od 4,5%.

Grafikon 25

Plasmanite na bankite po valuta
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Kvartalniot porast na denarskite plasmani²⁰, kako dominantna kategorija na vkupnite plasmani (so prose~no u~estvo od 77,6% vo vtiroto kvartal) iznesuva 2,4%, reflektiraj}i go povi soki ot iznos na odobreni dolgoro~ni denarski krediti (kvartalen porast od 10,3%), so prose~no u~estvo od 47,2% vo vtiroto kvartal. Krediti te odobreni vo stranska valuta zabele`aa zna~itel en kvartalen porast od 11,9%, pri {to vo nivnata struktura, prose~noto u~estvo na krediti te odobreni na dolg rok e povi soko za 3,1 procenten poen vo odnos na prethodniot kvartal. Od aspekt na ro~nosta, vtiroto kvartal se karakterizira{e so izrazeni preferenci za kreditirawena dolg rok, {to rezultira{e so kvartalen porast na dolgoro~nite krediti od 12,3%, pri istovremeno namal uvawe na krediti te odobreni na kratok rok (za 3%). Na godi {na osnova, vkupni te plasmani na bankite se povi soki za 23,2%.

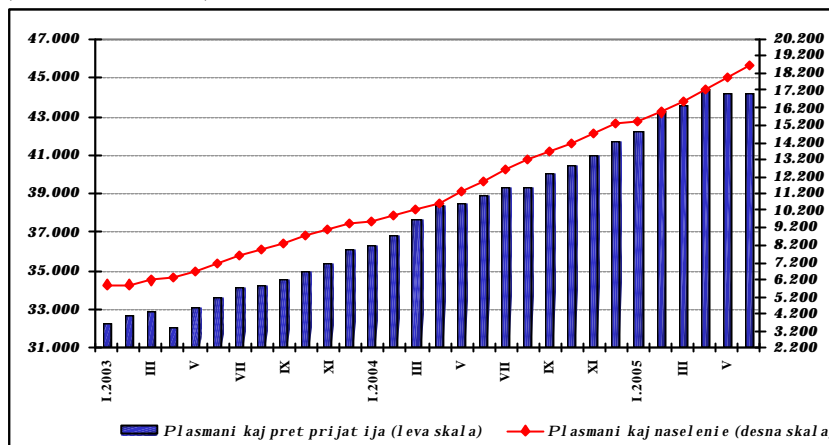
²⁰ Vkl u~eni se i denarski te plasmani so devizna kl auzula.

Graf i kon 26

Plasmani te na banki te po sektori

(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

**Zgolemeno kredit i rawe
na naseleni et o i
pret prijat i jat a**

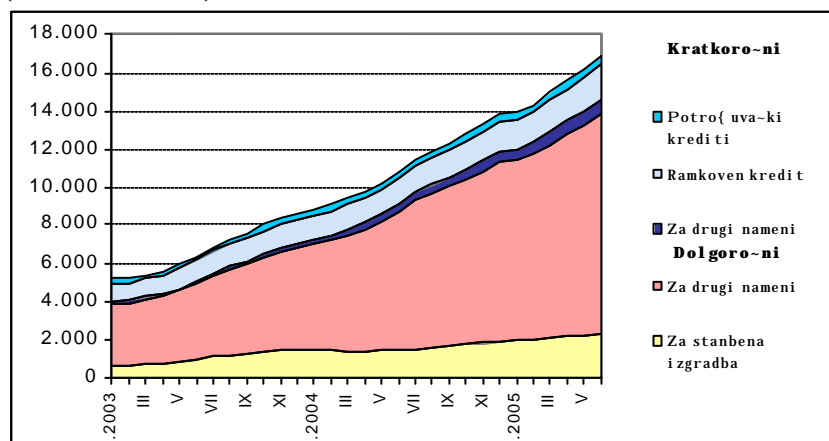
Sektorski analizirano, vo vtiroto kvartal od 2005 godi na be{ e registri rana intenzi virana kreditna poddr{ ka na naselenieto od strana na bankite preku odobruvawe na potro{ uva-ki, stanbeni i drugi krediti. Taka, vo uslovi na istovremen porast na denarski te i devizni te krediti (za 12,7% i 15,7%, soodvetno), vkupni te plasmani na banki te kaj naseleni eto, na kvartal na osnova se zgolemija za 12,8%. Vo tekot na kvartalot, najintenzivno be{ e dolgoro- noto krediti rawe na naseleni eto vo doma{ na valuta (kvartalen porast od 14%), { to pretstavuva dopolnitelen stimulus vo pottiknuvaweto na pobaruva- kata i posredno na investicionata aktivnost vo ekonomijata. Dominantna determinanta na porastot na devizni te plasmani kaj naseleni eto pretstavuvaa dolgoro- nite krediti za pla}awe vo zemjata (kvartalen porast od 22,3%), ~ie u- estvo vo vkupni te plasmani na naseleni eto vo vtiroto kvartal (vo prosek) iznesuva 2,4%. Na godi { na osnova, plasmani te na naseleni eto se povi soki za 56,6%.

Graf i kon 27

Distribucija na denarski te krediti na naseleni eto po oddelni

vidovi krediti

(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

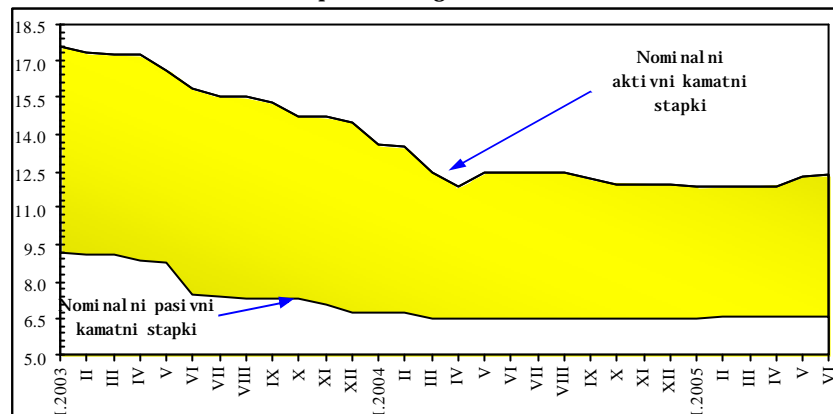
Kvartalniot porast na plasmani te na pretprijatijata od 1,4%, vo celost e generiran od povi sokotoni vo na odobreni devizni krediti (porast od 12,3%). Pritoa, eden del od ovie sredstva e namenat za pla}awe na dostasani obvrski vo stranstvo. I pokraj

negativnata kvartalna dinamika (pad od 2,9%), kaj denarskite plasmani na pretprijatijata, od strukturen aspekt se registriрани pozitivni dvi`ewa. I meno, padot vo najgolema merka e determiniran od namaluvaweto na iznosot na dostasani nenaplateni pobaruvawa vrz osnova na kratkoro~ni krediti, { to signalizira posoodvetno upravuvawe so kreditnoto portfolio od strana na bankite i pogolema finansiska disciplina. Soglasno vakvite dvi`ewa, kvartalno namaluvawe (od 4,7%) e registri_rano i kaj kreditite odobreni na kratok rok. Od druga strana, dolgoro~nite krediti na korporativni ot sektor zabele`aa zna~itel en kvartal en porast od 11,2%, determiniran, pred sç, od porastot na kreditite vo stranska valuta za 18,4%, na kvartal na osnova. Godi { ni ot porast na vkupnite krediti na pretprijatijata i znesuva 13,5%.

Grafikon 28

Ponderirani kamatni stapki i margini na bankite*

* Se odnesuvaat na denarski krediti i depoziti.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vo tekot na vtorigot kvartal od 2005 godina, kamatnite stapki na bankite bele`ea tendenci i na porast, { to rezultira{ e so pro{ i ruvawe na kamatnata margina. Taka, prose~nata ponderirana kamatna stapka na kratkoro~nite denarski krediti vo juni 2005 godina iznesuva 12,36%, { to vo odnos na krajot od prethodni ot kvartal pretstavuva porast od 0,4 procentni poeni, dodeka prose~nata ponderirana kamatna stapka na trimese~nite denarski depoziti se zadr`a na nivoto od prethodni ot kvartal (6,6%). Prose~nata ponderirana kamatna stapka na kratkoro~nite devizni krediti na kvartal na osnova se zgolemi za 0,2 procentni poeni i vo juni dostigna 7,49%. Kamatnata stapka na oro~enite trimese~ni depoziti vo evra vo juni se dvi`e{ e vo interval od 1% do 3,24%, dodeka interval ot na dvi`ewe na kamatnata stapka na trimese~ni te depoziti vo ameri kanski dol ari i znesuva{ e od 0,86% do 2,60%.

Nezna~itelni promeni vo kamatnata politika na bankite vo vtorigot kvartal

6.

Finansiski pazari

6.1. Berza

Vkupni ot berzanski promet (vkl u~itel no blok transakcii i dr`aven segment) realiziran na Makedonskata berza AD Skopje vo vtorigot kvartal od 2005 godina iznesuva 1.771,7 milioni denari. Pritoa, prometot realiziran na oficijalni ot pazaren segment, pretstavuva 77,7% od vkupni ot berzanski promet, pri { to, trguvaweto so akcii na kotirani te dru{tva i trguvaweto so dr`avnite obvrznici so~inuvaat 48,2% i 29,6% od vkupni ot berzanski promet, soodvetno. Na neoficijalni ot pazar, se realizirani 15,2% od vkupnoto berzansko trguvawe, pri { to nema{ e

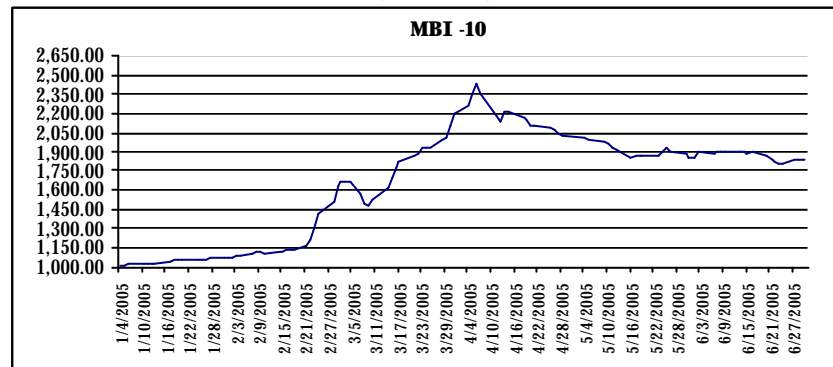

trgovawe so konvertibilni sertifikati izdadeni od dr`avata za obes{ tetuvawe na { teda~ite od propadnatite { tedilnici. Blok transakciite na Berzata so~inuuat 15,2% od vkupni ot berzanski promet, dodeka na dr`avniot berzanski segment, sklu~enite transakciite so akcii i udeli vo sopstvenost na dr`avata u~estvuuat so 7,1% od vkupni ot berzanski promet.

Sporedeno so prethodniot kvartal, vkupniot berzanski promet vo vtorigot kvartal od 2005 godina bele`i namaluvawe od 39,7%, { to glavno se dol`i na visokata sporedbena osnova. I meno, od po~etokot na 2005 godina, na Makedonskata berza be{e registriran zgolemen priliv na stranski portfolio investicii. Pritoa, stranskite investitori glavno vlo`uvaa vo akcii bez steknuvawe na kontrolno u~estvo vo sopstveni~kata struktura na kompaniite. Na krajot na juni, sporedeno so sostojbata na krajot na mart 2005 godina (spored podatocite dobieni od Centralniot depozitar na hartii od vrednost), zgolemeno e u~estvoto na stranski investitori vo vkupniot kapital na site kotirani kompanii na oficijalniot pazar na Berzata i vo vkupnata nominalna vrednost na kotirani te obrvznici (vo juni iznesuva 11,69%, nasproti 10,96% vo mart 2005 godina). Voedno, u~estvoto na stranskite investitori vo berzanski ot promet realiziran na oficijalniot pazaren segment vo juni iznesuva 46,71% na stranata na kupuvawata i 6,59% na stranata na prodabite. Istotaka, interesot na stranskite investitori za investirawe vo sopstveni~kata struktura na akcionerskite dru{tva koi se sostaven del na Makedonskiot berzanski indeks MBI -10 be{e odr`an i vo vtorigot kvartal. I meno, na krajot na juni u~estvata na stranski investitori vo kapitalot na trite najlikvidni kompanii od MBI -10 (so sostojba na 30.06.2005 godi na, spored podatocite dobieni od Centralniot depozitar na hartii od vrednost) iznesuvaat 7,44%, 17,31% i 23,55%, soodvetno, nasproti 6,57%, 15,25% i 22,35%, soodvetno, vo mart istata godina.

Grafikon 29

Makedonski berzanski indeks (MBI -10)

Izvor: Makedonska berza AD Skopje.

Soglasno Metodologijata za presmetuvawe na Makedonskiot berzanski indeks MBI -10, Komisijata za berzanski indeks na 15.06.2005 godina ja izvr{i i prvata redovna revizija na MBI -10, utvrduvaj{i deka kako elementi na MBI -10 i ponatamu ostanuvaat obi~nite akcii na desette kotirani dru{tva²² koi i do sega bea

²¹ Vo prvite {est meseci od 2005 godina, tri najlikvidni kompanii na Berzata se Alkaloi od AD Skopje, Komercijalna banka AD Skopje i Toplifikacija AD Skopje. I meno, akciiite na ovie tri kompanii bele`at najgolemo u~estvo vo prometot realiziran na oficijalniot pazar na Berzata vo prvoto polugodi e od 2005 godina (27,66%, 21,64% i 12,01%, soodvetno).

²² Alkaloid AD Skopje, Toplifikacija AD Skopje, Komercijalna banka AD Skopje, Makpetrol AD Skopje, Skopski pazar AD Skopje, Stopanska banka AD

vklu~eni vo indeksot. Slednata revizija na MBI -10 }e se izvr{ i na 15.12.2005 godina.

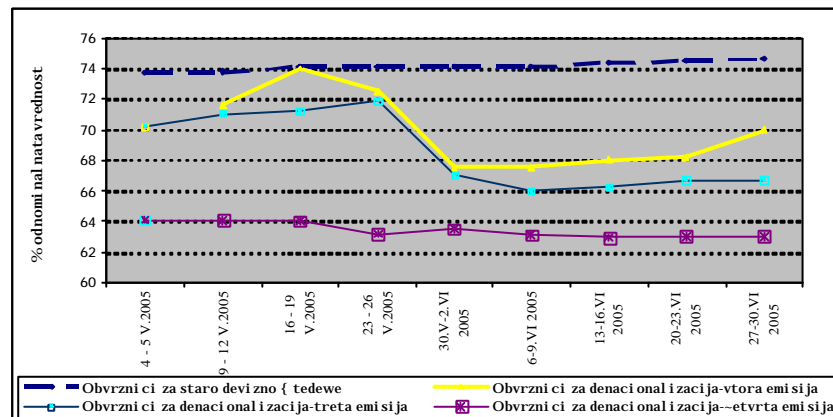
Vo tekot na vtori ot kvartal od 2005 godina, **Makedonski ot berzanski indeks MBI -10²³** kontinuirano bele`e e opa|a-ki trend, so isklu~ok na izvesni periodi na stagnacija vo juni. Vrednosta na indeksot na 30.06.2005 godina iznesuva 1.834,28, nasproti nivoto od 2.197,22 na krajot od prvi ot kvartal od 2005 godina. Namal uvaweto na vrednosta na MBI -10 (za 16,5%) go odrazuva prose~nato namal uvawe na ceni te na desette naj~esto trgovani obi~ni akcii na Berzata. Soglasno vakvi ot trend, pazarnata kapitalizacija na desette najlikvidni kompanii kotirani na of icijalni ot pazaren segment na krajot na vtori ot kvartal od 2005 godina iznesuva 17.153 milioni denari, nasproti 19.539,5 na krajot od prethodni ot kvartal.

6.2. Pazar na dr`avni hartii od vrednost

Vo juni 2005 godina, na of icijalni ot pazar na Berzata bea trgovani **dr`avni obvrznici** vo vrednost od 152,2 milioni denari, pri { to najgolem del od prometot se odnesuva na obvrznici te za denacionalizacija (~etvrta emisija). Prinosot do dostasuvawe na Obvrznici te na RM za denacionalizacija od ~etvrtata emisija na 30.06.2005 godina iznesuva 12,2%, presmetano spored poslednata prose~na cena na trgovawe na obvrznicata. Pritoa, vo juni, dr`avnite hartii od vrednost se trgovaa po cena od 62,6-75% od nominalnata vrednost.

Graf i kon 30

Dvi `ewe na ceni te na dr`avnite obvrznici

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Vo vtori ot kvartal od 2005 godina, soglasno odnapred utvrdeni ot kalendar za emisija na dr`avni hartii od vrednost²⁴, bea odr`ani { est aukcii na trimese~ni dr`avni zapisi, pri { to vkupnata ponuda na dr`avni zapisi iznesuva { e 3.450 milioni denari, pobaruvani ot iznos 3.411,2 miliona denari, a vkupnata realizacija 3.109,6 milioni denari. Na aukcii te odr`ani vo tekot na kvartal ot prose~nata ponderirana kamatna stapka na trezorski te zapisi so rok na dostasuvawe od tri meseci iznesuva { e 10,59%.

Bi tola, Grani t AD Skopje, Makedonijaturist AD Skopje, Evropa AD Skopje i Ohridska banka AD Ohrid.

²³ Cenoven indeks ponderiran so pazarnata kapitalizacija, konstruiran vrz osnova na obi~ni te akcii na 10 kotirani dru{ tva na of icijalni ot pazar.

²⁴ Kalendarot na odr`uvawe na aukcii te na dr`avni hartii od vrednost, se objavlva odnapred za peri od od { est meseci, pri { to precizni ot iznos za sekoja aukcija se objavlva 4 dena pred odr`uvaweto na aukcijata.

Analizirano po meseci, ponudata na trimese~ni dr`avni hartii od vrednost edinstveno vo april ja nadmi nuva pobaruva~kata, za razlika od maj i juni, koga e zabele`ana pogol ema pobaruva~ka od ponuda. Pritoa, realiziraniot iznos, kako procent od vkupnata pobaruva~ka se dvi`i od 83,5% vo juni do 99,5% od pobaruvaniot iznos na trimese~ni dr`avni zapisi vo april. Najvisoka prose~na ponderirana kamatna stapka be{e realizirana vo maj, pri {to bea prodadeni trimese~ni trezorski zapisi vo vrednost od 1.200 milioni denari.

Tabela 9
Ponuda, pobaruva~ka i kamatna stapka na dr`avni zapisi *

Trimese~ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva~ka	Realizacija	Prose~na ponderirana kamatna stapka
(vo denari)					
IV.2005		1.150.000.000	813.460.000	809.540.000	10,55
V.2005		1.200.000.000	1.281.020.000	1.200.000.000	10,76
VI.2005		1.100.000.000	1.316.710.000	1.100.010.000	10,44
Vkupno za kvartalot:		3.450.000.000	3.411.190.000	3.109.550.000	10,59
I estmese~ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva~ka	Realizacija	Prose~na ponderirana kamatna stapka
(vo denari)					
IV.2005		50.000.000	47.780.000	47.780.000	9,77
V.2005		95.000.000	55.600.000	55.600.000	10,53
VI.2005		100.000.000	86.930.000	86.930.000	10,52
Vkupno za kvartalot:		245.000.000	190.310.000	190.310.000	10,33
Ednogodi{ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva~ka	Realizacija	Prose~na ponderirana kamatna stapka
(vo denari)					
IV.2005					
V.2005					
VI.2005		50.000.000	133.910.000	50.000.000	11,08
Vkupno za kvartalot:		50.000.000	133.910.000	50.000.000	11,08

*Na 08.04.2005 godina be{e odr`ana vonredna aukcija na ednomese~ni trezorski zapisi, {to pretstavuva t.n. reopening na prethodno odr`ana aukcija (dva meseca pred izvr{eni ot reopening). So povtorno otvorawe na ve{e odr`ana aukcija na trimese~ni trezorski zapisi se zgolemi realiziraniot iznos na dr`avni zapisi za 450 milioni denari, a rokot na dostasuvawe ostana kako inicijalno utvrdeni ot, odnosno 11.05.2005 godina.

Vo tekot na kvartalot se odr`aa tri aukcii na dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od {est meseci. Vkupnata ponuda iznesuva{e 245 milioni denari (vo prvi ot kvartal od 2005 godina 250 milioni denari). Stablnosta na ponudata e zna~ajna za odr`uvawe na interesot na potencijalnite investitori vo dr`avni hartii od vrednost, kako i za efikasnosta vo upravuvaweto so javni otvnatre{en kratkoro~en dolg. Od druga strana, ponudata e za 28,7% povi soka od pobaruva~kata (190,3 milioni denari), koja be{e vo celost realizirana. Prose~nata ponderirana kamatna stapka na {estmese~nite trezorski zapisi na aukciite odr`ani vo tekot na kvartalot dostigna 10,33%.

Na aukcijata odr`ana na 21.06.2005 godina, za prv pat bea emitirani dr`avni hartii od vrednost so rok na dostasuvawe od dvanaeset meseci, taka {to dr`avnoto portfolio na kratkoro~ni hartii od vrednost, osven trimese~ni i {estmese~ni, vkladuvaweto so pogol ema ro~nost. Od aspekt na upravuvaweto so likvidnosta na buxetot, toa zna~i pro{iruvawe na ro~nosta na instrumentite nameneti za nadmi nuvawe na kratkoro~ni otdebalans pome|u buxetskite prihodi i rashodi. Interesot za kupuvawe na

dr`avni zapisi so ro~nost od dvanaeset meseci na odr`anata aukcija ja nadmi na ponudata za 2,7 pati, odnosno, a prose~nata ponderirana kamatna stapka i znesuva 11,08%.

So izdavaweto na dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od dvanaeset meseci, kako i so soodvetno utvrdena frekf encija na odr`uvawe na aukciite na primarni ot pazar na dr`avni zapisi, se o~ekuva prodlabo~uvawe na sekundarni ot pazar (pazarot preku {alter), odnosno zgolemuwawe na obemot na trgovawe. Pazarot preku {alter of icijalno zapo~na so rabota na 25.04.2005 godina, a prvata transakcija e sklu~ena na 18.05.2005 godina. Pritoa, na pazarot preku {alter se sklu~uvaat kupoproda`ni transakcii so hartii od vrednost nadvor od Berzata i Pazarot na pari i kratkoro~ni hartii od vrednost. Na pazarot se trguva so site kratkoro~ni hartii od vrednost izdadeni od Republika Makedonija, so i sklu~ok na bl agajni ~ki te zapisi na NBRM.

Vospostavuvawe na Pazar preku {alter vo Republika Makedonija

Vo sekoja pazarna ekonomija, glavnata uloga vo koncentracijata i alokacijata na {tedeweto im pripa|a na finansiski te pazari. Postoeweto na efikasen pazaren mehani zam e zna~aen preduslov za zabrzuvawe na ekonomski ot rast. Republika Makedonija s~u{te se karakterizira so nedovolno razviena finansiska infrastruktura, plitok finansiski pazar i nediverzificirana struktura na finansiski institucii. Taka, vo izminatata decenija, edinstveno mesto za trgovawe so hartii od vrednost be{e berzata, poradi {to se izvr{i dopolnuwawe na pazarnata infrastruktura so vospostavuvawe na pazar preku {alter (Over the Counter Market - OTC). I meno, na pazari te preku {alter transakciite naj~esto se sklu~uvaat vo direktna relacija pome|u kupuva~ot i prodava~ot, bez posrednici, so {to se nadmi nuvaat visokite transakciski tro{oci, kako glaven nedostatok na berzanskoto trgovawe. Istovremeno, pazari te preku {alter ovozmo`uvaat poramnuwawe vo realno vreme, vo tekot na isti ot den, so {to se skratuva periodot za poramnuwawe, koj za berzanski te transakcii voobi~aeno iznesuva T+3. So toa, pazarot preku {alter, so svoi te karakteristiki del uva vo nasoka na krei rawe ambient za poefikasno upravuvawe so likvidnosta, kako kaj banki te i ostanatite finansiski institucii, taka i kaj subjektite od nefinansiski ot sektor.

Po vospostavuvaweto na regulativnata ramka i obezbeduvaweto na neophodni te tehni~ki i institucionalni preduslovi, na 25.04.2005 godina,²⁵ pazarot preku {alter, of icijalno stana del od finansiski ot sistem na Republika Makedonija. Vo po~etnata faza, na pazarot preku {alter se trguva so kratkoro~ni dr`avni zapisi.

Sporad konceptualnata postavenost, pazarot preku {alter vo Republika Makedonija mo`e da se razgleduva od aspekt na negovite dva segmenta: trgovawe i poramnuwawe. Soglasno regulativnata ramka, trgovaweto }e se odviva kaj banki te vo relacija so ni vni te klienti, kako i pome|u sami te banki. Pozicijata na glavni u~esnici na pazarot preku {alter se o~ekuva da ja zavzemat banki te, so ogle na nivnata dominantna pozicija vo finansiski ot sistem na Republika Makedonija. Pritoa, nivnata uloga se sostoi vo opslu`uvawe na klientite preku postojana

²⁵ Pravilnikot za Pazarite preku {alter stapi na sila na 23 april 2005 godina, dodeka na 25 april 2005 godina, Pazarot preku {alter of icijalno zapo~na so rabota.

prisutnost i podgotvenost za trgovawe na pazarot preku { alter, { to }e ja zgolemi likvidnosta na dr`avni te zapisi.

Vo uslovi na disperzija na trgovaweto kaj oddelnite banki, so cel da se obezbedi pogolema transparentnost pri formiraweto na cenite po koi bankite se podgotveni da vr{at kupoproda`ba na dr`avni zapisi, vospostaven e elektronski sistem (postojnata web aplikacija na NBRM za sproveduvawe na aukciite na blagajni~ki zapisi i aukciite na dr`avni zapisi), koj ovozmo`uva sekojdnevni kotacii na kupovni i prodani`ceni. Kotacii te na bankite se objavuvaat na internet stranata na NBRM, so {to informacii te se dostapni za site zainteresirani pravni i fizi~ki lica.

Vo procesot na poramnuvawe na transakcii te, kako u-esnici se javuvaat bankite, koi dostavuvaat naloz i za nivno poramnuvawe, kako i za nivnite klienti (fizi~ki i pravni lica). Pritoa, so dogovorot sklu-en pome|u Ministerstvoto za finansii i Centralni ot depozitar za hartii od vrednost (CDHV), odlu-eno e CDHV da ne napla}a provizii na transakcii te vo narednite dve godini, so mo`nost za revidirawe na dogovorot vo tekot na vtorata godina. Istovremeno, NBRM ima doneseno odluka da ne napla}a nadomest za poramnuvawe na transakcii te so dr`avni zapisi na sekundaren pazar. So toa, transakciskite tro{oci vo delot na poramnuvawe prakti~no se svedeni na nula.

Interesot za trgovawe so dr`avni zapisi od strana na bankite e determiniran od razlikata pome|u kupovната i prodanata cena na dr`avni te zapisi po koi bankite se podgotveni da trguvaat so golemite kompanii. Za razlika od niv, kaj transakcii te so pomalite klienti, bankite ponekoga{ naplatuvaat i dopolnitelni provizii. Vo slu-ajot na Makedonija, transakciski te tro{oci }e zavisat od odnesuvaweto na bankite. Pritoa, dokolku bankite odlu-at da naplatuvaat dopolnitelni provizii, po`elno e da se obezbedi transparentnost na ovie provizii, kako vo slu-ajot na primarni ot pazar na dr`avni zapisi, kade Ministerstvoto za finansii gi pri bira i objavljuje podatocite za provizii te na bankite.

Vospostavuvaweto na pazarot preku { alter se o-ekuva da vlijae vrz podobruvawe na upravuvaweto so likvidnosta kaj bankite i nefinansiskite kompanii. Sekojdnevni te kotacii na bankite }e ovozmo`at iscertuvawe na krivata na prinos (yield curve) od bezrizi~ni finansiski instrumenti, koja slu`i kako osnova za utvrduvawe na prinosot na ostanatite finansiski instrumenti, kako i za predviduvawe na drugi makroekonomski indikatori. Kotacii te na dr`avni te zapisi na pazarot preku { alter se o-ekuva da vlijaat pottiknuva~ki vrz pojava i razvoj na drugi finansiski instrumenti.

Funkcioniraweto na pazarot preku { alter bi trebalo da rezultira so povolnosti za fiskalnata i monetarnata politika vo zemjata. Imeno, zgolemuwaweto na likvidnosta na dr`avni te zapisi, a so toa i na nivnata pobaruva~ka se o-ekuva da rezultira so namaluvawe na prinosot, odnosno tro{kovni ot tovar za finansirawe na buxetski ot deficit. Od aspekt na monetarnata politika, so o-ekuvani ot porast na atraktivnosta na dr`avnite zapisi }e se zgolemi brojot na alternativni obl i ci za plasi rawe na slobodni pari~ni sredstva, }e zajakne povrzanosta i me|usebnata uslovenost na kamatnite stapki na oddelnite finansiski instrumenti, {to krajno treba da rezultira vo poefikasna transmisija na monetarnata politika preku kanalot na kamatni stapki.

Za razvojot na pazari te preku { alter, od golemo znaewe }e bi de voveduvaweto na poddr` uva-i na pazarot (market makers), koi }e imaat obvrška sekoj dnevno da koti raat proda` ni i kupovni ceni i da bi dat spremni da trguvaat po isti te so ostanati te pazarni u-esnici. I zborot na poddr` uva-i na pazarot }e go napravat, vo koordnacija, Ministerstvoto za finansii i NBRM, po prethodno objaveni kriteriumi, { to e planirano kon krajot na 2005 godina, odnosno vo tekot na 2006 godina, vo zavisnost od interesot na bankite za izvr{ uvawe na ovaa funkcija.

Od otpo~nuvaweto na pazarot preku { alter do krajot na vtorigot kvartal od 2005 godina se realizirani vkupno { est transakcii (od koi vo tri transakcii kako u-esnici se javuvaat fizi~ki lica, a ostanati te tri se realizirani pome|u bankite) vo vkupen iznos od 2,53 milioni denari, pri { to minimalnata kamatna stapka iznesuva 10%, dodeka maksimalnata kamatna stapka dostigna 11,08%.

7.

Bilans na pla}awa

Vo vtorigot kvartal od 2005 godina vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina, vo nadvore{ ni ot sektor se ostvareni pozitivni dvi`ewa reflektirani preku namaluvawe na deficitot na tekovnata smetka na bilansot na pla}awa, porast na bruto devizni te rezervi i namaluvawe na nadvore{ ni ot dolg. Vo uslovi na sezonski visoka ponuda na devizi na devizni ot i na menuva~ki ot pazar, a so cel odr` uvawe na stabilno nivo na denarot vo odnos na evroto, NBRM vo vtorigot kvartal od 2005 godina ostvari zna~en neto-otkup na devizi.

A) Tekovna smetka

Vo vtorigot kvartal od 2005 godina²⁶ se zadr` a trendot na pobruvawe na saldoto na tekovnata smetka od bilansot na pla}awa zapo~nat od po~etokot na godinata. Za razlika od prvi ot kvartal (koga pobruvaweto na saldoto na tekovnata smetka od bilansot na pla}awa glavno be{ e determinirano od namaleni ot deficit vo razmenata na stoki i uslugi), vo vtorigot kvartal od 2005 godina, poniski ot deficit vo najgolema mera e determiniran od zgolomeni te prilivi vrz osnova na privatni transf eri i poniski te odlivi vrz osnova na dohod.

Deficitot vo tekovnata smetka vo vtorigot kvartal od 2005 godina iznesuva 95,6 milioni SAD dolari i vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina e ponizok za 78,3 milioni SAD dolari, { to se dol` i na povi soki te prilivi od privatni transf eri (za 72,9 milioni SAD dolari) i poniski te odlivi vrz osnova na dohod (za 15 milioni SAD dolari). Pri toa, zna~itelno e namaleno u-estvoto na deficitot na tekovnata smetka vo proceniot bruto doma{ en proizvod vo vtorigot kvartal od 2005 godina²⁷ koe iznesuva 6,2% (nasproti 13,4% vo vtorigot kvartal od 2004 godina).

Namaluvawe na deficitot vo tekovnata smetka od bilansot na pla}awa vo vtorigot kvartal od 2005 godina

²⁶ Analizi te se praveni vo odnos na vtorigot kvartal od 2004 godina.

²⁷ Procenet podatok za nominal en bruto doma{ en proizvod konvertiran vo SAD dolari po prose~en kurs na SAD dolarot za vtorigot kvartal od 2005 godina.

Tabela 10
Tekovna smetka od bilansot na pla}awa /1
(vo milioni SAD dolari)

	2004				2005		2005-2004		2005/2004	
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.1	Kv.2	Kv.1	Kv.2
							razlika vo iznos		stopri na promem vo (%)	
Stoki, neto (f ob) *	-225.0	-319.2	-235.8	-332.2	-189.6	-325.9	35.4	-6.8	-15.7	2.1
Uslugi, neto	-33.3	-14.0	0.4	-7.6	-3.7	-16.8	29.6	-2.8	-88.9	20.1
Dohod, neto	1.2	-36.8	-12.0	8.3	0.4	-21.8	-0.8	15.0	-63.4	-40.7
Tekovni transf eri, neto	150.5	196.1	242.6	201.8	172.8	269.0	22.4	72.9	14.9	37.2
Tekovna smetka	-106.6	-173.9	-4.8	-129.6	-20.0	-95.6	86.6	78.3	-81.2	-45.0

1/ Prethodni podatoci.

* cif -f ob f aktorot i znesuva 4,06%.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vkupnata nadvore{ notrgovska razmena na stoki vo vtoriot kvartal od 2005 godina dostigna vrednost od 1.370,5 milioni SAD dolari²⁸, ostvaruvaj}i godi { en porast od 26,6%. I meno, zgol emeni ot izvoz na stoki, koj vo zna~aen obem e uvozno determiniran, rezul tri ra{ e vo zgol emen obem na *st okovna razmena so st ranst vo*.

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina izvozot na stoki iznesuva { e 506,8 milioni SAD dolari, { to na godi { na osnova pretstavuva porast za 37,8%.

Analizirano spored Standardnata me|unarodna trgovska klasifikacija (SMTK), vo vtoriot kvartal od 2005 godina, na stranata na izvozot, `elezoto i ~elikot u~estvuvaat so 30%. Istovremeno, izvozot na obleka so~i nuva 23,3% od vkupni ot izvoz ostvaren vo tekot na kvartal ot, proizvodi te od naf ta u~estvuvaat so 7,4% vo vkupni ot izvoz, dodeka kategorii te ovo{ je i zelen~uk i meso i prerabotki od meso u~estvuvaat so 4,6% i 1,2%, soodvetno, vo vkupni ot i zvoz ostvaren vo isti ot anal i zi ran peri od.

Visok godi { en porast na izvozot na stoki vo vtoriot kvartal od 2005 godina od 37,8% ...

Tabela 11
I zvoz po grupi proizvodi spored SMTK

grupi proizvodi	promena vo		
	Kv.2 2004	Kv.2 2005	apsoluten iznos
vo milioni SAD dolari			
Vkupan izvoz na stoki	367,7	506,8	139,1
Proizvodi za hrana	35,0	43,2	8,3
ovo{ je i zelenuk	17,2	23,3	6,0
Mineralni priva, maziva i sl.	14,1	38,4	24,3
naf ta i proizvodi od naf ta	13,7	37,3	23,7
Proizvodi klasirani po materijali	111,0	191,1	80,0
`elezoi ~elik	76,2	152,3	76,1
Razni gpt ovi proizvodi	129,5	138,8	9,3
obleka	110,4	118,0	7,6
	u~estvo vo vkupan izvoz		pri dones vo vkupan
	(vo %)		porast (vo %)
`elezoi ~elik	20,7	30,0	54,7
naf ta i proizvodi od naf ta	3,7	7,4	17,0
Vkupno	24,5	37,4	71,7

I zvor: Dr `aven zavod za statistika na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te se napraveni vo NBRM.

Analizirano spored dejnosti, 32,2% od vrednosta na vkupni ot izvoz realiziran vo prvoto polugodie od 2005 godina proizleguva od proizvodstvoto na osnovni metal i, od proizvodstvoto na predmeti za obleka i dorabotki na obleka proizleguvaat 24,2%, a

²⁸ Prethodni podatoci na Dr `avniot zavod za statistika na Republika Makedoni ja. I zvozot na stoki e prika`an na f.o.b. osnova, dodeka uvozot na stoki e prika`an na c.i.f. osnova.

od proizvodstvoto na prehranbeni proizvodi i pijalaci 8,5%. U-estvoto na proizvodstvoto na osnovni metali od re-isi edna tretina vo makedonskiot izvoz ostvaren vo prvoto plugodie od godinata uka`uva na strate{ koto znaewe na metalurgiskata industrija i na ja-inata na efektot vrz izvozot od restartiraweto na eden od najkrupni te kapaciteti vo ovaa dejnost (na po-etokot na vtorata polovina od minatata godina).

Efekt od uki nuwaweto na Multifiber Agreement (MFA) ²⁹ kvotite vrz izvozot na obleka i tekstil od Republika Makedonija

Niski ot stepen na diverzifikacija na izvoznata ponuda na stoki pretstavuva osnovna karakteristika na makedonskiot izvoz. Pritoa, analizata od aspekt na najznaajni te izvozni proizvodi poka`uva deka vo periodot 1997-2004 godina oblekata i tekstilot se dominanten makedonski izvozen proizvod, so prose-no u-estvo vo vkupniot izvoz na stoki na Republika Makedonija od 26,9%. Od tuka se nametnuva potreba za ocenka na efektite od uki nuwaweto na kvotite za izvoz na ovi e proizvodi vo SAD, Kanada i zemji te na EU, osobeno i maj}i go predvid vijani eto na Kina, kako zemja so visoka konkurentna prednost vo odnos na ovi e proizvodi.

Tabela 12

Vkupi izvoz i izvoz na obleka i tekstil na Republika Makedonija (vo milioni SAD dolari)

	2002				2003				2004				2005	
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2
Vkupi izvoz na stoki na RM	244,0	264,3	305,3	301,9	294,6	356,9	338,9	376,6	366,1	367,7	442,6	497,1	482,0	506,8
Obleka i tekstil	77,9	74,6	97,6	93,1	101,8	95,6	110,2	111,7	131,5	114,1	127,2	131,0	127,5	121,9
<i>U-estvo na izvozot na obleka i tekstil vo vkupniot izvoz vo %</i>	31,9	28,2	32,0	30,9	34,6	26,8	32,5	29,7	35,9	31,0	28,7	26,3	26,5	24,0

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Liberalizacijata na uvozot na tekstilni proizvodi zapo~na na prvi januari 2005 godina. Soglasno o-ekuwata, efektite od uki nuwaweto na Spogodbata vo najgol em del se odnesuvaa na visokot rast na kineskiot izvoz. Taka, vo prvata polovina od 2005 godina, izvozot na obleka i na tekstilni surovini od Kina ostvari porast od 20% i 18%, soodvetno, pri { to najgol em rast na izvozot na ovi e dva proizvoda e registriran vo SAD (najznaaen trgovski partner na Kina na stranata na izvozot) od 119% i 65%, soodvetno. Vo Germanija (pettiot po va`nost trgovski partner na Kina) i pokraj zgolemeni ot uvoz na kineski proizvodi oblekata i tekstilot ne spa|aat vo pette proizvodi so najvisoki uvozni stapki na rast.³⁰

I maj}i predvid deka Germanija e dominanten uvoznik na makedonska obleka i tekstil so prose-no u-estvo od 44,8%, a SAD so u-estvo od 10,3% vo izvozot vo 2004 godina, napravena e analiza na efektite od indirektnata konkurencija na kineskite vo odnos na makedonski te proizvodi na ovi e pazari. Analizata na dinamika na makedonskiot izvoz vo Germanija, poka`uva porast vo prviot i vtoriot kvartal od 2005 godina vo odnos na isti ot period od 2004 godina (od 11% i 18,2%, soodvetno). Vakvi te dvi`ewa na izvozot na obleka i tekstil vo Germanija vo prvata polovina od 2005 godina upatuvaa na nepostoeve na negativni efekti vrz makedonskiot izvoz od uki nuwaweto na Spogodbata. Od druga strana, makedonski ot

²⁹ MFA e trgovska spogodba usvoena vo 1973 godina (stapi na sila vo 1974 godina) od strana na SAD, Kanada i EU, so koja se ograni-uva slobodnata razmena na tekstil i obleka. Razmenata se vr{i i po princip na opredeleni kvoti so oddelni ponalku razvieni zemji i pretstavuva protekcionisti~ka merka za za{tita na tekstilnata industrija vo razvieni te zemji.

³⁰ China Customs Statistics.

i zvoz vo SAD vo prvi ot i vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na vo odnos na isti ot peri od od 2004 godi na zabele`a namal uvawe od 40,6% i 18,2%, soodvetno i odrazuva namalena konkurentnost na makedonski te vo odnos na ki neski te proi zvodi na ovoj pazar (osobeno vo prvi ot kvartal od 2005 godi na).

Tabela 13

Geograf ska distribucija na izvozot na obleka i tekstil od Republ i ka Makedoni ja
(vo milioni SAD dolari)

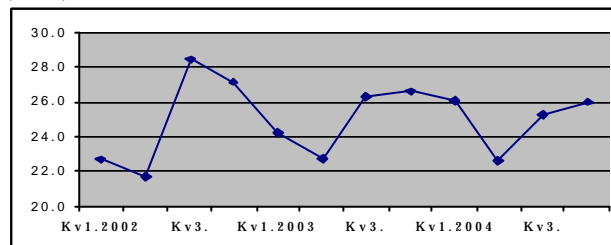
	2004				2005		2005-2004		
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.1	Kv.2	Kv.1 i Kv.2
I zvoz na obleka i tekstil	131.5	114.1	127.2	131.0	127.5	121.9	-4.0	7.7	3.7
Evropska unija	117.1	97.2	107.2	113.2	117.7	106.3	0.6	9.1	9.7
Germanija	60.4	46.6	57.6	61.3	67.0	55.1	6.6	8.5	15.1
Grcija	31.4	28.2	22.7	26.2	28.4	30.2	-3.0	2.0	-1.0
Ostanati zemji	25.3	22.3	26.9	25.8	22.2	21.0	-3.1	-1.4	-4.4
SAD	10.7	12.7	16.1	12.4	6.3	10.4	-4.3	-2.3	-6.6
U-est vo vo vkupen izvoz na obleka i tekstil vo %									
Evropska unija	89.1	85.2	84.3	86.5	92.3	87.2	3.2	2.1	5.3
Germanija	45.9	40.9	45.3	46.8	52.6	45.2	6.7	4.4	11.0
Grcija	23.9	24.7	17.9	20.0	22.3	24.8	-1.6	0.1	-1.5
Ostanati zemji	19.2	19.6	21.1	19.7	17.4	17.2	-1.8	-2.4	-4.2
SAD	8.1	11.1	12.6	9.5	5.0	8.5	-3.1	-2.6	-5.7

I zvor: Dr`aven zavod za stati si ka na Republ i ka Makedoni ja.

Ova go potvrduva i analizata na kvartal nata di stri bucija na izvozot na obleka i tekstil. I meno, od aspekt na di namikata, i maj}i predvid deka vo vtiri ot kvartal od godi nata tradi ci onal no se zabele`uva ponizok izvoz na ovie proi zvodi vo odnos na ostanati te tri kvartali, negativni ot efekt od uki nuvaweto na Spogodbata e prisuten samo vo prvi ot kvartal od 2005 godi na i toa glavno zaradi namaleni ot i zvoz vo SAD.

Graf i kon 31

U-estvo na kvartal ni ot vo vkupni ot godi { en izvoz na tekstil i obl eka vo peri odot 2002-2004 godi na
(vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za stati si ka na Republ i ka Makedoni ja.

Ovie rezul tati se vo soglasnost so odgovori te na anketata za del ovni te planovi na najzna-ajni te nosi tel i na nadvore{ notrgovskata akti vnost na Republ i ka Makedoni ja (sprovedena od strana na NBRM vo f evruari 2005 godi na). I meno, vo odgovori te na anketi rani te tekstil ni pretpri jatija bea navedeni o-ekuvawata za soodvetno negati vno vli jani e vrz ni vni te proi zvodi vo SAD, bez pozna-ajno vli janie od Spogodbata na izvozot vo Evropskata uni ja.

...i porast na uvozot na st oki od 20,8%

Vkupni ot uvoz na st oki ostvaren vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na i znesuva 863,6 milioni SAD dolari i ostvari godi { en porast od 20,8%, glavno reflekti raj}i ja uvoznata zavisnost na makedonskata ekonomija, efektot od namaleni te carinski stapki, kako i porastot na cenata na naf tata na svetski te pazari.

Tabela 14
Uvoz po grupi proizvodi spored SMTK³¹

grupi proizvodi	promena vo apsoluten iznos		
	Kv.2 2004	Kv.2 2005	vo milioni SAD dolari
Vkupan uvoz na stoki	715,2	863,6	148,5
Proizvodi za hrana	81,1	88,5	7,4
Mineralni gpriva, maziva i sl.	89,9	152,6	62,7
naf ta i proizvodi od naf ta	63,6	112,7	49,1
elektri -na energija	17,4	25,9	8,6
Hemiski proizvodi	76,8	91,1	14,3
Proizvodi klasirani po materijali	128,6	269,5	140,9
tekstil, prediva i sli -no	8,5	84,4	75,9
`elezo i -elik	47,3	93,1	45,8
Razni gpt ovi proizvodi	39,4	68,3	28,9
obleka	4,2	18,9	14,7
	u-estvo vo vkupan uvoz	pri dones vo vkupan	
	(vo %)	porast (vo %)	
tekstil, prediva i sli -no	1,2	9,8	51,1
naf ta i proizvodi od naf ta	8,9	13,0	33,0
`elezo i -elik	6,6	10,8	30,9
Vkupno	16,7	33,6	115,1

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; presmetki te se napraveni vo NBRM.

Analizirano spored SMTK, 51,1% od vkupniot porast na uvozot na stoki se dol`i na zgol emeni ot uvoz na tekstil i prediva, a 33% od porastot na vkupniot uvoz e determiniran od povi soki ot uvoz na naf ta i proizvodi od naf ta. Pri toa, povi sokata vrednost na uvozot na naf ta vo vtiori ot kvartal od 2005 godina, sporedeno so isti ot period od prethodnata godina pretstavuva kombiniran cenoven efekt i povi sok obem na uvezeni koli -ini. I meno, prose -nata cena na uvezinata surova naf ta vo vtiori ot kvartal od 2005 godina bele`i porast od 48,3% vo odnos na vtiori ot kvartal od 2004 godina, dodeka uvezinata koli -ina na surova naf ta vo tekot na kvartal ot ostvari zgol emuvawe za 44,4% vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godina.

Nabqduvano po dejnosti, vo prvoto polugodie od 2005 godina, 13,25% od vkupniot uvoz e realiziran za potrebite na proizvodstvoto na osnovni metali, 10% otpa|a na proizvodstvoto na hemikalii i hemiski proizvodi, 9,9% od uvozot e ostvaren vo ramki na dejnosta proizvodstvo na tekstilni tkaeni ni i uvoz na elektri -na energija (2,7%).

Od aspekt na mese -nata dinamika, vo april 2005 godina be{ e ostvaren najvisok obem na nadvore{ notrgovskata razmena na Republika Makedonija (486,9 milioni SAD dolari), { to pretstavuva mese -en porast od 9,7%. Pri toa, porastot na razmenata so stranstvo vo april go reflektira visoki ot mese -en porast na uvozot na stoki (za 17,9%), vo uslovi na namaluvawe na izvoznata komponenta na razmenata (za 1,6%). Mese -ni ot pad na izvozot vo april, glavno se dol`i na namaleni ot izvoz na obleka, tekstil, farmacevtski proizvodi, kako i na tutun i meso (sezonski visok izvoz vo prethodni ot mesec), dodeka na stranata na uvozot, mese -ni ot porast e determiniran od zgol emeni ot uvoz na `elezo i -elik, mineralni

Najvisok mese -en iznos na st okovna razmena so stranstvo vo vo april 2005 godina

³¹ Vo oktombri 2004 godina e izvr{ ena izmena vo Zakonot za carinska tarifa, pri { to uvozot na dorabotki e vkl u -en vo uvozot na soodvetnite kategorii proizvodi. Ottuka, kvartal nata promena na uvozot na soodvetni te proizvodi vo vtiori ot kvartal od 2005 godina ja vkl u -uva i promenata na metodologijata pri tarif irawe.

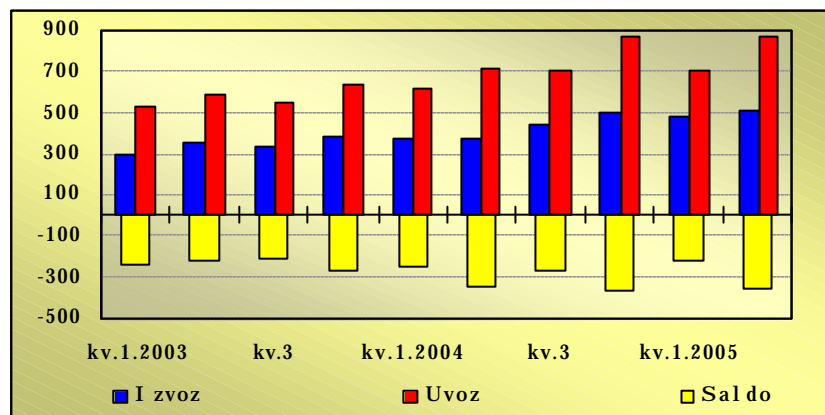
goriva i na vozduhoplovi³². Vo maj bea registrirani povolni dvi`ewa i kaj dвете komponenti na razmenata. I meno, izvozot na stoki zabele`a zgolemuwawe od 2,2% vo odnos na prethodni ot mesec, pred sč kako rezultat na zgolemeni ot izvoz na `elezo i `elik, potoa na zelen`uk i na tutun. Od druga strana, uvozot na stoki vo maj vo odnos na prethodni ot mesec e ponizok za 9%, { to vo pogolem del se dol`i na namaleni ot uvoz na naf ta, ostanata transportna oprema³³, `elezo i `elik i niwni proizvodi i na |ubri va. Vo juni 2005 godina, nadvore{ notrgovskata razmena na Republ i ka Makedoni ja na mese~na osnova zabele`a pad od 9%, pri registri ran mese~en pad kaj dвете nejzini komponenti. I meno, vo juni 2005 godina izvozot na stoki be{ e ponizok za 13,8% vo odnos na prethodni ot mesec (gl avno zaradi namaleni ot izvoz na `elezo i `elik), dodeka padot na stranata na uvozot iznesuva 6,1% (pred sč zaradi poniski ot uvoz na `elezo i `elik i na proizvodi na hemi skata i industri ja).

Zgolemen trgovski deficit...

Vo vtiori ot kvartal od 2005 godina ostvaren e trgovski deficit vo iznos 356,8 milioni SAD dolari, { to pretstavuva prodlabo~uwawe od 138,7 milioni SAD dolari (ili za 63,6%) vo odnos na prvi ot kvartal od 2005 godina.

Grafikon 32

I zvoz, uvoz i trgovski deficit
(vo milioni SAD dolari)

I zvor: Dr`aven zavod za statisti ka na Republ i ka Makedoni ja.

...i poniska stapka na pokrienost na uvozot so izvoz

Vakvite dvi`ewa vo nadvore{ notrgovskata razmena determiniraa namaluwawe na stapkata na pokrienost na uvozot so izvoz za 10,1 procenten poen (58,7% vo vtiori ot kvartal od 2005 godina, nasproti 68,8% vo prvi ot kvartal od istata godina).

Vo prvoto polugodie od 2005 godina, vkupni ot obem na nadvore{ notrgovska razmena iznesuva{e 2.552,4 milioni SAD dolari (zgolemuwawe od 23,6% vo odnos na isti ot period od 2004 godina), pri istovremen porast na uvozot i na izvozot od 17,5% i 34,7%, soodvetno.

I zrazeno vo evra, vkupnata razmena na Republ i ka Makedoni ja so stranstvo vo prvite { est meseci od 2005 godina i znesuva 1.987,2 milioni evra (zgolemuwawe na kumulati vna osnova za 17,9%). Pri toa, porastot na izvozot i na uvozot i znesuvaat 28,6% i 12,0%, soodvetno.

³² Uvozot na vozduhoplovi se dol`i na ednokratni ot uvoz na avion za potrebi te na Vladata na Republ i ka Makedoni ja.

³³ Vo april, vo ova kategorija be{ e vku~en uvezeni ot avion za potrebi te na Vladata na Republ i ka Makedoni ja.

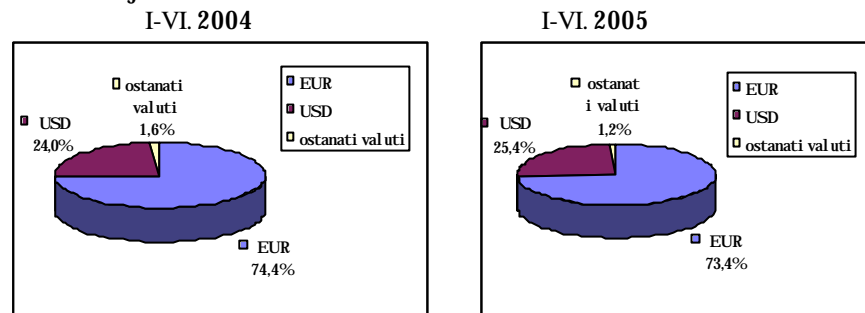

Pomala zastepenost na evroto vo nadvoren notrgovskata razmena vo prvoto polugodie od 2005 godina

Analizata na nadvoren notrgovskata razmena spored valutnata struktura vo prvoto polugodie od 2005 godina pokazuje namaluvawe na zastapenost na evroto za 1 procenten poen vo odnos na isti ot period od 2004 godina. Istovremeno, ucestvoto na ostanatite valuti bele i namaluvawe od 0,4 procentni poeni, dodeka ucestvoto na amerikanski ot dolar bele i porast od 1,4 procentni poeni. Evroto ima dominantno ucestvo na stranata na izvozot i uvozot, koe vo prvoto polugodie od 2005 godina iznesuva 75,8% i 71,8%, soodvetno. Vo odnos na isti ot period od 2004 godina, ucestvoto na evroto vo izvozot bele i porast (za 0,8 procentni poeni), dodeka na stranata na uvozot, ucestvoto na evroto e namaleno za 2,2 procentni poena.

Grafikon 33

Valutna struktura na nadvoren notrgovskata razmena na Republika Makedonija

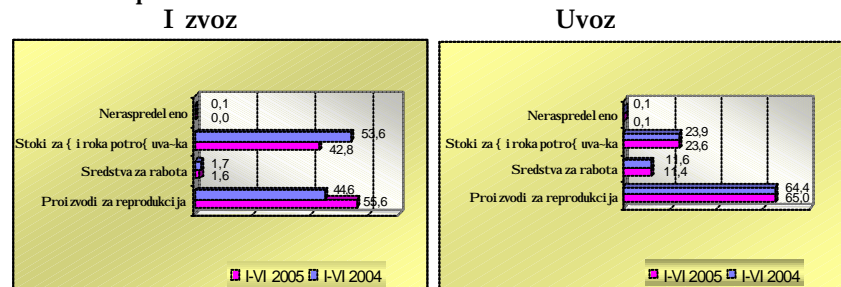
I zvor: Draven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Dominantno ucestvo na proizvodite za reprodukcija vo izvozot i uvozot na stoki

Analizata na nadvoren notrgovskata razmena spored ekonomska namena na proizvodite za prvite est meseci od 2005 godina posojuvadeka proizvodite za reprodukcija³⁴ imaat dominantno ucestvo vo strukturata na izvozot i na uvozot od 55,6% i 65%, soodvetno. Istovremeno, stokite za široka potrojuvaka ucestvuvaat so 42,8% na stranata na izvozot i so 23,6% na uvoznata strana. Vo isti ot analiziran period, spored klasifikacijata na stokite spored stepenot na obrabotka, 46,8% od vkupni ot izvoz otpaja na proizvodi so visok stepen na dorabotka, 44,3% otpaja na proizvodi so obina prerabotka i 8,9% se neobraboteni proizvodi. Na uvoznata strana, 53,3% od vkupni ot uvoz ostvaren vo prvoto polugodie od godinata otpajaat na proizvodi so visoka dorabotka, 30,8% na proizvodi so obina prerabotka i 15,7% na neobraboteni proizvodi.

Grafikon 34

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomska namena na proizvodite

I zvor: Draven zavod za statistika na Republika Makedonija.

³⁴ Proizvodi te za reprodukcija vkujuvadeka surovini i poluproizvodi, pogonsko gorivo i gotovi proizvodi za reprodukcija.

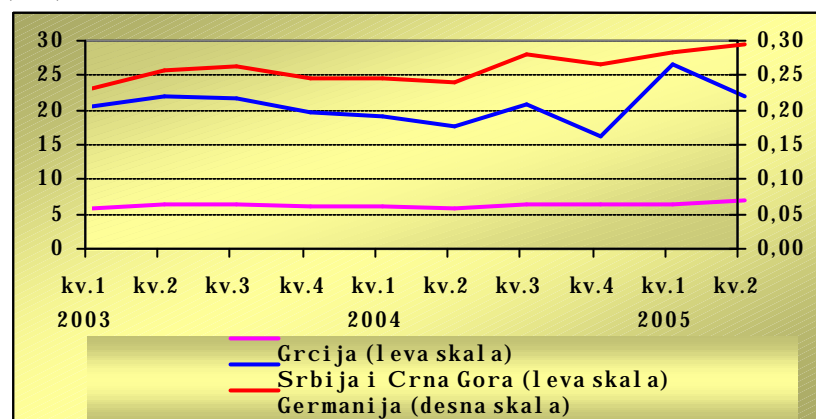
Evropskata unija ima dominantno u-estvo vo vkupnata stokovna razmena so stranstvo

Geografskata distribucija na nadvoretnotrgovskata razmena, vo prvite šest meseci od 2005 godina ukazuje na dominantno u-estvo na Evropskata unija vo vkupnata nadvoretnotrgovska razmena (49,3%, što pretstavuva namaluvawe od 4,3 procentni poeni vo odnos na isti ot period od prethodnata godina). Od aspekt na komponentite na razmenata, ova grupacija na zemji u-estvuva so 55,2% i 45,6%, soodvetno, vo vkupnot izvoz i uvoz na stoki. Sепak vo odnos na prvoto polugodie od minatata godina strukturnite u-estva na Evropskata Unija vo makedonski ot izvoz i uvoz se namaleni za 2,9 i 5,6 procentni poeni, soodvetno. Imeno, intenzivirani ot uvoz na naf ta od Rusija i Bugarija, kako i visokiot uvoz na železo i čelik od Romanija, determiniraa zgolemeno u-estvo na zemjite od centralna i isto-na Evropa vo vkupnata nadvoretnotrgovska razmena za 2,1 procenten poen (17,6% vo prvoto polugodie od 2005 godina). U-estvoto na trgovskata razmena so republikite od poraneš na SFRJ iznesuva 16,9%, što pretstavuva blag porast od 0,3 procentni poeni vo odnos na prvoto polugodie od minatata godina.

Od aspekt na desette najznačajni trgovski partneri, Republika Makedonija vo prvoto polugodie od 2005 godina najgolema razmena na stoki ostvari so Germanija, Srbija i Crna Gora i Grcija, čie u-estvo vo vkupnata razmena iznesuva vkupno 38,2%. Pritoa, pokrienosta na uvozot so izvoz na trite najznačajni nadvoretnotrgovski partneri vo prvite šest meseci od 2005 godina sporedeno so isti ot period od minatata godina beleži porast, i toa za 31,1, 34,5 i 27,6 procentni poeni, soodvetno što e indikator za pogolema zastapenost na makedonskite proizvodi na pazarite na ovie zemji. Najvisok suficit Republika Makedonija ostvari vo razmenata na stoki so Srbija i Crna Gora (stapka na pokrienost na uvozot so izvoz od 154,6%), a najvisok deficit vo razmenata so Rusija (stapka na pokrienost na uvozot so izvoz od 6,0%).

Grafikon 35

U-estvo na izvozot na Republika Makedonija vo uvozot na trite najznačajni trgovski partneri (vo%)

Izvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija; Centralni banki na soodvetnite zemji; presmetki izvršeni vo NBRM.

Kratok osvrt na poslednata runda na pregovori na Svetskata trgovska organizacija

Poslednata runda na pregovori na Svetskata Trgovska Organizacija-Doha Development Agenda (DDA), započna vo noemvri 2001 godina vo Doha, Katar. Zgolemeni ot broj na zemji-uesnički (144) na ova runda na pregovori ukazuje na vključuvawe na malite i

pomalku razvienite ekonomii vo procesot na multilateralno trgovsko pregovorawe, { to bi obezbedilo konvergirawe na stavovi te na zemji te, kako i pozabrzana liberalizacija na svetskata trgovija, preku elimini rawe na carinski te i necarinski te bari eri. Odovde i zna~eweto na ova a runda na pregovori za mali te ekonomii koi ne mo` at samostojno da vli jaat vrz slu~uwata na svetski ot pazar, kako { to e Republ i ka Makedoni ja.

Rundi na pregovori vo ramki te na Svetskata Trgovska Organi zacija (STO)*

godina	mesto/i me	predmet	broj na zenji
1947	@eneva	carini	12
1949	Anesi	carini	13
1951	Torkvej	carini	38
1956	@eneva	carini	26
1960-61	@eneva (Dilonska runda)	carini	26
1964-67	@eneva (Kenedi eva runda)	carini i anti dampi ng merki	62
1973-79	@eneva (Tokiska runda)	carinski i necarinski bari eri	102
1986-95	@eneva (Urugvajska runda)	carini i necarinski bari eri, pravila, trgovija so uslugi, i ntel ektual na opstvenost, mehani zam za sankci oni rawe, tekstil, zemjodel stvo, sozdavawe na STO	123
2001-	Doha	si te dobrai uslugi, necarinski bari eri, anti dampi ngi subvenci i, regi onalni trgovski dogovori, i ntel ektual na opstvenost, i votna sredi na, mehani zam za sankci oni rawe, Singapore issues (trgovija i investicii, trgovska politika i politika na konkurentnost, transparentnost na vladini ot mehani zam i olesnuvawa vo trgovi jata)	144

I zvor: Svetska Trgovska Organi zacija, 2001, "Trading into the future".

*STO f unkcioni ra od 01.01.1995 godina, so { to prestana rabotata na GATT (Op{ ta spogodba za carini i trgovija, od 1947 godi na).

DDA pregovorite zapo~naa vo domenot na trgovijata so zemjodelski proizvodi i uslugi, so intencija za pokri wawe i na drugi segmenti od trgovskata razmena. Sepak, i pokraj optimisti ~ki ot pristap na po~etokot, duri vo juli 2004 godi na be{ e donesen paket na merki i reformi, sostaven od ~etiri aneksi .

Trgovijata so zemjodelski proizvodi be{ e sporno pra{ awe na Urugvajskata runda (1986-1995 godina) i edna od pri ~ini te za raspajaweto na GATT. Vo domenot na zemjodelskoto proizvodstvo najgolem del od zemjite s{ u{ te primenuvaat visok stepen na protekcionizam, kako i subvencionirawe na izvozot. Odovde i golemoto zna~ewe na novata runda na pregovori, koja povtorno go inicira problemot na razmenata so t.n. "senzitivni proizvodi" i pravi obidi za negovo re{ avawe. Central na tema na DDA, opf atena vo prvot aneks bea pra{ awata povrzani so carinskata i necarinskata za{ tita pri uvozot, kako i stimulaciite i subvenciite pri izvozot na zemjodelskite proizvodi. Na konferencijata vo Pariz³⁵, vo maj 2005 godina e postignata soglasnost za konverzija na t.n. specifi ~ni carini³⁶ za zemjodelskite proizvodi vo ad valorem carini³⁷, spored AVE formulata (*ad valorem equivalents*). Ova a konverzija e vo nasoka na zgolemuwawe na kontrolata na uvozot na zemjodelski proizvodi i zgolemuwawe na kvalitetot na uvezenite stoki. Ponatamo{ nite pregovori (juni 2005 godina) imaat za cel unapreduwawe na izvoznata konkurencija (osobeno vo domenot na javni trgovski pretprijatija i kreditiraweto na izvozot), namaluwawe na

³⁵ Zemji ~u~esni ~ki na ova a konf erenci ja se Ameri ka, zemji te od EU, Brazi l, I ndija i Avstral ija.

³⁶ Specifi ~nite carini se premetuvaat kako pau{ al zavisno od koli ~estvoto na opredelen vid na stoka, pri { to pau{ alot se zgolemuva proporcionalno so porastot na koli ~estvoto koe se uvezuwa.

³⁷ Ad valorem carini te se presmetuvaat kako procent od vrednosta (cenata) na uvezenata stoka, koristej}i ja carinskata stapka opredelena so carinski ot zakon i carinskata tarifa na dadena naci onal na ekonomija.

doma{ nata poddr{ ka na za{ titenite industrii, "Blue box" doma{ nata poddr{ ka na zemjodelstvoto (koja predi zvikuva minimalni distorzii vrz trgovijata i zatoa podle` i na opredeleni ograni~uvawa), i na praviloto za preferencijalen tretman, { to rezultira{ e vo povisok stepen na konvergencija na doma{ nata poddr{ ka na za{ titenite industrii me|u zemjite.

Agrarniot sektor seu{ te e od golemo zna~ewe za makedonskata ekonomija, odnosno e edna od oblastite kade { to Makedonija bi mo`ela da ostvari komparativna prednost. Zatoa pregovorite naso~eni kon natamo{ no liberalizirawe na izvozno-uvoznite proceduri, razrabotka na carinskite tarifi i subvencioniraweto }e rezultiraat vo pozitivni efekti vrz na{ ata nadvore{ no-trgovska razmena, i maj}i predvid deka zemjodelstvoto e eden od na{ ite glavni izvozni sektori. I ndirektno, slobodnata trgovska razmena za zemjodelskite proizvodi }e ovozmo`i osvojuvawe na novi pazari. Vo taa nasoka, Ministerstvoto za ekonomija na Republika Makedonija aktivno gi sledi pregovorite odr`ani vo ramki na DDA. Po zavr{ uvaweto na rundata³⁸, Makedonija kako ~lenka na STO e obvrzana da gi prifatite odluki doneseni vo tekot na pregovorite so { to }e se ovozmo`i vkl u~uvawe na zemjata vo svetskite tekovi.

Ostanatite tri aneksi se odnesuvaat na trgovijata so nezemjodelski proizvodi, trgovijata so usluzi i olesnuvawata vo trgovijata. Sepak, i pokraj intenzivnite pregovori po ovie temi, ne bea postignati konkretni re{ enija, glavno poradi sprotivstavenite stavovi pome|u zemjite vo razvoj i razvienite zemji. Promoviraweto na uslu`niot sektor, od aspekt na negovoto u~estvo vo vkupnata razmena na zemjite, kako i trgovskite olesnuvawa }e bi dat predmet na pregovarawe na narednite konferencii na DDA.

Poslednata konferencija (sredina na juni 2005 godina) zavr{ i so konkretni predlozi naso~eni kon zgolemuvawe na transparentnosta, poednostavuvawe na izvozno-uvoznite proceduri i dokumentacijata, menaxment za upravuvawe so rizikot i pogolema sloboda pri dvi`eweto na dobrata i uslugite, ~ie implementirawe se o~ekuva do krajot na tekovnata godina.

Postignatata soglasnost vo sferata na razmenata so "senzitivni" (zemjodelski) proizvodi, preku pribli`uvawe na stavovite na industrijski razvienite zemji i pomalku razvienite zemji i nivno vkl u~uvawe vo multilateralniot sistem na pregovarawe e dovolen pokazatel za zna~eweto na DDA. Od druga strana, ovaa runda na pregovori ima i razvojno zna~ewe, zatoa { to slobodnata trgovija pome|u zemjite vo svetot pozitivno }e vlijae vrz ekonomskiot razvoj, relaksirawe na politiki~kite odnosi i namaluvawe na svetskata siroma{ tija.

I zvor:

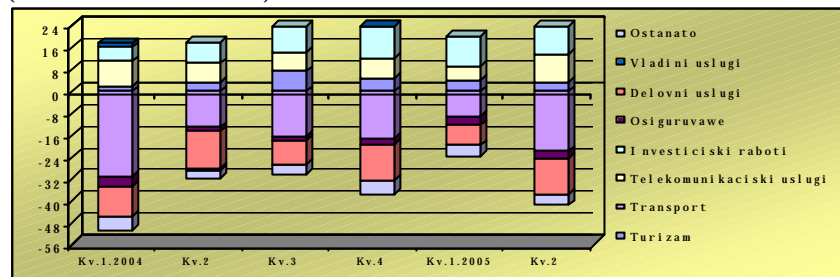
Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, Juni, 2005;
"Development since the Cancun Ministerial Conference - Overview of the July Package",
The International Centre for Trade and Sustainable Development (ICTSD) and the
International Institute for Sustainable Development (IISD), Dekemvri, 2004;
Finance & Development, Mart, 2005;
Finance & Development, Septemvri, 2002.

³⁸ Se o~ekuva deka DDA-pregovorit e zavr{ at vo 2006 godina.

**Porast na deficitot
kaj uslugite...**

Vo razmenata na *uslugi* koja vo golema merka e determinirana od transakciite svrzani so stokovната razmena so stranstvo, ostvaren e umeren porast na deficitot. Taka, vo vtoriot kvartal od 2005 godina e ostvaren deficit vo iznos od 16,8 milioni SAD dolari (14 milioni SAD dolari vo isti ot period od 2004 godina). Od aspekt na dinamika na oddelните kategorii na uslugi najgolemo zgolemuvawe na deficitot e realizirano kaj transportnite uslugi (povisok deficit za 8,9 milioni SAD dolari vo odnos na vtoriot kvartal od 2004 godina) determinirano od porastot na uvozot na stoki. Od druga strana, zgolemeni prilivi se realizirani kaj investiciiskite raboti i telekomunikaciiskite uslugi (povisoki za 3,5 milioni SAD dolari i 3,2 milioni SAD dolari, soodvetno, vo odnos na vtoriot kvartal od 2004 godina).

Grafikon 36
Saldo na oddelните kategorii na uslugi
(vo milioni SAD dolari)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

**... pri namalen
deficit vo
podbilansot dohod**

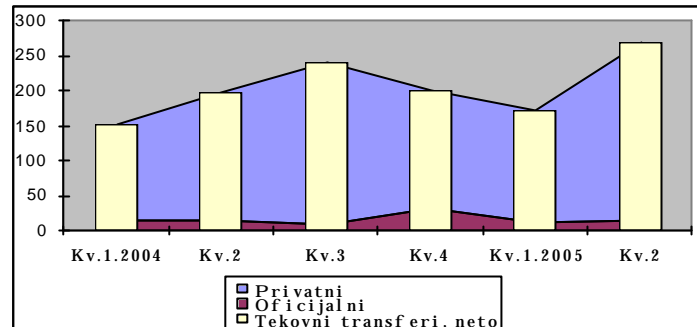
Vo vtoriot kvartal od 2005 godina vo podbilansot *dohod* e ostvaren deficit vo iznos od 21,8 milioni SAD dolari, { to vo sporedba so isti ot period od 2004 godina pretstavuva namaluvawe od 15 milioni SAD dolari. Vo uslovi na stabilni dvi`ewa na dohodot vrz osnova na kamata i nadomest za vraboteni, namaluvaweto na deficitot se dol`i na poniski ot iznos na isplateni dividendi (za 16,9 milioni SAD dolari), zaradi odl o` enoto pl a}awe vo naredni ot kvartal.

**Zgolemeni prilivi na
privatni transferi vo
vtoriot kvartal od
2005 godina**

Neto-prilivite od tekovni transferi vo vtoriot kvartal od 2005 godina iznesuvaat 269 milioni SAD dolari, { to pretstavuva porast od 72,9 milioni SAD dolari vo sporedba so isti ot period od 2004 godina. Vo uslovi na umeren porast na neto-prilivite od oficijalni transferi (za 1,4 milioni SAD dolari), porastot na tekovni te transferi pred s`e rezultat na zgolemeni te prilivi na privatni transferi. Pri toa, najgol em del od porastot na privatni te transferi (82,9%) se dol`i na zgolemeni te prilivi vrz osnova na menuva-ko rabotewe (za 59,3 milioni SAD dolari vo odnos na vtoriot kvartal od 2004 godina). Sledstveno, nivnoto strukturno u`estvo vo vkupni te privatni transferi se zgolemi za 6 procentni poeni i vo vtoriot kvartal od 2005 godina iznesuva 67,5%.

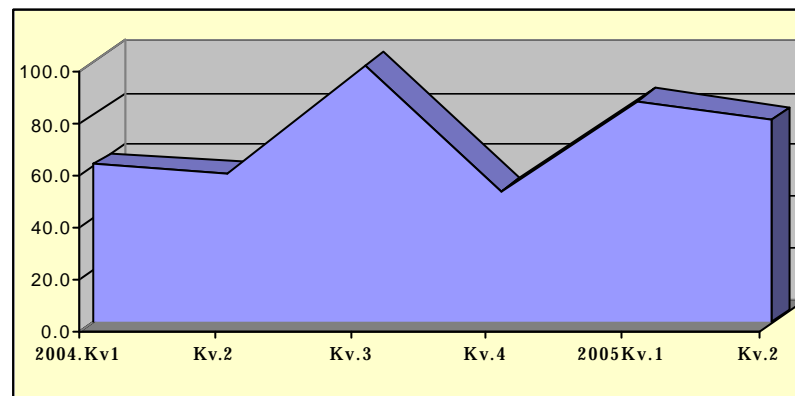
Grafikon 37
Tekovni transf eri, neto
(vo milioni SAD dolari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgolemenite devizni prilivi vrz osnova na privatni transf eri vo vtori ot kvartal od 2005 godi na f i nansi raat 77,8% od trgovski ot def icit (nasproti 57,1% vo isti ot period od prethodnata godi na).

Grafikon 38
Pokri enost na trgovski ot def icit so pri vatni transf eri
(vo %)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

I zrazeno vo evra³⁹, vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na, def icitot na tekovnata smetka od bilansot na pla}awa iznesuva 74,1 milion evra i e ponizok za 70,4 milioni evra, ili za 48,7% vo odnos na isti ot kvartal od 2004 godi na. Pri toa, trgovski ot def icit vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na iznesuva 257,9 milioni evra i e namalen za 6,9 milioni evra, ili za 2,6% vo odnos na isti ot peri od od 2004 godi na. Def icitot vo bilansot na usluge zabele` a umeren porast od 1,3 milioni evra i iznesuva 12,9 milioni evra, dodeka def icitot kaj dohodot se namali za 13,3 milioni evra i iznesuva 17,4 milioni evra. Vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na, neto prilivot na tekovni transf eri iznesuva 214,1 milion evra, { to vo odnos na isti ot peri od od prethodnataa godi na e zgol emuvawe od 51,4 milioni evra (za 31,6%). Porastot e rezul tat na zgolemeni ot neto priliv vrz osnova na privatni transf eri (zgol emuvawe za 50,7 milioni evra, ili za 33,5%) koi vo vtiri ot kvartal dosti gnaa 201,9 milioni evra.

B) Kapitalna i finansiska smetka

Transakciite vo kapitalnata i finansiska smetka od bilansot na pla}awa rezul ti raa so zgolemeni devizni prilivi (za 2,9

³⁹ Presmetka na NBRM.

Zgledeni neto devizni prilivi kaj kapitalna i finansiska smetka

milioni SAD dolari) vo vtoriot kvartal od 2005 godina vo odnos na isti ot period od 2004 godina. Pritoa, vo ramkite na finansiskite prilivi dominantno e u-estvoto na trgovskite krediti i zaemite (od 45,2% i 30,6%, soodvetno) koi finansiraa 45,1% od trgovskiot deficit ostvaren vo vtoriot kvartal od 2005 godina (31,1% vo isti ot period od prethodnata godina).

Tabela 15

Kapitalna i finansiska smetka od bilansot na plawa /1
(vo milioni SAD dolari)

	2004				2005		2005-2004		2005/2004	
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.1	Kv.2	Kv.1	Kv.2
							razlika vo iznos		stapki na promeni vo (%)	
Kapitalna smetka, neto	-1,4	-1,8	-1,7	0,3	0,0	-0,2	1,4	1,6	-99,7	-91,3
Finansiska smetka, neto	111,0	138,9	41,8	139,4	51,2	140,2	-59,8	1,3	-53,9	0,9
Direktni investicii, neto	42,1	50,2	16,7	46,9	36,1	33,6	-5,9	-16,5	-14,1	-33,0
Portfolio investicii, neto	0,7	-1,0	1,0	14,1	16,5	4,8	15,8	5,8	2347,4	-573,4
Trgovski krediti, neto	27,3	79,6	8,5	54,7	-60,1	87,6	-87,4	8,0	-320,5	10,1
Zaemi, neto	-12,7	19,7	19,2	33,7	16,4	59,3	29,1	39,6	-228,9	201,7
Valuti i depoziti, neto *	46,6	-18,3	-14,6	-17,4	37,0	-53,5	-9,7	-35,2	-20,7	192,3
Drugi, neto **	7,1	8,8	11,0	7,4	5,4	8,3	-1,7	-0,4	-24,0	-4,9
Kapitalna i finansiska smetka	109,6	137,1	40,1	139,7	51,2	140,0	-58,4	2,9	-53,3	2,1

1/ Prethodni podatoci.

*/ "+" zna-i namaluvawe.

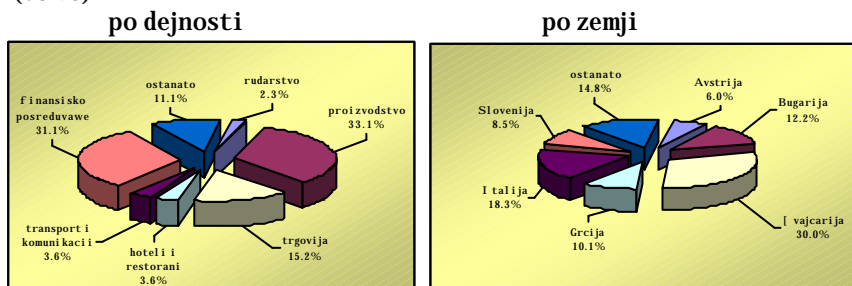
**/ Dostasani neplateni obvrski

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina, neto-prilivite vrz osnova na stranski direktni investicii vo zemjata i znesuvaat 33,6 milioni SAD dolari, so u-estvo vo vkupnite finansiskite prilivi od 17,4%. Analizata po dejnosti poka`uva deka najgolem del od stranskite direktni investicii vo zemjata se alocirani vo proizvodstvoto, finansiskoto posreduvawe i trgovijata. Od aspekt na zemjite, najgolem del od investiciite poteknuvaat od [vajcarija, Italija, Bugarija, Grcija, Slovenija i Avstrija. Vo vtoriot kvartal od 2005 godina, kako rezultat na zgolemenoto u-estvo na stranski investitori na berzata (trend od po-etokot na 2005 godina), ostvoreni se portfolio investicii vo iznos od 4,8 milioni SAD dolari.

Grafikon 39

Stranski direktni investicii vo Republika Makedonija vo vtoriot kvartal od 2005 godina
(vo %)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina e registri ran zgolemen uvoz na stoki, { to zaedno so primenite avansni naplati za izvoz, rezultira{e so visoko pozitivno saldo kaj trgovskite krediti (87,6 milioni SAD dolari). Trgovskite krediti vo vtoriot kvartal od 2005 godina finansiraa 26,9% od trgovskiot deficit (nasproti 24,9% vo isti ot period od prethodnata godina).

Vo vtoriot kvartal od 2005 godina kaj kategorijata valuti i depoziti e ostvareno zgolemuvawe na sredstvata vo iznos od 53,5

milioni SAD dolari. Pritoa, vo uslovi na pad na neto-devizni te sredstva na naseleni eto porastot e determiniran od zgol emeni te neto-devizni sredstva na komercijalni te banki.

I zrazeno vo evra, neto-prilivot kaj kapitalnata i finansiska smetka od bilansot na pla}awa, vo vtoriot kvartal od 2005 godina iznesuva 109,7 milioni evra i sporedeno so isti ot peri od od 2004 godina e ponizok za 4,3 milioni evra. Anal izirano od aspekt na oddelni te komponenti, vo vtoriot kvartal od 2005 godina neto-prilivite od direktni i portfolio investicii iznesuvaat 27 milioni evra i 3,8 milioni evra, soodvetno. Kaj trgovski te krediti e registrirano pozitivno saldo od 68,6 milioni evra. Vo anal izirani ot peri od neto-prilivite vrz osnova na zaemi se povi soki za 30,6 milioni evra i iznesuvaat 47 milioni evra.

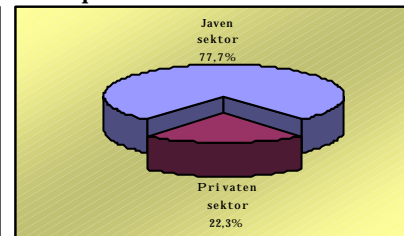
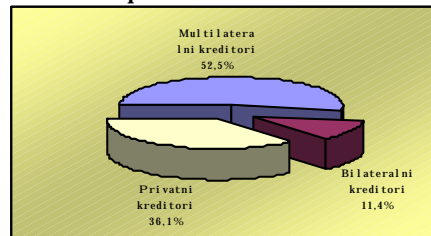
Na kvartal na osnova, namaluvawe na nadvore{ ni ot dolg

Nadvore{ ni ot dolg na Republi ka Makedoni ja na krajot na juni 2005 godina iznesuva{ e 1.926,5 milioni SAD dolari, { to vo odnos na 31.03.2005 godina pretstavuva namaluvawe od 25,5 milioni SAD dolari, ili za 1,3%. Pritoa, vo uslovi na pogolemi povlekuvawa vo odnos na otplatena glavni na, namaluvaweto na dolgoro-ni ot dolg vo celost se dol `i na kursni te razliki. Vo vtoriot kvartal od 2005 godina se sklu~eni novi dolgoro~ni zaemi i krediti vo iznos od 82,7 milioni SAD dolari, koi re~isi vo celost poteknuvaat od privatni krediti (isklu~ok pretstavuvaat 2,4 milioni SAD dolari novosklu~eni krediti so bilateralni te krediti vo juni).

Od strukturen aspekt, zastapenosta na ofi cijalni te i na privatni te krediti vo vkupni ot dolgoro~en dolg na 30.06.2005 godina iznesuva 63,9% i 36,1%, soodvetno.

Grafikon 40

Struktura na dolgoro~ni ot dolg na 30.06.2005 godina po krediti

I zvor: Narodna banka na Republi ka Makedoni ja.

Na 30.06.2005 godina, sostojbata na kratkoro~ni ot dolg, koj vo celost se odnesuva na privatni ot sektor, iznesuva 52,7 milioni SAD dolari, { to pretstavuva namaluvawe od 19,2 miliona SAD dolari vo odnos na krajot na 2004 godina. Pritoa, vo vtoriot kvartal od 2005 godina, od strana na privatni ot sektor koristeneni se kratkoro~ni krediti od stranstvo vo iznos od 9,8 milioni SAD dolari (vo celost finansiski krediti), a plateni te obvrski (glavni na i kamata) iznesuvaat 8,9 milioni SAD dolari.

Sostojbata na nadvore{ ni ot dolg na Republi ka Makedoni ja na 30.06.2005 godina izrazena vo evra iznesuva{ e 1.598,2 milioni, { to vo odnos na 31.03.2005 godina pretstavuva zgol emuvawe od 90 milioni evra, ili za 6%.

Ocenuvawe na odr`li vosta na eksterni ot dolg so pri mena na anali ti -kata ranka razvi ena od strana na MMF

Ocenuvaweto na odr`li vosta na eksterni ot dolg pretstavuva integral en del na inicijativite na Meunarodni ot Monetaren Fond (MMF) za prevencija i razre{uvawe na finansiski krizi. I meno, ocenuvaweto dali eksterni ot dolg na zemjata mo`e da bide servisir an bez problemi i bez potreba od negovo restruktuirawe e su{tinski del na odlukite na MMF vo programski kontekst. Pri toa, rankata za analiza na odr`li vosta na eksterni ot dolg poso~uva koi faktori se najzna~ajni vo objasnuvaweto na dinamika na eksterni ot dolg na zemjata, voedno ozna~uvaj}i dali proekciite za idnoto dvi`ewe na dolg ot baziraat na pretpostavki koi se su{testveno razli~ni od istoriskoto iskustvo na zemjata⁴⁰. Istovremeno, so cel da se opf atati neкои od likvidnosni te aspekti na odr`livosta na eksterni ot dolg, vo osnovnoto scenario se projektirani i **bruto finansiskite potrebi na zemjata**⁴¹ (gross financing needs). Za ocenka na odr`livosta, rankata go podlo`eva osnovnoto scenario na brojni testovi na senzitivnost (stres-testovi).

Osnovnoto scenario predvi duva do 2010 godina u-estvoto na nadvore{ni ot dolg vo BDP⁴² na Republika Makedonija od 43,7% vo 2004 godina da se namali na 36,5% od BDP. Namaluvaweto na nivoto na zadol`enost bazira na pretpostavkata za emitirawe na evroobvrznica od strana na makedonskata Vlada, ~ij iznos bi se koristel za refinansirawe na nadvore{ni ot dolg i na projektirane stapki na realen porast na BDP. Isto taka, se pretpostavuva deka vo periodot od 2005-2010 godina prose~nata stapka na realen porast na BDP }e iznesuva 4,3%, a nominalnata efektivna kamatna stapka⁴³ na nadvore{ni ot dolg 1%. Kapi talni te prilivi koi ne kreiraat dolg (stranski direktni i portfolio investicii) se o~ekuva da deluvaat vo nasoka na namaluvawe na u-estvoto na nadvore{ni ot dolg vo BDP vo prosek za 4,8 procentni poeni, pri istovremeno odr`uvawe na primarni ot deficit na tekovnata smetka na nivoto od 4,4% od BDP. Nivoto na zadol`enosta od 36,5% vo 2010 godina spored osnovnoto scenario, bi bilo odr`livo podolg vremenski period so nivoto na **primaren deficit na tekovnata smetka na bilansot na pla}awata od 5,8% od BDP**, samo dokolku faktorite koi deluvaat vo nasoka na porast na

⁴⁰ Toa zna~i vo kolkava merka rezultati te sodr`ani vo osnovnoto scenario (baseline scenario) se razlikuvaat od rezultati te dobi eni po napravene te stres-test analizi so koristewe na pretpostavkata deka klu-nite varijabli (stapkata na realen rast na BDP, nominalnata efektivna kamatna stapka na dolg ot, promeni te na BDP deflatorot i primarni ot deficit na tekovnata smetka na platni ot bilans) vo odelni godini od proekcioni ot period se odr`uvaat na nivoto na istoriski ot prosek.

⁴¹ Bruto finansiskite potrebi na zemjata se definirani kako deficit na tekovnata smetka od platni ot bilans so iskl u-eni kamatni pla}awa (primaren deficit), plus otplatite na kamata i glavni na vrz osnova na nadvore{ni ot dolgoro-en dolg, zaedno so sostojbata na kratkoro~ni ot dolg na kraj ot prethodni ot period.

⁴² Kategorijata nadvore{en dolg prezentirana vo analizata e *implicit en nadvore{en dolg*, bi de}i pokraj sostojbata na dolgoro~ni ot i na kratkoro~ni ot dolg go vclu-uva i iznosot na trgovskite krediti. Spored metodologijata na Svetska banka, nadvore{ni ot dolg kako procent od BDP na kraj ot 2004 godina iznesuva 44,37%, so {to Republika Makedonija e vo redot na umereno zadol`eni zemji. Pri toa, vo ova presmetka kratkoro~ni ot dolg ne gi opfa}a trgovskite krediti, a sostojbata na nadvore{ni ot dolg i BDP se zemaat kako prosek od prethodni tri godini.

⁴³ Nominalnata efektivna kamatna stapka vo rankata e presmetana kako soodnos pome}u vkupno otplateni ot iznos vrz osnova na kamata po srednoro-en, dolgoro-en i kratkoro-en dolg vo tekovnata godina i sostojbata na vkupni ot nadvore{en dolg na kraj ot prethodnata godina.

zadol`enosta (so iskluk na deficitot vo tekovната сметka) celosno se neutraliziraat so faktori te koi deluvaat vo nasoka na namaluvawe na zadol`enosta, a toa se efekti te koi proizleguvaat od avtomatskata dinamika na nivoto na zadol`enosta, odnosno, klu-nite makroekonomski varijabli⁴⁴ i prilivot na stranski direktni investicii. Voedno, nivoto od 5,8% od BDP na primarniot deficit na tekovната сметka na bilansot na pla}awata pretpostavuva neutralni efekti od dejstvoto na drugi rezi dualni faktori.

Za da se oceni realnosta ili preambicijoznosta na osnovnoto scenario, napraven e stres-test koj bazira na pretpostavkata vo 2005 i 2006 godina, klu-nite varijabli da se zadr`at na nivoto na istoriski otprosek od posledni te deset godini (prosek od 1995-2004 godina), a vo ostanati otperiod (2007-2010 godina) varijabli te da se dvi`at vo linija na proekcii te sodr`ani vo osnovnoto scenario. Toa zna-i, dokolku vo 2005 i 2006 godina, prose-nata realna stapka na porast na BDP se zadr`i na nivo od 2,3% (namesto 3,7% vo 2005 i 4,0% vo 2006 godina, kako vo osnovnoto scenario) i dokolku prose-nata nominalna efektivna kamatna stapka na nadvoref ni ot dolg vo 2005 godina i 2006 godina se zadr`i na nivo od 5%, (namesto predvidenite 0,8% i 1,1%, soodvetno vo 2005 i 2006 godina, vrz osnova na osnovnoto scenario), toga{ vo 2010 godina namesto 36,5% kako { to generira osnovnoto scenario, **zadol`enosta }e iznesuva 58,1%**. Poto-no, dokolku ne dojde do namaluvawe na efektivnata kamatna stapka na eksterniot dolg i dokolku optimizmot⁴⁵ za ostvaruvawe na povi soki stapki na realen porast na BDP se odl o`i za 2007 godina, do 2010 godina }e dojde do zgolemuwawe na zadol`enosta.

Nivoto na zadol`enost od 58,1% vo 2010 godina soglasno rezultatite od stres-testot na osnovnoto scenario, bi bilo odr`livo podolg vremenski period so nivo na **primaren deficit na tekovната сметka na bilansot na pla}awata od 7,0% od BDP**, samo dokolku faktori te koi deluvaat vo nasoka na porast na zadol`enosta (so iskluk na deficitot vo tekovната сметka) se neutraliziraat so faktori te koi deluvaat vo nasoka na namaluvawe na zadol`enosta. Analizata pretpostavuva klu-nite makroekonomski varijabli (stapka na realen porast na BDP, BDP deflatorot i nominalnata efektivna kamatna stapka na nadvoref ni ot dolg) vo naredni otperiod da se odr`uvaat na nivoto od 2010 godina i neutralni efekti od drugi rezi dualni faktori.

Dokolku se ostvarat pretpostavkite od prezentiranata stres-test analiza, sakame da utvr dime, za kolku godini i so kol kav primaren buxetski suficit nivoto na zadol`enost od 58,1% vo 2010 godina, bi se vratilo na nivoto od 40% (kolku { to iznesuva vo prosek vo periodot 1995-2004 godina). Voedno, spored kri teri umi te na MMF, Republika Makedonija so istoriski prosek na nivoto na zadol`enost od okolu 40% i prudentna kreditna istorija, spa|a vo grupata na umereno zadol`eni zemji.

I meno, dokolku stapkata na realen rast na BDP od 2010 godina (4,5%) bi se ostvarovala sukcesivno sekoja godina vo

⁴⁴ Analizata pretpostavuva klu-nite makroekonomski varijabli (stapka na realen porast na BDP, BDP deflatorot i nominalnata efektivna kamatna stapka na nadvoref ni ot dolg) vo naredni otperiod da se odr`uvaat na nivoto od 2010 godina.

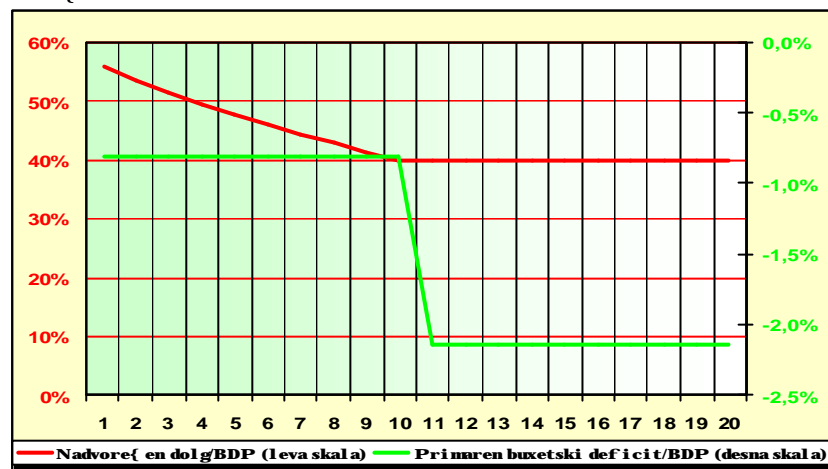
⁴⁵ Odlo`uvaweto na optimizmot za ostvaruvawe povi soki stapki na realen porast na BDP e tehni -ka pretpostavka koja proizleguva od stres-testot, koj predviduva vo 2005 i 2006 godina poniski stapki na realen rast na BDP, otkolku osnovnoto scenario.

peridot po 2010 godi na i dokolku nominalnata efektivna kamatna stapka na nadvore{ niot dolg i BDP deflatorot, isto taka se odr`uvaat na nivo od 2010 godi na (odnosno, 0,9% i 2%, soodvetno), toga{ **so primaren buxetski suficit od 0,9% od BDP, nivoto na zadol`enosta od 58,1% bi se namalilo na 40% po 5 godi ni, odnosno vo 2015 godi na.** Dokolku, namesto 5 si zadademe 10 godi ni za namaluvawe na nivoto na zadol`enost, toga{ vo 2020 godi na, mo`e da se o-ekuva stabilizirawe na zadol`enosta na nivo od 40% i toa so odr`uvawe na primaren buxetski deficit od 0,8% od BDP. Voedno, postignatoto nivo od 40% vo 2020 godi na bi mo`elo da se odr`uva i vo slednite deset godi ni, odnosno do 2030 godi na i toa so primaren buxetski def i ci t od 2,1% od BDP (dokolku ostanati isti te pretpostavki za stapkata na realen rast na BDP, za nominalnata efektivna kamatna stapka na nadvore{ niot dolg i za BDP def latorot).

Graf i kon 41

Godi { na di nami ka na stabli i zirawe na nivoto na zadol`enosta

Slednoto al ternativno scenari o predvi duva pojava na { ok od dve standardni devijaci i od desetgodi { niot istoriski prosek na nominalnata efektivna kamatna stapka na vkupni ot nadvore{ niot dolg, pri { to { okot bi del uval vo prvi te dve godi ni od peridot na predviduvawe, odnosno vo 2005 i 2006 godi na. Toa bi zna-elo zgolemuwawe na kamatnata stapka od prose-ni te 5% vo poslednite deset godi ni na 8,8% i odr`uvawe na ova nivo sukcesi vno vo 2005 i 2006 godi na. Si te ostanati varijabli go sledat osnovnoto scenari o. Vo toj slu-aj, **vo prvata godi na od del uvaweto na { okot, od 43,7% vo 2004 godi na, u-estvoto na eksterni ot dolg vo BDP bi se poka-ilo na 51,3% i po prestanuvaweto na dejstvoto na { okot bi se stabiliziralo pozicioniraj}i se na nivo od 47,3% od BDP vo 2010 godi na.** Nivoto na zadol`enost od 47,3% vo 2010 godina bi bilo odr`livo podolg vremenski peridot so nivo na **primaren deficit na tekovnata smetka na bilansot na pla}awata od 6,4% od BDP.** Pri toa, vredno e da se napomene deka kamatnata stapka na dolgot e endogena varijabla, bi dej}i, me|udrugoto, zavis i od stepenot na zadol`enost na zemjata (povisoka zadol`enost, povisoka kamatna stapka, zaradi postoeve na pogolem rizik). Kamatnata stapka na dolgot kon privatnite kreditori mo`e rapidno da se zgolemi so prast na nivoto na dolgot, dodeka kamatnata stapka na dolgot kon oficijalnite kreditori (me|unarodni finansiski institucii), obi~no ne se menuva.

Tretoto scenari o predvi duva kako bi se odrazil negativ en { ok od dve standardni devijaci i od desetgodi { niot istoriski prosek na stapkata na real en porast na BDP (koj bi del uval vo 2005 i

2006 godi na) vrz u-estvoto na eksterni ot dolg vo BDP i kolkavo otstupavawe od osnovnoto scenario bi predizvikal o dejstvoto na vakov { ok. I meno, dokolku vo 2005 i 2006 godina, makedonskata ekonomija zabele` i stapki na real en pad na autputot od 6,7%, **pod dejstvo na { okot, zadol`enosta od 43,7% vo 2004 godina se zgolemiva na 51,5% i 52,7% vo 2005 i 2006 godina, soodvetno**, a po is-eznuvawe na { okot do 2010 godina, zadol`enosta se namal uva na 49,5%. Toa se dol` i na pretpostavkata vo osnovnoto scenario deka vo peri odot 2007-2010 godina, ekonomijata real no }e raste po stapka od 4,5% godi { no. Nivoto na zadol`enosta od 49,5% vo 2010 godina soglasno rezul tati te od stres-testot na osnovnoto scenario, bi bilo odr` livo podolg vremenski peri od so ni vo na **primaren deficit na tekovната сметка na bilansot na pla}awata od 6,5% od BDP.**

Vo soglasnost so empiriskite istra`uvawa⁴⁶, pri ocenuvaweto na ~uvstvitelnosta na zemjata vo pogled na nivoto na zadol`enost od gol emava`nost se i drugi faktori, kako stepenot na dol ariziranost, indeksi ranosta na dol got so stapkata na infl acija, kamatni te stapki i strukturata na dostasuvawe na dol got. Si te ovi e faktori se refleksi ja na institucionalnata postavenost na zemjata. Ottuka, soodvetnata ocena za tolerantnoto nivo na zadol`enost treba da ja inkorporira i kreditnata istorija na zemjata, institucionalnata postavenost, kako i ocenata na kval itetot na makroekonomski ot menaxment. So toa, specifi ki te na oddelnite zemji vo golema merka vlijaat vrz tol kuvaweto na pokazatel ite na zadol`enosta i procenata na pragot na tolerancija na ni voto na zadol`enost.

8.

Devizni dvi`ewa

Kvartalen porast na promet ot na devizniot pazar od 11,3%...

Vo vtori ot kvartal od 2005 godina be{ e realiziran promet na **devizniot pazar**⁴⁷ vo iznos od 1.090,8 milioni SAD dolari, { to sporedeno so prethodniot kvartal pretstavuva porast od 11,3%. Vakvata kvartal na di nami ka na prometot na devizni ot pazar glavno be{ e determi ni rana od zgolemeni ot obem na nadvore{ notrgovskata razmena. Vo usl ovi na poi ntenzi vna di nami ka na uvozot od i zvozot na stoki, na devizni ot pazar be{ e zabele` ana zgolemena pobaruva~ka za devizi od strana na pretprijatijata, koja be{ e podmi rena so zgolemena neto-proda`ba na devizni sredstva od strana na banki te (porast od 7,4% vo sporedba so prethodni ot kvartal). Od strukturen aspekt, anal izata poka` uva porast na prometot kaj segmentot banki -pretprijatija, ~ie u-estvo vo vkupni ot promet dostigna najvisoko nivo dosega i iznesuva 89,9% (87,6% vo prvi ot kvartal od 2005 godina).

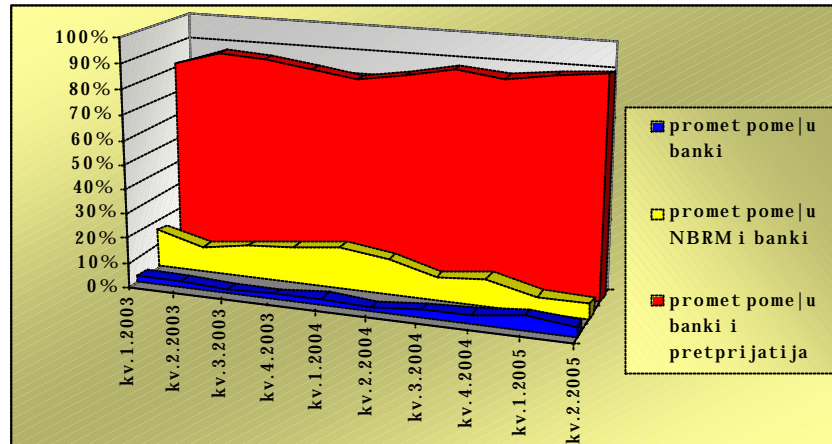
⁴⁶ I zvor: Brookings Papers on Economic Activity, I:2003, *Debt Intolerance*, Carmen M. Reinhart, Kenneth S. Rogoff and Miguel A. Savastano.

⁴⁷ Od 01.06.2005 godina kotiraweto i kupoproda` bite na devizi na devizni ot pazar pome|u ovlastenite banki se vr{ i preku informativni ot sistem Tenfore Banking Package, { to e vo funkcija na zgolemena transparentnost vo trguvaweto.

Graf i kon 42

U-estvo na oddel ni te segmenti vo vkupni ot promet na devizni ot pazar
(vo procenti)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Prose~ni ot mese~en promet na devizni ot pazar vo vt ori ot kvartal od 2005 godi na iznesuva { e 363,6 milioni SAD dolari i sporedeno so prethodni ot kvartal e povisok za 37 milioni SAD dolari. Mese~nata analiza na prometot poka `uva deka najvisok promet na devizni ot pazar vo tekot na vt ori ot kvartal od 2005 godi na be { e ostvaren vo juni vo i znos od 379,1 mi li on SAD dolari .

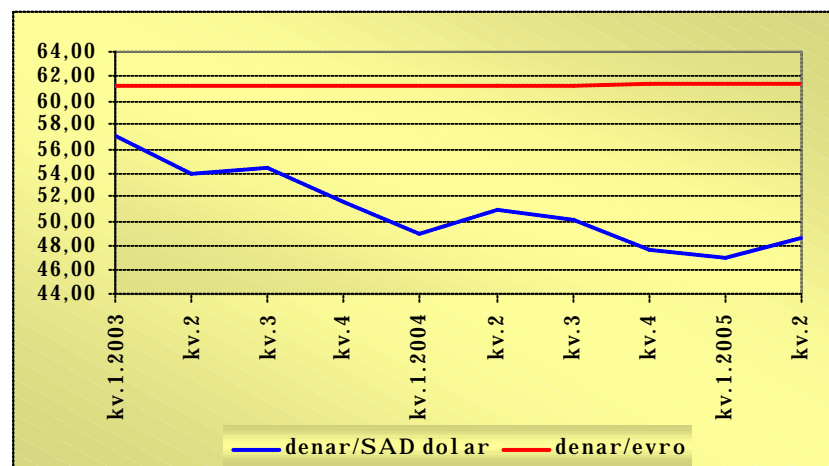
St abilen devizen kurs na denarot vo odnos na evrot o vo vt ori ot kvartal od 2005 godi na . . .

...i depresijacija na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar

Vo sogl asnost so utvrdenata monetarna strategija na NBRM za targeti rawe na devi zni ot kurs, vo vt ori ot kvartal od 2005 godi na be { e odr `ana stabi lnosta na devi zni ot kurs na denarot vo odnos na evrot, koj vo prosek iznesuva { e 61,38 denari za edno evro. Pri toa, NBRM na devi zni ot pazar realizira { e neto-otkup na devi zni sredstva od bankite. Devizni ot kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar gi slede { e dvi `ewata na svetski te pazari, taka { to vo vt ori ot kvartal od 2005 godi na ameri kanski ot dolar vo prosek se razmenuva { e za 48,72 denari, pri { to denarot depresira { e za 4% (vo prosek 46,86 denari za eden ameri kanski dolar vo prvi ot kvartal od 2005 godi na).

Graf i kon 43

Prose~en devi zen kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar i evrot o na devi zni ot pazar
(denari za edi ni ca stranska val uta)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

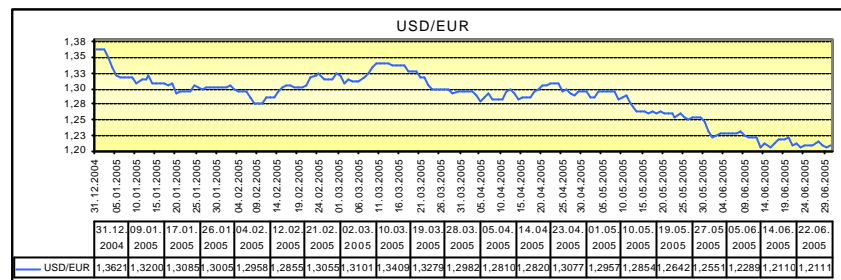
Apresijacija na ameriškanski dolar na svetski teberzi

Poznačajni otopad na ameriškanski dolar vo odnos na evroto vo posledni otkvartal od 2004 godina, koga go dostignasvojot minimum (na 28.12.2004 godina ni vni otksoodnos iznesuval e 1,3633 dolari za edno evro), u{ te na po-etokot od 2005 godina ameriškanski dolar ja podobri svojata pozicija na svetski teberzi i po-na daraste. Pri toa, rastot na ameriškanski dolar vo odnos na evroto be{ e osobeno izrazen vo vtoro otkvartal od 2005 godina, koj se smeta za najpovol en peri od za dolarot od 2001 godina navamu (na 06.07.2001 godina se razmenuvaa 0,8384 dolari za edno evro).

Taka, na po-etokot od april 2005 godina ameriškanski dolar ja prodol`i apresijacijata zapo-nata od sredinata na mart 2005 godina, dodeka kon sredinata na mesecot zabele`a blaga depresijacija. Vo vtorata polovina od april 2005 godina, dolarot povtorno ja zgolemi svojata vrednost kako rezultat na objavuvaweto na podatoci za dvojno povisoka stapka narast na ameriškanskata ekonomija od 3,8% vo prvi otkvartal od 2005 godina, vo sporedba so 1,3% nazemjite od Evrozonata (predvidenata stapka narast na Evrozonata za 2005 godina iznesuval e 1,6%, koja ECB na 02.06.2005 godina ja revidiral e na 1,4%). Po-nuvaj}i od 11 maj 2005 godina, koga SAD objavi podobri ostvaruvawa vo bilansot na pla}awa od o-ekuvanite, vrednosta na ameriškanski dolar zapo-na naglo daraste i nakrajot namaj 2005 godina iznesuval e 1,2472 dolari za edno evro. Votekot najuni 2005 godina, apresijacijata na ameriškanski dolar nasvetski teberzi prodol`i, no so namaleno tempo. Taka, na 30.06.2005 godina soodnosot ameriškanski dolar/evro dostignal 1,2054 dolari za evro, pri { to ameriškanski dolar zabele`a kvartal na apresijacija od 6,7%, a vo odnos na 31.12.2004 godina negovata vrednost apesiral e za 11,2% (na 31.12.2004 godina se razmenuvaa 1,3621 ameriškanski dolari za edno evro). Vakvite dvi`ewa na ameriškanski dolar se vo soglasnost so politikatana Federalni te rezervi na SAD, koi devet pati votekot najgodinata ja zgolemija referentnata kamatna stapka, koja na 30.06.2005 godina dostignal 3,25%, dodeka referentnata kamatna stapka na ECB e nepromeneta od 6 juni 2003 godina i iznesuval 2%. Apresijacijata na dolarot u{ te pove}e be{ e intenziviran kako rezultat na {pekulacii te za natamo{ en rast na kamatni te stapki vo SAD, pri istovremeno namaluvawa na istite vo Evrozonata, pri { to potencijalni otkamaten diferencijal odi vo korist na ameriškanski dolar. Isto taka, vlijanie ima i jazot { to postoji pome|u prinosite na dvegodi{ nite trezorski zapisi na SAD i dr`avnite obvrznicisoli-na ro-nost na Germanija. Od druga strana, otkrlaweto na predlog Ustavot na EU narreferendumot vo Francija (vo maj 2005 godina) i Holandija (vo juni 2005 godina), ima{ e negativno vlijanie vrz dvi`eweto na evroto, { to dopolnitelno pridonese za namaluvawa na vrednosta na evroto vo odnos na ameriškanski dolar.

Devi zen kurs na ameri kanski ot dol ar vo odnos na evroto

I zvor: European Central Bank.

Prognozite za idnite dvi `ewa na deviznite kursevi se divergentni. I meno, spored nekoj predviduvawa, ameri kanski ot dolar i ponatamu }e zajaknuva, a kako argumenti se naveduvaat pozi ti vni te dvi `ewa vo ameri kanskata ekonomija (pobrz ekonomski rast vo odnos na zemji te od EU, { pekul aci i za ponatamo{ en rast na kamatni te stapki, kako i za otvarawe na novi rabotni mesta). Od druga strana, ni vni te oponenti te smetaat deka vo naredni ot peri od }e zapre padot na vrednosta na evroto kako rezul tat na toa { to ECB gi ostavi referentni te kamatni stapki nepromeneti (odlu-eno na sostanokot od 07.07.2005 godi na), Luksemburg go pri fati predlog Ustavot na EU (vo jul i 2005 godi na), a Francija objavi podatoci za porast na i ndustri skoto proi zvodstvo za maj 2005 godi na.

Soglasno strategijata na targeti rawe na devizni ot kurs na denarot vo odnos na evroto (odr` uvawe na negovata stabilnost), site promeni vo soodnosot me|u ameri kanski ot dolar i evroto, soodvetno }e se reflekti raat vrz devizni ot kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar.

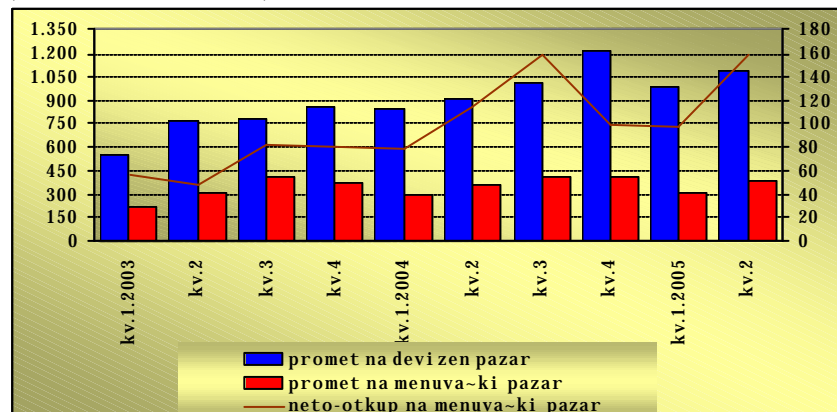
I zvor: European Central Bank; Montly Bulletin (May 2005, June 2005); Bloomberg.com.

**Porast na promet ot
na menuva-ki ot pazar
od 27,2% vo odnos na
pret hodni ot kvartal**

Vkupni ot promet na **menuva-ki ot pazar** vo vtori ot kvartal od 2005 godi na i znesuva{ e 387,9 mi li oni SAD dolari, { to sporedeno so prethodni ot kvartal pretstavuva porast od 27,2%. Pri toa, vo uslovi na pointenziven kvartalen porast na ponudata od pobaruva-kata za devizi (35,5% i 11%, soodvetno), na menuva-ki ot pazar be{ e realiziran zgolemen neto-otkup vo iznos od 157,8 mi li oni SAD dolari, { to pretstavuva porast od 61,5% vo odnos na prethodni ot kvartal (porast od 37,5% vo odnos na isti ot kvartal od 2004 godi na).

Graf i kon 44

Dvi `ewe na vkupni ot promet na devizni ot i menuva-ki ot pazar (vo mi li oni SAD dolari)

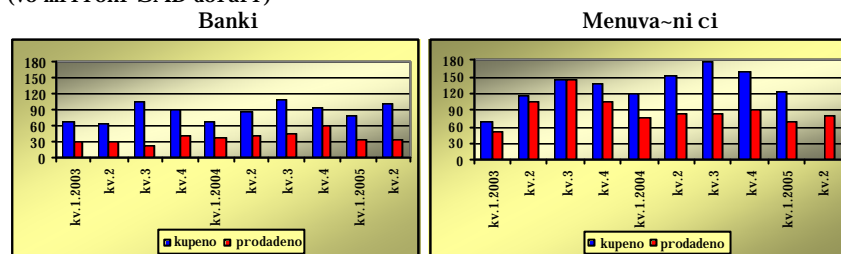
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Analizata na mese-nata dinamika poka`uva relativno stabilna mese-na pobaruva-ka za devizni sredstva na menuva-ki ot pazar, dodeka na stranata na ponudata be{e zabe`an kontinuiran porast (kako rezultat na pretojot na povratnici te od stranstvo za vreme na prvomajskite praznici i letni ot period), pri {to vo juni be{e ostvaren najvisok mese-en neto-otkup na devizi vo iznos od 59,7 milioni SAD dolari. Od strukturen aspekt, pogolem del od prometot na menuva-ki ot pazar be{e realiziran preku menuva-ni ci te, ~ie u-estvo vo vkupni ot promet se zgol emi na 64,9%, dodeka delovnite banki u-estvuva so 35,1%. Valutnata struktura na stranata na ponudata uka`uva na dominantna zastapenost na evroto so 55,9%, a potoa sleduvaat {vajcarski ot frank i ameri kanski ot dolar so 25,8% i 11,7%, soodvetno. Na stranata na pobaruva-kata, evroto od stranskite valuti e najbarano so zastapenost od 78,7%, dodeka ameri kanski ot dolar i {vajcarski ot frank imaat zna-itelno pomala zastapenost od 10,6% i 7,5%, soodvetno.

Grafikon 45

Dvi `ewe na prometot na menuva-ki ot pazar
(vo milioni SAD dolari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na, *prose-ni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evro to na menuva-ki ot pazar* be{e stabil en i i znesuva{ e 61,61 denar za edno evro (vo prosek 61,63 denari za edno evro vo prethodni ot kvartal). Pri toa, prose-ni ot kupoven devizen kurs i znesuva{ e 61,48 denari za edno evro, a prose-ni ot proda`en kurs 61,74 denari za edno evro. Devizni ot kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar vo prosek iznesuva{ e 48,62 denara za eden ameri kanski dolar, pri {to na kvartal na osnova denarot depresira{ e za 3,9% (vo prosek 46,8 denari za eden ameri kanski dolar vo prethodni ot kvartal). Pri toa, prose-ni ot kupoven devizen kurs iznesuva{ e 48,25 denari za eden ameri kanski dolar, dodeka prose-ni ot proda`en kurs iznesuva{ e 49 denari za eden ameri kanski dolar.

Kvartal na depresijacija na realni ot efektiven devizen kurs na denarot presmet an spored tro{ ocite na `ivot

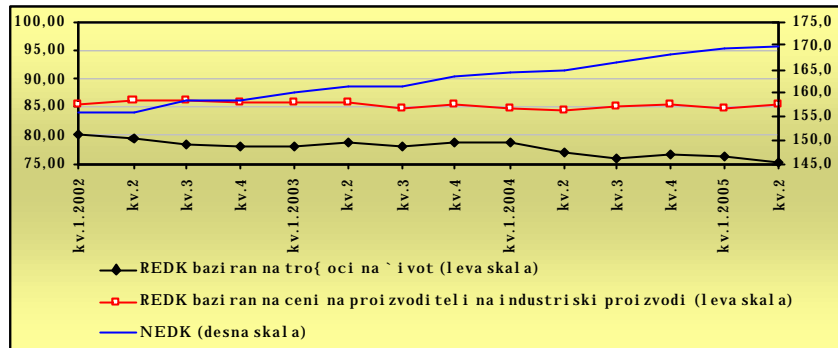
Realni ot efektiven devizen kurs na denarot (REDK) presmetan spored tro{ ocite na `ivot, vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na go prodol `i pozitivni ot trend od prethodni ot kvartal vo nasoka na natamo{ na depresijacija, {to uka`uva na zgolemena konkurentnost na Republi ka Makedonija na stranskite pazari. I meno, prose-ni ot kvartalen REDK vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na zabele`a depresijacija od 1,2% vo odnos na prethodni ot kvartal, koja vo uslovi na mala apresijacija nominal ni ot efektiven devizen kurs (NEDK) od 0,1%, iskl u-ivo se dol `i na povisokite stranski ceni vo odnos na doma{ nite (porast od 1,7% i 0,3%, soodvetno, sporedeno so prvi ot kvartal od 2005 godi na). Pri toa, me|u najva` nite nadvore{ notrgovski partneri, najvisoka stapka na infl acija e zabele`ana vo Srbija, Grcija i Turcija. Prose-ni ot kvartalen REDK presmetan spored ceni te na proizvo ditel i te na industri ski proizvo ditel i vo vtiri ot kvartal od 2005 godi na vo odnos na prethodni ot kvartal zabele`a mala apresijacija od 0,7%, kako

rezul tat na poi ntenzi vni ot porast na doma{ ni te od stranski te ceni (porast od 1,6% i 1%, soodvetno vo odnos na prethodni ot kvartal).

Graf i kon 46

I ndeks na REDK* i NEDK na denarot ¹⁾
(baza 1995=100, ponderi NTR=2003)

*I ndeks pod 100 ozna-uva zgol emena izvozna konkurentnost.

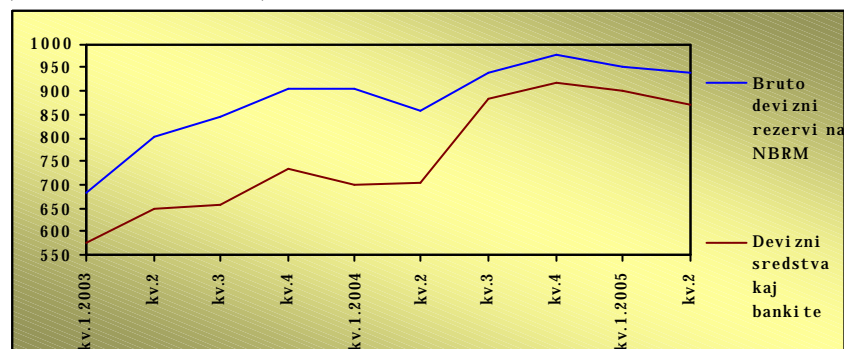
1) Prel imi narni podatoci za stranski te ceni za mesec juni 2005 godi na.

I zvor: Narodna Banka na Republ i ka Makedoni ja; IFS-database: August 2005; Narodna banka na Srbija.

Povol ni te dvi `ewa na devizni ot pazar ovozmo `ija porast od 29,4 mi li oni SAD dolari na **bruto devizni te rezervi** na krajot na vtori ot kvartal od 2005 godi na sporedeno so krajot od prethodni ot kvartal, koj { to be{ e neutral izi ran so negati vni te kursni razli ki (45,7 mi li oni SAD dolari). I meno, bruto devizni te rezervi na krajot na vtori ot kvartal iznesuvaa 937,8 mi li oni SAD dolari i vo odnos na krajot od prvi ot kvartal od 2005 godi na zabel `aa bl ag pad od 1,7%. I zrazeni vo evra, bruto devizni te rezervi na krajot na vtori ot kvartal od 2005 gpdina iznesuvaa 778 mi li oni evra, { to pretstavuva porast od 41 mi li on evra vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal. Bruto devizni te rezervi izrazeni vo evra, na kumul ati vna osnova obezbeduvaat 3,4 prose~na mese~na pokri enost na uvozot na stoki (f ob) i usl ugi real izi rani vo prvoto pol ugodi e od 2005 godi na.

Graf i kon 47

Devizni sredstva na NBRM i devizni sredstva kaj banki te
(vo mi li oni SAD dolari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Devizni te sredstva kaj depozit ni te banki namal eni vo odnos na prv kvartal od 2005 gdi na

Vkupni te devizni sredstva kaj depozit ni te banki na krajot od vtori ot kvartal od 2005 godi na iznesuvaa 871,9 mi li oni SAD dolari i se namal ija za 27,6 mi li oni SAD dolari vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, pri { to treba da se ima predvi def ektot od negati vni te kursni razli ki. Od sektorski aspekt, vo uslovi na porast na devizni te depozit i na preprijati jata, padot na devizni te sredstva kaj banki te se dol `i na namal uvaweto kaj devizni te depozit i na nasel eni eto i kaj ostanati te devizni depozit i.

Zglednva we na prihodi te na centralnata dr` avna vlast vo vt oriot kvartal od 2005 godina vo odnos na prethodni ot kvartal za 14,5%...

Vo vt oriot kvartal od 2005 godina vkupni te javni prihodi iznesuvaa 22.612 milioni denari i sporedeno so prvi te meseci od godinata se povi soki za 12,5%, dodeka na godi { no ni vo (vt or kvartal od 2005 godina/vt or kvartal od 2004 godina) se zgol emija za 4,4%. Kvartalni ot porast na javni te prihodi e determiniran od povi soki ot iznos na prihodi od naplatata na danoci te i pri donesi te, kako i od porastot na nedano~ni te prihodi.

Prihodi te na centralnata dr` avna vlast vo vt oriot kvartal se isto taka na povi soko nivo (za 14,5%), sporedeno so prvi ot kvartal od 2005 godina i iznesuvaa 14.690 milioni denari, reflekti raj}i go porastot na dano~ni te i nedano~ni te prihodi (za 13,3% i 47,1%, soodvetno). Na godi { na osnova (vt or kvartal od 2005 godina/vt or kvartal od 2004 godina) vkupni te buxetski prihodi se povi soki za 5,8%.

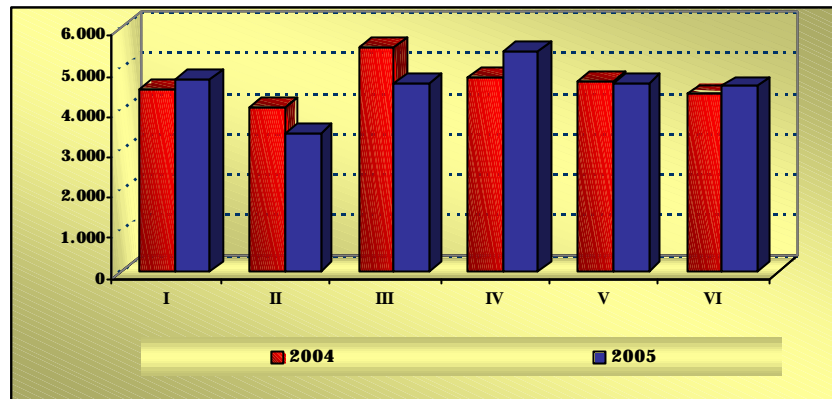
Vo ramki na dano~ni te prihodi, koi imaat najgolemo strukturno u~estvo vo vkupni te buxetski prihodi (93,8%), najvi sok iznos na prihodi e realiziran od naplatata na danokot na dodadena vrednost (6.767 milioni denari, { to pretstavuva kvartal en porast od 17,8%), pri istovremen porast na realizirani te prihodi od naplata na personalni ot danok na dohod, akcizi te i carini te (za 11,9%, 19,8% i 40,4%, soodvetno). Od druga strana, vrz osnova na danokot od dobivka, vo vt oriot kvartal od 2005 godina bea realizirani poniski prihodi vo sporedba so prethodni ot kvartal za 44,4%, zaradi povi sokata sporedbena osnova⁴⁸.

Vo vt oriot kvartal od 2005 godina, e registri ran porast na prihodi te kaj site kategorii na nedano~ni prihodi, pri { to vkupni te nedano~ni prihodi ostvari ja kvartal en porast od 47,1%. Pri toa, prihodi te od prof itot od javni i finansii i institucii i od administrativni te taksi i nadomestoci (~ie zaedni~ko strukturno u~estvo vo vkupni te nedano~ni prihodi iznesuva 88,9%), na kvartal na osnova se povi soki za 3,1 pati i 18,6%, soodvetno. Kapi tal ni te prihodi vo peri odot april -juni 2005 godina vo odnos na prethodnoto tri mese~je bel e` at pad od 4,5%.

⁴⁸ Najgol emi ot pri liv od danokot na dobivka se realizira vo prvi ot kvartal od godinata (spored zavr{ ni te smetki), a vo ostanati ot del od godinata se vr{ at samo akontati vni pla}awa.

Graf i kon 48
Vкупni prihodi na centralni ot buxet
(vo milioni denari)

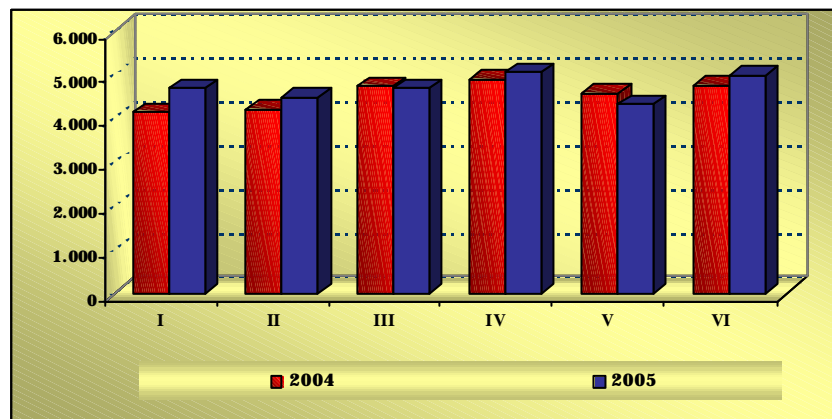
I zvor: Mi ni sterstvo za f i nansi i .

**...pri poveren porast
na buxet ski t e rashodi
od 3,6%**

Vкупni te javni rashodi vo vtorig kvartal od 2005 godina (21.973 milioni denari) rastea povereno vo odnos na javni te prihodi, odnosno sporedeno so prvite tri meseci od godinata se povi soki za 2,9%, reflekti raj}i go porastot na buxetski te rashodi od 3,6%. Od druga strana na godi { na osnova (vtor kvartal od 2005 godina/ vtor kvartal od 2004 godina) javni te rashodi bel e` at pad od 1,4%.

Zgolemenoto tro{ ewe na centralnata dr` avna vlast vo vtorig kvartal vo odnos na prethodni ot kvartal od godinata se dol` i na povi soki te tekovni i kapitalni tro{ oci. Tekovni te rashodi, koi vo strukturata na buxetski te rashodi u-estvuvaat so 90,1%, vo periodot april-juni 2005 godina, vo odnos na prvite tri meseci od godinata se zgolemija za 0,4%, kako rezultat na pogolemi te tro{ oci za isplata na plati i naemni ni i na povi soki te transf eri. Kapi talni te tro{ oci (so strukturno u-estvo od 9,9% vo vкупni te buxetski rashodi) ostvari ja zna- aen porast od 46,3%, glavno vrz osnova na zgol emeni te i nvesti ci i vo postojani sredstva i pogol emi ot i znos na kapi talni transf eri.

Graf i kon 49
Vкупni rashodi na centralni ot buxet
(vo milioni denari)

I zvor: Mi ni sterstvo za f i nansi i .

Vкупni te prihodi i rashodi na socijalni te fondovi vo vtorig kvartal od 2005 godina iznesuvaa 12.705 i 12.616 milioni denari, soodvetno (kvartalen porast od 4,3% i 0,7%, soodvetno). Povi soki te prihodi na socijalni te fondovi se dol` at na

zgolemenite sredstva na fondot za penzisko i invalidsko osiguruvawe, za zdravstveno osiguruvawe i za vrabotuvawe (za 3,7%, 7% i za 1,1%, soodvetno). Zgolemuvaweto na rashodite na socijalnite fondovi e determinirano od porastot na tro{ ewata na fondot za penzisko i invalidsko osiguruvawe i za zdravstveno osiguruvawe (za 0,5% i 3,5%, soodvetno), dodeka rashodite na fondot za vrabotuvawe se namalija (za 4%). Istovremeno, prihodi te i rashodite na fondot za pati{ ta bele`at kvartalno zgolemuvawe (za 62,8% i 50,3%, soodvetno) i iznesuvaat 902 i 714 milioni denari, soodvetno.

Sporredeno so isti ot period od minatata godina prihodite i rashodite na socijalnite fondovi se namalija (za 0,5% i 3,4%, soodvetno), glavno poradi namalenite prilivi i tro{ oci na fondot za vrabotuvawe, kako i poni skite rashodi na fondot za zdravstveno osiguruvawe. Fondot za pati{ ta, na godi{ na osnova, ima isto taka poni ski prihodi (za 16,6%), dodeka negovite rashodi se namal uvaat so pogol em i ntenzi tet (za 32,4%).

Statisti~ki pri log

1. Ceni

Tabela 1

Tro{ oci na `ivot i ceni na malo

	VI.2005	VI.2005	I-VI.2005
	V.2005	VI.2004	I-VI.2004
	vo %		
Tro{ oci na `ivotot	0,2	1,4	0,2
I shrana	0,5	0,9	-2,1
Tutun i pijal aci	0,1	6,0	6,1
Obleka i obuvki	0,1	1,4	3,1
Domuvawe	0,1	0,5	0,1
Stan (stanari na, voda, usl ugi)	0,1	1,4	0,1
Ogrev i osvetl eni e	0,3	0,9	0,6
Hi gi ena i zdravje	-0,4	-4,0	-3,4
Kul tura i razonoda	0,8	-0,2	-0,6
Soobra} ajni sredstva i usl ugi	-0,1	5,0	4,4
<i>St oki</i>	<i>0,4</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,3</i>
<i>Usl ugi</i>	<i>-0,3</i>	<i>3,2</i>	<i>2,4</i>
Ceni na malo	0,1	2,3	1,7
Zemjodel ski proi zvodi	2,1	6,8	-2,5
Neprehranbeni i ndustri ski proi zvodi	0,4	2,0	2,0
I ndustri sko - prehranbeni proi zvodi	-0,1	-0,9	-2,1
Pijal aci	0,1	2,2	2,7
<i>St oki</i>	<i>0,4</i>	<i>1,6</i>	<i>0,7</i>
<i>Usl ugi</i>	<i>-0,4</i>	<i>3,4</i>	<i>3,4</i>

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 2
Ceni na proizvodi tel i na industri ski proizvodi

	VI.2005	VI.2005	I-VI.2005
	V.2005	VI.2004	I-VI.2004
	vo %		
Ceni na proizvodi tel i na industri ski proizvodi	0,4	2,4	2,3
Energi ja	1,9	8,9	7,5
I ntermedi jarni proi zvod i , osven energi ja	-0,1	0,1	1,5
Kapi tal ni proi zvod i	0,0	0,0	0,0
Trajni proi zvod i za { i roka potro { uva~ka	0,0	3,0	3,0
Netrajni proi zvod i za { i roka potro { uva~ka	0,0	0,7	-0,1
<i>Vadewe rudi i kamen</i>	<i>-0,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,2</i>
<i>Prerabot uva~ka i indust rija</i>	<i>0,5</i>	<i>2,9</i>	<i>2,8</i>
Proi zvodstvo na prehranbeni proi zvod i i pijal aci	0,0	0,2	-0,7
Proi zvodstvo na tutunski proi zvod i	0,0	0,2	0,3
Proi zvodstvo na tekstil ni tkaeni ni	0,0	0,0	-0,8
Proi zvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe na krzno	0,0	0,0	0,0
I zdava~ka dejnost, pe~atewe i reprodukci ja na sni meni medi umi	0,0	0,0	0,0
Proi zvodstvo na koks, deri vati na naf ta i nukl earno gori vo	4,6	23,9	21,6
Proi zvodstvo na hemi kal i i i hemi ski proi zvod i	0,0	0,1	0,1
Proi zvodstvo na proi zvod i od guma i proi zvod i od pl asti ~ni masi	0,0	0,0	0,0
Proi zvodstvo na proi zvod i od drugi nemetal ni mi neral i	0,0	0,4	0,0
Proi zvodstvo na osnovni metal i	0,0	-0,1	0,0
Proi zvodstvo na metal ni proi zvod i vo metal oprerabotuva~kata f aza, osven ma{ i ni i uredi	0,0	0,0	0,0
Proi zvodstvo na elektri ~ni ma{ i ni i aparati	0,0	0,0	6,3
<i>Snabduvawe so elekt ri ~na energi ja, gas i voda</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

*Prethodni podatoci.

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 3
Potro{ uva~ka ko{ ni ca za i shrana i pijal aci *

	I znosi			Mese-na promena			Godi { na promena		
	IV.2005	V.2005	VI.2005	IV.2005 III.2005	V.2005 IV.2005	VI.2005 V.2005	IV.2005 IV.2004	V.2005 V.2004	VI.2005 VI.2004
	vo denari			vo %			vo %		
Vkupno	9.857	10.045	10.108	-0,4	1,9	0,6	-2,2	-1,2	1,2
@i to i proizvodi od `ito	1.817	1.813	1.811	-0,2	-0,2	-0,1	-4,4	-4,1	-4,0
Sve` i preraboten zel en~uk	1.281	1.453	1.308	-5,0	13,4	-10,0	-11,8	-7,3	-3,1
Sve` o i preraboteno ovo{ je	693	722	952	5,6	4,2	31,9	-2,7	0,4	28,3
Sve` o i preraboteno meso	2.364	2.374	2.369	-0,2	0,4	-0,2	3,6	4,4	3,5
Masnoti i	368	365	365	-0,8	-0,8	0,0	-5,9	-6,6	-6,2
Mleko i mle~ni proizvodi	1.623	1.615	1.597	0,4	-0,5	-1,1	-1,8	-1,7	-2,4
Ostanati prehranbeni proizvodi	1.711	1.703	1.706	-0,1	-0,5	0,2	1,4	1,4	0,6

*Si te proizvodi od kategorijata i shrana i pijal aci koi ja so~i nuvaat ko{ ni cata se odredeni kako prose~ni mese~ni potrebi na edno ~etiri ~leno nezemjodelsko doma}instvo i toj spi sok na proizvodi e konstanten (isti proizvodi - isti kol i ~estva) vo tekot na edna godi na.

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

2. Ekonomska akti vnost**Tabela 4**

I ndustri sko proi zvodstvo vo Republ i ka Makedoni ja

	struktura vo %	VI.2005	VI.2005	I-VI.2005
		V.2005	VI.2004	I-VI.2004
		vo %		
Vkupno	100,0	41	14,2	9,3
Energi ja	21,8	9,4	9,5	3,5
I ntermedi jarni proi zvodni , osven energi ja	33,8	3,0	23,2	20,0
Kapi tal ni proi zvodni	4,8	-0,2	15,3	-1,9
Trajni proi zvodni za { i roka potro{ uva~ka	1,4	-36,5	-8,1	-5,8
Netrajni proi zvodni za { i roka potro{ uva~ka	38,1	5,2	8,6	5,1
Vadewe rudi i kamen	1,8	32,5	44,7	1,2
Prerabot uva~ka indust ri ja	79,4	3,9	16,0	11,5
Proi zvodstvo na prehranbeni proi zvodni i pijal aci	20,0	7,3	12,8	2,2
Proi zvodstvo na tutunski proi zvodni	3,9	5,1	26,1	0,1
Proi zvodstvo na tekstil ni tkaeni ni	2,5	-15,5	-4,2	-6,2
Proi zvodstvo na predmeti za obleka; dorabotka i boewe na krzno	8,6	0,5	0,8	8,3
I zdava~ka dejnost, pe~atewe i reprodukcija na sni meni medi umi	3,9	16,6	12,5	5,5
Proi zvodstvo na koks, deri vati na naf ta i nukl earno gori vo	3,0	57,1	59,7	13,8
Proi zvodstvo na hemi kal i i hemi ski proi zvodni	5,9	37,1	6,3	2,5
Proi zvodstvo na proi zvodni od guma i proi zvodni od plasti ~ni masi	2,6	0,4	-19,3	-6,9
Proi zvodstvo na proi zvodni od drugi nemetal ni mi neral i	8,1	-12,7	21,6	15,6
Proi zvodstvo na osnovni metal i	6,0	-15,0	63,7	87,9
Proi zvodstvo na metal ni proi zvodni vo metal oprerabotuva~kata f aza, osven ma{ i ni i uredi	3,8	7,6	27,7	30,3
Proi zvodstvo na elektri ~ni ma{ i ni i aparati	3,2	16,5	55,3	22,0
Snabduvawe so elekt ri ~na energi ja, gas i voda	18,8	0,5	0,1	2,0

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 5
Promet vo trgovija

	I znosi				Mese-na promena			Godi{ na promena			Prose-na promena
	IV.2005	V.2005	VI.2005	I-VI.2005	IV.2005	V.2004	VI.2005	IV.2005	V.2005	VI.2005	I-VI.2005
					III.2005	IV.2004	V.2005	IV.2004	V.2004	VI.2005	I-VI.2005
	vo milioni denari				vo %			vo %			vo %
Promet vo trgovija - vkupno*	13.814	13.016	13.896	76.715	6,6	-5,8	6,8	12,0	3,7	6,1	7,8
Trgovija na malo*	5.434	5.206	5.445	29.588	8,7	-4,2	4,6	16,8	8,9	9,8	8,7
Trgovija na gol emo*	8.380	7.811	8.451	47.127	5,3	-6,8	8,2	9,0	0,5	3,9	7,2

* Procenka.

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 6
Vrednost na dogovoreni i izvr{ eni grade` ni raboti

	I znosi				Mese-na promena			Godi{ na promena			Prose-na promena
	IV.2005	V.2005	VI.2005	I-VI.2005	IV.2005	V.2005	VI.2005	IV.2005	V.2005	VI.2005	I-VI.2005
					III.2005	IV.2005	V.2005	IV.2004	V.2004	VI.2004	I-VI.2004
	vo milioni denari				vo %			vo %			vo %
Vrednost na dogovoreni grade` ni raboti	381	342	451	5.393	82,1	-10,2	31,7	-15,3	-42,5	-15,8	-30,5
Vrednost na izvr{ eni grade` ni raboti	527	518	559	2.502	34,0	-1,6	7,8	-28,3	-36,6	-23,3	-31,8

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

3. Plati

Tabela 7
Prose~na neto-plata

	VI.2005	I-VI.2005	VI.2005	VI.2005	I-VI.2005
	vo denari		V.2005	VI.2004	I-VI.2004
			vo %		
Nominal na prose~na neto plata po rabotnik	12,556	12,427	-0,3	1,9	2,0
Tro{oci na `ivotot			0.2	1.4	0.2
Real na promena na prose~nata neto plata po rabotnik			-0,5	0,5	1,8
Nominal na prose~na neto plata po sektori:					
Zemjodel stvo	11,502	11,295	-0.8	20.1	20.1
I ndustrija	12,554	12,494	-2.6	2.2	3.0
Usl ugi	14,526	14,345	0.6	5.3	3.8

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

4. Monetarna poli ti ka

Tabela 8
Primarni pari

vo milioni denari	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godi na	april	maj	juni		godi na
Primarni pari	17.054	980	419	-372	1.027	18.081
Gotovi pari vo optek	13.207	984	-1.105	304	183	13.390
Likvidni sredstva na banki te	3.847	-4	1.524	-676	844	4.691

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

5. Bakarski sektor

Tabela 9
Monetaren agregat M1

<i>vo milioni denari</i>	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godi na	april	maj	juni		godi na
Pari~na masa M1	26.948	163	-118	149	194	27.142
Gotovi pari vo optek	13.207	984	-1.105	304	183	13.390
Depozitni pari	13.741	-821	987	-155	11	13.752
- Depozitni pari na naseleni e	2.695	268	-138	42	172	2.867
- Depozitni pari na pretprijatija	9.214	-939	893	15	-31	9.183

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 10
Po{ i roki monetarni agregati

<i>vo milioni denari</i>	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godi na	april	maj	juni		godi na
Monetaren agregat M1	26.948	163	-118	149	194	27.142
Kratkoro~ni denarski depoziti	23.336	1.181	1.076	742	2.999	26.335
Monet aren agregat M2 - denarski del	50.284	1.344	958	891	3.193	53.477
Kratkoro~ni devizni depoziti	42.495	1.690	-3	1.280	2.967	45.462
Monet aren agregat M2	92.779	3.034	955	2.171	6.160	98.939
Nonnetarni depoziti	4.644	-40	436	-138	258	4.902
- denarski	3.111	-4	-32	18	-18	3.093
- devizni	1.533	-36	468	-156	276	1.809
Monet aren agregat M4	97.423	2.994	1.391	2.033	6.418	103.841

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 11
Vkupni depoziti na nedr` avni ot sektor

<i>vo milioni denari</i>	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godi na	april	maj	juni		godi na
Vkupni depoziti	70.475	2.831	1.509	1.884	6.224	76.699
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	65.831	2.871	1.073	2.022	5.966	71.797
- dolgoro~ni	4.644	-40	436	-138	258	4.902
2. Spored valuta						
- denarski	26.447	1.177	1.044	760	2.981	29.428
- devizni	44.028	1.654	465	1.124	3.243	47.271

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 12

Depoziti na naselene i pretprijatija

	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godina	april	maj	juni		godina
Vkupni depoziti na naselene eto	47.069	1.412	588	811	2.811	49.880
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	44.887	1.375	544	784	2.703	47.590
- dolgoro~ni	2.182	37	44	27	108	2.290
2. Spored valuta						
- denarski	12.520	821	-24	237	1.034	13.554
- devizni	34.549	591	612	574	1.777	36.326
Vkupni depoziti na pretprijatija	21.321	1.459	936	1.026	3.421	24.742
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	20.227	1.450	534	1.194	3.178	23.405
- dolgoro~ni	1.094	9	402	-168	243	1.337
2. Spored valuta						
- denarski	12.174	330	1.050	506	1.886	14.060
- devizni	9.147	1.129	-114	520	1.535	10.682

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 13

Plasmani na bankite

<i>vo milioni denari</i>	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godina	april	maj	juni		godina
Vkupni plasmani	60.320	1.440	453	794	2.687	63.007
<i>Denarski plasmani</i>	47.410	868	-115	404	1.157	48.567
<i>Devizni plasmani</i>	12.910	572	568	390	1.530	14.440

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 14

Struktura na vkupni te plasmani

	31.03.2005	Promeni po meseci			Vkupno	30.06.2005
	godina	april	maj	juni		godina
Ro~na struktura						
- kratkoro~ni	31.000	178	-710	-383	-915	30.085
- dolgoro~ni	29.320	1.262	1.163	1.177	3.602	32.922
Valutna struktura						
- denarski	47.410	868	-115	404	1.157	48.567
- devizni	12.910	572	568	390	1.530	14.440
Sektorska struktura						
- pretprijatija	43.606	743	-170	29	602	44.208
- naselene	16.567	670	684	761	2.115	18.682
- ostanato	147	27	-61	4	-30	117

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 15

Ro~na i sektorska struktura na denarski te i na devizni te plasmani

	30.06.2005 godi na	Kvartal na promena	Godi { na promena
	(vo %)	(vo procentni poeni)	
Denarski plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	51,5	-3,4	-8,5
- dolgoro~ni	48,5	3,4	8,5
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijati ja	62,4	-3,5	-10,0
- nasel eni e	37,4	3,4	9,9
- ostanato	0,2	0,1	0,1
Devizni plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	35,3	-3,3	-4,9
- dolgoro~ni	64,7	3,3	4,9
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijati ja	96,1	0,4	0,1
- nasel eni e	3,7	0,1	2,3
- ostanato	0,2	-0,5	-2,4

6. Finansi ski pazari

Tabela 16

Berzanski pokazatel i

	januari -mart 2005	april -juni 2005	% promena
Promet (denari)			
Klasi ~no trgivawe	1.766.297.095	1.377.650.971	-22,00
- Akcii	1.211.514.912	853.189.252	-29,58
- Obvrznic i	554.782.183	524.461.719	-5,47
Prose~en dneven promet (denari)	34.633.276	27.938.976	-19,33
Prose~en dneven broj na transakci i	148	163	9,91
Blok transakci i	891.783.057	268.690.472	-69,87
Dr`aven segment	281.331.641	125.396.469	-55,43
- Akcii	-	870.764	
- Udeli	281.331.641	124.525.705	-55,74
- Drugi hartii od vrednost	-	-	
Vkupno	2.939.411.793	1.771.737.912	-39,72
Pazarna kapital izacija (denari)			
Pazarna kapital izacija na akcii -kotirani dru{ tva	29.207.414.164	26.634.520.498	-8,81
Pazarna kapital izacija na obvrznic i	24.205.266.540	22.072.252.009	-8,81
MBI /MBI -10	2.197	1.834	-16,52
Broj na kotirani dru{ tva	64	60	-6,25

Tabela 17

Struktura na prometot

Pazaren segment	Promet (denari)	Promet (evra)	%	Broj na transakci i
Ofi cijalen pazar	1.377.400.188	22.439.865	77,74	7.530
Neofi cijalen pazar	268.941.255	4.380.219	15,18	543
Dr`aven segment	125.396.469	2.042.133	7,08	10
Vkupno	1.771.737.912	28.862.217	100,00	8.083

7. Bilans na pla}awa

Tabela 18

Bilans na pla}awa na Republika Makedonija¹
(vo milioni SAD dolari)

	2005						2005		2005
	I	II	III	IV	V	VI	Q1	Q2	
I. Tekovna smetka	-8.3	2.7	-14.4	-62.2	-24.8	-8.6	-20.0	-95.6	-115.6
STOKI, neto	-53.6	-58.1	-77.8	-125.0	-94.1	-106.9	-189.6	-325.9	-515.5
I zvoz, f.ob	147.8	156.5	177.4	174.6	178.5	153.8	481.7	507.0	988.7
Uvoz, f.ob /2	-201.5	-214.6	-255.2	-299.6	-272.6	-260.7	-671.3	-832.9	-1504.2
USLUGI, neto	1.4	-1.0	-4.1	-8.6	-9.4	1.3	-3.7	-16.8	-20.5
DOHOD, neto	-2.1	3.3	-0.8	-5.5	-9.7	-6.6	0.4	-21.8	-21.4
od koj: kamata, neto	-5.0	-0.8	-4.4	-3.1	-0.7	-2.1	-10.2	-6.0	-16.1
TEKOVNI TRANSFERI, neto	46.1	58.4	68.3	76.9	88.4	103.7	172.8	269.0	441.8
Oficijalni	1.5	7.4	2.9	3.1	4.2	8.0	11.7	15.2	27.0
Privatni	44.6	51.1	65.4	73.8	84.2	95.7	161.1	253.7	414.8
II. Kapitalna i finansijska smetka	14.8	3.7	19.2	70.1	30.9	9.5	37.8	110.5	148.2
KAPITALNA SMETKA, neto	0.0	0.1	-0.1	0.3	0.2	-0.6	0.0	-0.2	-0.2
Kapitalni transferi, neto	0.0	0.1	-0.1	0.3	0.2	-0.6	0.0	-0.2	-0.2
Oficijalni	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Drugi	0.0	0.1	-0.1	0.3	0.2	-0.6	0.0	-0.2	-0.2
Steknuvawe/raspolagawe so neproizvodni nefinansijski sredstva	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
FINANSIJSKA SMETKA, neto	14.9	3.6	19.2	69.8	30.7	10.1	37.8	110.6	148.4
Direktni investicii, neto	15.7	9.3	11.1	7.1	8.9	17.6	36.1	33.6	69.8
Portfolio investicii, neto	1.5	3.3	11.7	2.8	1.1	0.9	16.5	4.8	21.3
Drugi investicii, neto	-11.2	8.7	1.1	67.1	20.8	13.8	-1.4	101.7	100.3
Trgovski krediti, neto	-26.9	-25.2	-8.1	40.6	23.7	23.4	-60.1	87.6	27.5
Zaemi, neto	3.8	4.9	7.7	29.7	11.7	17.9	16.4	59.3	75.7
Valuti i depoziti, neto	10.8	27.9	-1.7	-7.0	-16.0	-30.5	37.0	-53.5	-16.5
od koj: monetarna vlast, neto	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.4	0.0	0.0	-0.4	-0.4
komercijalni banki, neto	2.1	24.8	-5.2	-13.1	-17.4	-30.5	21.7	-61.0	-39.3
naselenie, neto	8.7	3.1	3.5	6.1	1.7	0.0	15.3	7.9	23.2
Drugi, neto	1.2	1.0	3.2	3.8	1.5	3.0	5.4	8.3	13.7
Bruto oficijalni rezervi, (- = zgotemuvawe) /3	8.9	-17.6	-4.7	-7.2	-0.1	-22.2	-13.4	-29.5	-43.0
III. Gre{ki i propusti	-6.6	-6.4	-4.8	-7.9	-6.1	-0.8	-17.8	-14.9	-32.7

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija

1/ Prethodni podatoci

2/ Uvozot e prikazan na f.o.b. pari tet soglasno v izdani e na pri ra-ni kot za platen bilans od MMF.

Presmetkata na c.i.f. - f.o.b. faktorot kako procent od uvozot c.i.f. iznesuva 4,06%

3/ Bez monetarno zlato i kursni razliki

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 19

Nadvore{ notrgovska razmena na Republika Makedonija
(vo milioni SAD dolari)

	VI.2005		VI.2005		I-VI.2005			
	iznos	I-VI.2005	V.2005		VI.2004			
			iznos	%	iznos	%		
Vkupna razmena	420,9	2.552,4	-41,8	-9,0	43,1	11,4	487,4	23,6
I zvoz	153,8	988,8	-24,6	-13,8	29,3	23,5	255,0	34,7
Uvoz	267,0	1.563,7	-17,3	-6,1	13,8	5,4	232,4	17,5
Saldo	-113,2	-574,9	-7,3	6,9	15,5	-12,1	22,6	-3,8

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 20

 Nadvoren{ notrgovska razmena na Republika Makedonija
(vo milioni evra)

	VI.2005	I-VI.2005	VI.2005		VI.2005		I-VI.2005	
			V.2005		VI.2004		I-VI.2004	
	iznos		iznos	%	iznos	%	iznos	%
Vkupna razmena	345,4	1.987,2	-18,6	-5,1	34,0	10,9	301,9	17,9
I zvoz	126,3	769,3	-14,2	-10,1	23,6	23,0	171,0	28,6
Uvoz	219,1	1.217,9	-4,4	-2,0	10,4	5,0	130,9	12,0
Saldo	-92,8	-448,6	-9,8	11,9	13,2	-12,4	40,1	-8,2

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 21

Deset najgolemi trgovski partneri na Republika Makedonija, I-VI, 2005 godi na

	Obemna stokovna razmena vo milioni SAD dolari		I zvoz vo milioni SAD dolari		Uvoz vo milioni SAD dolari		Pokrienos na uvozot so izvoz
	U-estvo		U-estvo		U-estvo		
	I-VI 2005						
REPUBLIKA MAKEDONIJA	2.552,4	100,0	988,8	100,0	1.563,7	100,0	63,2
od toa:							
Germanija	353,3	13,8	192,0	19,4	161,2	10,3	119,1
Srbija i Crna Gora	325,0	12,7	197,4	20,0	127,7	8,2	154,6
Grcija	297,7	11,7	154,5	15,6	143,2	9,2	107,9
Italija	174,8	6,8	83,0	8,4	91,8	5,9	90,4
Rusija	182,8	7,2	10,3	1,0	172,4	11,0	6,0
Bugarija	151,8	5,9	30,8	3,1	121,0	7,7	25,4
Turcija	82,5	3,2	26,3	2,7	56,2	3,6	46,8
Slovenija	79,8	3,1	17,0	1,7	62,8	4,0	27,1
Hrvatska	75,9	3,0	41,9	4,2	34,0	2,2	123,4
Kina	67,6	2,6	9,7	1,0	57,9	3,7	16,8
Vkupno (10 najpleni partneri)	1.791,1	70,2	762,9	77,2	1.028,2	65,8	74,2

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 22

 Nadvoren{ notrgovska razmena na Republika Makedonija
(vo milioni SAD dolari)

	I zvoz		Uvoz		Vkupna razmena		Trgovsko saldo	
	Q1.2005	Q2.2005	Q1.2005	Q2.2005	Q1.2005	Q2.2005	Q1.2005	Q2.2005
Evropska unija	298,7	247,1	315,0	397,4	613,7	644,5	-16,3	-150,3
Germanija	112,0	80,0	73,6	87,7	185,6	167,7	38,4	-7,6
Grcija	74,1	80,5	66,4	76,8	140,5	157,2	7,7	3,7
Italija	43,7	39,4	37,1	54,7	80,8	94,0	6,6	-15,3
Ostanati	69,0	47,3	137,9	178,3	206,9	225,6	-69,0	-131,0
Zenji od centralna i isto-na Evropa	17,9	37,7	78,3	315,1	96,2	352,9	-60,4	-277,4
Rusija	5,3	5,1	77,4	95,1	82,6	100,1	-72,1	-90,0
Bugarija	12,8	18,0	53,9	67,1	66,8	85,0	-41,1	-49,1
Romanija	0,8	0,9	23,3	15,3	24,1	16,3	-22,5	-14,4
Polska	0,8	1,1	22,4	31,4	23,1	32,5	-21,6	-30,4
Ostanati	-1,8	12,7	-98,7	106,2	-100,5	118,9	96,9	-93,6
Republiki na porane{ na SFRJ	102,0	156,9	78,1	94,3	180,0	251,2	23,9	62,7
Srbija i Crna Gora	75,1	122,3	58,6	69,1	133,7	191,4	16,5	53,2
Ostanati	26,9	34,6	19,5	25,2	46,4	59,8	7,4	9,4
Ostanati zenji	63,4	65,1	228,7	56,8	292,1	121,9	-165,3	8,3
VKUPNO	482,0	506,8	700,0	863,6	1.182,0	1.370,5	-218,1	-356,8

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 23

Stokovna razmena na Republika Makedonija so stranstvo spored ekonomske te grupacije na zemjete

	I zvoz			Uvoz			Struktura	
	(mil. SAD dolari)		indeks	(mil. SAD dolari)		indeks	i zvoz	uvoz
	I-VI.2004	I-VI.2005	I-VI.2005 I-VI.2004	I-VI.2004	I-VI.2005	I-VI.2005 I-VI.2004	(%)	(%)
VKUPNO	733,8	988,8	134,7	1.331,2	1.563,7	117,5	100,0	100,0
Razvi eni zemji	485,8	643,5	132,5	803,5	870,9	108,4	65,1	55,7
EU	426,1	545,8	128,1	681,5	712,4	104,5	55,2	45,6
EFTA	3,1	3,9	128,6	25,6	34,0	132,6	0,4	2,2
Drugi razvi eni zemji	56,6	93,7	165,5	96,4	124,6	129,2	9,5	8,0
Zemji od centralna i isto-na Evropa	43,1	55,6	129,1	276,4	393,5	142,3	5,6	25,2
Nerazvi eni zemji	1,5	0,9	62,2	0,6	0,8	120,7	0,1	0,1
Zemji vo razvoj	7,9	29,8	375,4	103,6	126,1	121,8	3,0	8,1
Republiki na porane{ na SFRJ	195,5	258,9	132,4	147,0	172,3	117,2	26,2	11,0
Ostanati zemji	0,1	0,1	127,8	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 24

Nadvoren dolgoro~en dolg na Republika Makedonija, kori steni krediti i plateni obvrski (vo milioni SAD dolari)

	Sostojba na dolg		Koristeni sredstva		Plateni obvrski	
	31.05.2005	30.06.2005	V-2005	VI-2005	V-2005	VI-2005
Oficijalni kreditori	1.239,2	1.233,9	41	25,4	5,6	7,7
od toa:						
Multilateral	1.013,0	1.013,3	3,5	24,9	5,2	5,1
MMF	54,9	52,9	0,0	0,0	3,5	1,4
MBOR	210,0	224,9	0,4	20,6	1,2	2,8
MFK	7,2	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0
MZR	370,4	366,5	0,8	0,7	0,2	0,3
EIB	135,0	130,5	0,0	0,0	0,3	0,0
EKF@P	7,6	7,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Banka za razvoj pri Sovet na Evropa	21,1	20,4	0,0	0,0	0,1	0,0
EBOR	82,2	82,8	1,6	3,3	0,0	0,1
EU	112,2	108,5	0,0	0,0	0,0	0,4
MFRZ	12,0	12,1	0,8	0,3	0,0	0,0
EAR	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateral	226,2	220,6	0,5	0,4	0,4	2,7
Pari ski klub (reprogrami rawe 1995)	135,0	133,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nereprogrami ran dolg	8,3	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pari ski klub (reprogrami rawe 2000)	4,5	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Novoskl u~eni krediti	78,4	75,2	0,5	0,4	0,4	2,4
Privatni kreditori	708,2	692,6	11,2	1,5	1,6	8,6
od toa:						
Londonski klub	227,6	227,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostanati privatni kreditori	480,6	465,0	11,2	1,5	1,6	8,6
Banki i finanski insti tucii	263,8	255,9	9,6	1,4	1,1	5,7
Nef i nansi ski privaten sektor	216,8	209,1	1,6	0,1	0,6	2,9
VKUPNO	1.947,3	1.926,5	15,2	26,8	7,3	16,3

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

8 Javni finansii

Tabela 25
Central en buxet na Republika Makedonija
(vo milioni denari)

vo milioni denari	2004		2005			2005		
	Kv.2	Kv.1+Kv.2	Kv.1	Kv.2	Kv.1+Kv.2	Kv.2/Kv.1	Kv.2/Kv.2	Kv.1+Kv.2
	iznosi		iznosi			promeni vo %		
Vkupni buxetski prihodi	13.889	27.991	12.826	14.690	27.516	14,5	5,8	-1,7
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>12.979</i>	<i>25.535</i>	<i>12.170</i>	<i>13.783</i>	<i>25.953</i>	<i>13,3</i>	<i>6,2</i>	<i>1,6</i>
- personal en danok na dohod	1.923	3.661	1.834	2.052	3.886	11,9	6,7	6,1
- danok od dobi vka	506	1.464	1.080	600	1.680	-44,4	18,6	14,8
- danok na dodadena vrednost	6.479	12.582	5.745	6.767	12.512	17,8	4,4	-0,6
- akcizi	2.458	4.807	2.317	2.776	5.093	19,8	12,9	5,9
- carini	1.496	2.724	1.026	1.441	2.467	40,4	-3,7	-9,4
- ostanati danoci	112	290	168	147	315	-12,5	31,3	8,6
<i>Nedano-ni prihodi:</i>	<i>751</i>	<i>2.122</i>	<i>544</i>	<i>800</i>	<i>1.344</i>	<i>47,1</i>	<i>6,5</i>	<i>-36,7</i>
- profit od javni i finansii insti tucii	294	1.087	82	252	334	3,1pati	-14,3	-69,3
- administrativni taksi i nadomestoci	375	733	387	459	846	18,6	22,4	15,4
- ostanati administrativni taksi	69	133	58	69	127	19,0	0,0	-4,5
- ostanati nedano-ni prihodi	13	169	17	20	37	17,6	53,8	-78,1
<i>Kapitalni prihodi</i>	<i>158</i>	<i>333</i>	<i>112</i>	<i>107</i>	<i>219</i>	<i>-4,5</i>	<i>-32,3</i>	<i>-34,2</i>
Vkupni buxetski rashodi	14.253	27.353	13.831	14.333	28.164	3,6	0,6	3,0
<i>Tekovni trošoci</i>	<i>12.974</i>	<i>25.389</i>	<i>12.857</i>	<i>12.908</i>	<i>25.765</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,5</i>	<i>1,5</i>
- plati i naemni	5.349	10.484	5.373	5.437	10.810	1,2	1,6	3,1
- stoki i uslugi	1.714	3.511	1.903	1.657	3.560	-12,9	-3,3	1,4
- transferi	5.432	10.356	5.026	5.264	10.290	4,7	-3,1	-0,6
- kamati	479	1.010	555	550	1.105	-0,9	14,8	9,4
<i>Kapitalni trošoci</i>	<i>1.279</i>	<i>1.964</i>	<i>974</i>	<i>1.425</i>	<i>2.399</i>	<i>46,3</i>	<i>11,4</i>	<i>22,1</i>
Buxet sko saldo	-364	637	-1.005	357	-648			
Finansirawe	364	-637	1.005	-357	648			
<i>Prilivi</i>	<i>2.701</i>	<i>3.115</i>	<i>2.386</i>	<i>2.150</i>	<i>4.536</i>			
<i>Odlivi</i>	<i>2.336</i>	<i>3.752</i>	<i>1.381</i>	<i>2.507</i>	<i>3.888</i>			

I zvor: Mi ni sterstvo za finansii na Republika Makedonija.

Tabela 26
Vkupni prihodi i rashodi na fondovite
(vo milioni denari)

	april-juni 2005					
	Vkupni prihodi			Vkupni rashodi		
	iznos	kvartal na promena (Kv.2/Kv.1)	godic na promena (2005/2004)	iznos	kvartal na promena (Kv.2/Kv.1)	godic na promena (2005/2004)
	vo %			vo %		
Socijalni fondovi	12.705	4,3	-0,5	12.616	0,7	-3,4
- za penzi sko i invalidsko osiguruvawe	7.207	3,7	0,8	7.161	0,5	0,0
- za zdravstveno osiguruvawe	3.697	7,0	1,6	3.718	3,5	-6,6
- za vrabotuvawe	1.801	1,1	-8,9	1.737	-4,0	-9,5
Fond za patif t a	902	62,8	-16,6	714	50,3	-32,4

I zvor: Mi ni sterstvo za finansii na Republika Makedonija.

9. Bilans na Narodna banka na Republika Makedonija**Tabela 27**Bilans na sostojba na NBRM na 30.06.2005 godina
(vo milioni denari)

Aktiva	I znos	Pasiva	I znos
Devizni sredstva	48,508	Primarni pari	18,081
Pobaruvawa od javni ot sektor	3,160	I nstrumenti na NBRM	6,053
Pobaruvawa od banki i drugi f inansi ski organizaci i	58	Ograni -eni depoziti	356
Ostanata aktiva	2,541	Devizni obvrski	2,691
		Depoziti na javen sektor	11,484
		Kapitalni smetki	8,634
		Ostanata pasiva	6,968
Vkupno	54,267	Vkupno	54,267

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.